

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

58. vuosikerta

12. kesäkuuta 2015

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

111. täysistunto, 16.–17. huhtikuuta 2015

2015/C 195/01	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Laajentumisstrategia ja vuosien 2014 ja 2015 tärkeimmät haasteet"	1
2015/C 195/02	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Vuonna 2011 annetun liikennepolitiikan valkoisen kirjan täytäntöönpano"	10
2015/C 195/03	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Maitoalan tulevaisuus"	15
2015/C 195/04	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: "Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdenmety lähestymistapa Euroopassa"	22
2015/C 195/05	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: "Euroopan unionin alueellisen toimintasuunnitelman 2020 täytäntöönpanon tehostaminen"	30
2015/C 195/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: "Rakennusalan resurssitehokkuuden parantaminen" . .	36

III Valmistelevat säädökset

ALUEIDEN KOMITEA

111. täysistunto, 16.–17. huhtikuuta 2015

2015/C 195/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: "Investointiohjelma ja Euroopan strategisten investointien rahasto"	41
---------------	---	----

I

(Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

111. TÄYSISTUNTO, 16.–17. HUHTIKUUTA 2015

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Laajentumisstrategia ja vuosien 2014 ja 2015 tärkeimmät haasteet”

(2015/C 195/01)

Esittelijä: prof. Franz Schausberger (AT, EPP), Salzburgin osavaltion edustaja alueiden komiteassa

Viiteasiakirja: Laajentumisstrategia ja vuosien 2014 ja 2015 tärkeimmät haasteet

COM(2014) 700 final

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset poliittiset suositukset

1. korostaa paikallisten ja alueellisten edustajien perusluonteista roolia laajentumisprosessissa ja kannustaa laajentumismaita (Montenegro, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Serbia, Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo⁽¹⁾, Turkki ja Islanti) hallinnon hajauttamiseen ja alueellistamiseen. Komitea katsoo, että toissijaisuusperiaatteen noudattaminen on keskeisen tärkeää.
2. panee merkille Euroopan komission näkemyksen siitä, että tarvitaan vakauttamisjakso, ja kannattaa sitä. Komitea korostaa kuitenkin, ettei tämä saa johtaa pysähtyneisyyteen. Viiden vuoden jakso on ymmärrettävä tiiviin valmistelun ja niiden politiikkojen omaksumisen vaiheeksi, jotka ovat välttämättömiä EU-jäsenyyden kriteerien täyttämiseksi.
3. painottaa realististen EU-jäsenyysnäkömyksien merkitystä ehdokasvaltioissa ja mahdollisissa ehdokasvaltioissa keskeisenä vakauttavana tekijänä ja oleellisena kannustimena välttämättömien poliittisten ja taloudellisten uudistusten toteuttamiseen.
4. toistaa komissiolle esittämänsä suosituksen, että se tarkastelisi laajentumisstrategiaa käsittelevissä tulevilla kertomuksissaan yksityiskohtaisemmin alueellisen ja paikallisen itsehallinnon tilannetta. Komitea painottaa alueellistamisen ja hajauttamisen edistämiseen tähtäävän uudistuksen tarvetta laajentumismaissa ja kannustaa niitä mukauttamaan koko lainsäädäntökehityksensä ja soveltamaan sitä täysimääräisesti sekä luomaan vahvat valtiotasoa alemmat hallintotasot. Komitea korostaa, että siirretyn säädösvallan olisi heijastettava vastuutasoa, joka omaksutaan, kun unionin säännökset otetaan käyttöön paikallis- ja aluetasolla.

⁽¹⁾ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauseلمان 1244 (1999) ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

5. kehottaa syventämään yhteistyötä Euroopan neuvoston ja etenkin sen paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin kanssa siten, että päällekkäisyydet vältetään. Kongressi valvoo järjestelmällisesti, että kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot noudattavat Euroopan neuvoston paikallisen itsehallinnon peruskirjaa. Kongressin seurantaraporttien tulokset ja suositukset tulisi ottaa huomioon laadittaessa EU:n kantaa asianomaisista maista.
6. on tyytyväinen uuden liittymistä valmistelevan tukivälineen käyttöönottoon. Välineen avulla asetetaan käyttöön 11,7 miljardia euroa vuosina 2014–2020, ja summalla tuetaan laajentumismaita liittymisvalmisteluissa sekä alueellista ja rajatylittävää yhteistyötä.
7. toivoo, että Adrian- ja Joonianmeren makroaluestrategia (EUSAIR), jonka ohjaavan ja koordinoivan roolin komitea tunnustaa, edistää strategian piiriin kuuluvien ehdokasmaiden (Montenegro, Serbia ja Albania) ja mahdollisten ehdokasmaiden (Bosnia ja Hertsegovina) entistä nopeampaa lähentymistä liittymisprosesseissa etenkin hallinnollisten valmiuksien ja yksittäisten pilarien yhteydessä mainittujen alojen osalta. Koska kyseiset maat koordinoivat kutakin pilaria yhteistyössä tietyn jäsenvaltion kanssa, voidaan tässä yhteydessä vaihtaa osaamista ja saada oppia EU:n varoihin liittyvän suunnittelun ja niiden käytön osalta.
8. kehottaa ottamaan ehdokasvaltioiden ja mahdollisten ehdokasvaltioiden paikallis- ja alueviranomaistahot asianmukaisesti mukaan liittymistä edeltävään prosessiin.
9. panee merkille, että useimmissa laajentumismaissa julkishallinto on edelleen heikko kaikilla tasoilla ja että sillä on rajalliset hallinnolliset valmiudet, se on erittäin politisoitunut ja korruptoitunut ja sille on ominaista avoimuuden puute. Politisoituminen sekä keskus- että paikallistasolla on edelleen vakava ongelma useimmissa liittymisneuvotteluja käyvässä maissa, ja valtion ja hallitsevien puolueiden välisen eron hämärtymiseen on puututtava, sillä asia herättää huolta, joka heikentää luottamusta julkisiin instituutioihin.
10. korostaa tarvetta vahvistaa demokraattisia instituutioita sekä kunnioittaa perusoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta, mukaan luettuina oikeudenmukaiset vaalit ja parlamenttien ja alue- ja kunnanvaltuustojen kitkaton toiminta sekä koko poliittisen kentän rakentava ja jatkuva vuoropuhelu. Kansalaisyhteiskunnan osallistumisen edistämiseksi on tehtävä enemmän.
11. on vakuuttunut siitä, että on tarpeen kunnioittaa hyvien naapuruussuhteiden periaatetta EU:n jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltioiden sekä ehdokkuutta edeltävässä vaiheessa olevien maiden ja muiden maiden välillä. Komitean mielestä on myös tärkeää kehittää kyseisten valtioiden rajatylittävää ja alueellista yhteistyötä.

Erityishuomioita laajentumismaista

Islanti

12. panee pahoitellen merkille Islannin hallituksen päätöksen perua maan EU-jäsenyyshakemus.

Turkki

13. on tyytyväinen Turkin jatkuvaan sitoutumiseen EU-jäsenyyteen. Tästä oli osoituksena Turkin EU-strategian hyväksyminen vuoden 2014 syyskuussa, minkä tarkoituksena on Turkin liittymisprosessin saaminen uudelleen vauhtiin. Komitea on tyytyväinen myös siihen, että vuosi 2014 julistettiin "Euroopan unionin vuodeksi".
14. suhtautuu myönteisesti neuvottelujen avaamiseen luvusta 22 "Aluepolitiikka ja rakennepolitiikan välineiden yhteensovittaminen" marraskuussa 2013 ja kehottaa jatkamaan toimia aluekehitystä koskevan kansallisen strategian laatimiseksi. Komitea palauttaa tässä yhteydessä mieliin yleisten asiain neuvoston päätelmät vuoden 2014 joulukuulta ja kehottaa Turkkiä jatkamaan niiden välttämättömien uudistusten toteuttamista, jotka tuottavat hyötyä myös paikallisyhteisöissä. Lisäksi komitea kehottaa Turkkiä noudattamaan assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjasta johtuvia velvoitteita kaikilta osin ja tunnustamaan Kyproksen tasavallan.
15. on tyytyväinen siihen, että vuoden 2014 paikallisvaalit olivat yleisesti ottaen hyvin järjestetyt ja että ne sujuivat pitkälti rauhanomaisesti myös maan kaakkoisosissa. Komitea korostaa kuitenkin, että vaalikampanja oli polarisoitunut ja jännittänyt, ja toteaa, että petossyytökset aiheuttivat protesteja useissa kaupungeissa.

16. toteaa, että vuoden 2014 paikallisvaalien jälkeen suurkaupunkikuntien määrä on lisääntynyt ja niiden rajoja on laajennettu. Komitea korostaa, että tämä vaikuttaa valtiotasoa alemman tason toimivaltuuksiin etenkin ympäristöalalla.
17. kannattaa lisätoimia avoimuuden lisäämiseksi ja kehottaa jatkamaan korruption vastaisia toimia etenkin paikallisyhteisöjen tasolla.
18. pahoittelee, ettei toimivaltuuksien siirtämisessä paikallisviranomaisille ole edistytty ja että julkisen talouden hajauttaminen on ollut hyvin rajallista.
19. kehottaa jatkamaan toimia suhteita Turkkiin käsittelevän alueiden komitean työryhmän muuttamiseksi neuvoo-antavaksi sekakomiteaksi.
20. toteaa pahoitellen, että vuonna 2013 paikallishallinnon osuus julkisen talouden tuloista ja menoista oli alle kymmenen prosenttia.
21. suhtautuu myönteisesti siihen, että liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA) täytäntöönpanoon osallistuvia elimiä on vahvistettu koulutuksen ja teknisen tuen avulla, ja kehottaa toteuttamaan lisätoimia paikallisviranomaisten hallinnollisten valmiuksien lisäämiseksi.
22. toteaa, että Syyrian kriisi on lisännyt huomattavasti Syyrian pakolaisten määrää Turkissa, jossa heitä arvioidaan olevan yli 1,6 miljoonaa. Komitea kiittää Turkia sen korvaamattomasta tuesta Syyrian pakolaisille, mutta tukitoimet rasittavat huomattavasti paikallisviranomaisten valmiuksia ja resursseja. Komitea korostaa paikallisviranomaisten keskeistä roolia ja keskushallinnon ja ulkopuolisten humanitaarisen avun organisaatioiden näille antaman kiireellisen tuen tarvetta.
23. painottaa, että liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA II) ansiosta maa hyötyy edelleen liittymistä edeltävästä tuesta vuosina 2014–2020 ja että alustava rahoitus on yli 620 miljoonaa euroa vuodessa. Komitea korostaa, että liittymistä valmistelevan tukivälineen kautta annettava apu suunnataan tukemaan uudistuksia oikeusvaltion, hallinnon, demokraattisen hallintotavan, talouden ohjauksen ja hallinnan sekä kilpailukyvyn ja kasvun aloilla. On kuitenkin parannettava kykyä osarahoittaa EU-rahoitteisia hankkeita paikallistasolla.
24. toteaa, että tarvitaan nykyistä enemmän resursseja hallinnon hajauttamisprosessin loppuunsaattamiseen ja paikallisen kehityksen tukemiseen.
25. katsoo, ettei julkisen varainhoidon hajauttamisen toinen vaihe ole vielä päättynyt kaikissa kunnissa, ja korostaa, että kunnille siirrettyjen velvoitteiden toteuttaminen edellyttää kunnilta riittävää julkisen talouden kestävyttä.
26. pahoittelee, ettei aluekehitystä käsittelevää lainsäädäntöä ole pantu täysimääräisesti täytäntöön ja ettei alueellisesta talouskehityksestä vastaavilla elimillä ole riittäviä resursseja.
27. toivoo, että Turkki tukee aktiivisesti YK:n ponnistuksia löytää oikeudenmukainen, kokonaisvaltainen ja kestävä ratkaisu Kyproksen kysymykseen. Komitea kehottaa Turkia ryhtymään vetämään joukkojaan saarelta ja luovuttamaan Famagustan eristetyn alueen YK:n hallintaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman N:o 550 (1984) mukaisesti, sillä tämä lisääisi luottamusta ja tarjoaisi molemmille yhteisöille todellisen mahdollisuuden rauhaan sekä taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen kasvuun.
28. kehottaa Turkia pitämään yllä hyviä naapuruussuhteita kaikkiin naapurimaihinsa, sillä se on liittymisprosessin perusedellytys. Tämä koskee etenkin Kreikalle esitetyn sotatoimiuhkauksen (*casus belli*) kumoamista ja Kyproksen kysymystä. Komitea on tyytyväinen siihen, että Turkin paikallis- ja alueviranomaiset ovat alueiden komitean Turkki-EU-työryhmässä osoittaneet suurta avoimuutta Euroopan unionia kohtaan. AK toistaa EU:n neuvoston 24. lokakuuta ja 16. joulukuuta 2014 antamat päätelmät ja ilmaisee voimakkaan tukensa Euroopan parlamentin 13. marraskuuta 2014 antamalle päätöslauselmalle P8_TA(2014) 0052 Turkin jännitteitä aiheuttavista toimista Kyproksen tasavallan talousvyöhykkeellä.

29. suhtautuu myönteisesti poliittisia puolueita ja vaalikampanjoita koskeviin lainsäädäntökehysten muutoksiin. Komitea toteaa, että on tärkeää alentaa kymmenen prosentin vaalikynnystä, jotta kaikilla Turkin yhteiskuntaryhmillä olisi mahdollisuus osallistua maan poliittiseen elämään Kööpenhaminan poliittisten arviointiperusteiden mukaisesti.

30. korostaa uskontokuntien välisen ja kulttuurien välisen vuoropuhelun suurta merkitystä kaikilla tasoilla, kun on kyse kansalaisyhteiskunnan ja kansainvälisten kumppanuuksien lujittamisesta. Komitea tähdentää ekumeenisen patriarkaatin olevan tässä suhteessa tärkeä toimija ja kehottaa Turkkiä ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin sen roolin tukemiseksi, mm. sallimaan sen kirkollisen arvonimen julkisen käytön, tunnustamaan sen oikeushenkilöaseman ja sallimaan Halkin seminaarin uudelleenavaamisen.

31. pahoittelee korruption huomattavaa lisääntymistä Turkissa viime vuoden aikana. Komitea painottaa, että korruption torjumiseksi tarvitaan asianmukainen lainsäädäntökehys. Lisäksi se pahoittelee, että mielipiteen-, ajatuksen-, lehdistön-, omantunnon- ja uskonnonvapauden sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapauden kunnioittamisessa on puutteita.

Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia

32. panee merkille komission ja Euroopan parlamentin neuvostolle antamat suositukset avata vuoden 2013 edistymiskertomuksen perusteella liittymisneuvottelut entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa, sillä kertomuksen mukaan maa täyttää poliittiset kriteerit. Komitea toteaa vakavasti huolestuneena, että politisoituminen on lisääntynyt viime aikoina sekä keskushallinnossa että paikallistasolla ja että valtion ja vallassa olevien puolueiden ero hämärtyy jatkuvasti, mikä johtaa julkisen vallan instituutioihin tunnetun luottamuksen rapautumiseen kaikilla tasoilla.

33. korostaa, että hyvät naapuruussuhteet, mukaan luettuna neuvotellun ja yhteisesti hyväksyttävän ratkaisun löytäminen nimikysymykseen YK:n johdolla, ovat keskeisiä ja että paikallis- ja alueviranomaisilla on tässä asiassa rakentava rooli, kun ne pidättyvät toimista ja lausunnoista, jotka heikentävät hyviä naapuruussuhteita EU:n jäsenvaltioihin.

34. panee surullisena ja närkästyneenä merkille äskettäisen kiristys- ja puhelinhakkerointiskandaalin ja toivoo, että maan hallitus onnistuu selvittämään sen pikaisesti, sillä tällaisella tapahtumalla saattaa olla kielteinen vaikutus entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian liittymisprosessiin.

35. on huolissaan entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kansalaisten lisääntyvästä turhautumisesta ja kiinnostuksen heikkenemisestä Euroopan integraatiota kohtaan huolimatta liittymisen huomattavasta vaikutuksesta maan poliittiseen elämään kaikilla tasoilla.

36. kannattaa mahdollisuutta ottaa entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia mukaan Adrian- ja Joonianmeren makroaluetta koskevaan aloitteeseen.

37. suhtautuu myönteisesti paikallisten itsehallintoyksikköjen kansallisen yhdistyksen ZELS:n työhön entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian valtiotasoa alempien tasojen edustajana.

38. tukee alueiden komitean ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian neuvoa-antavan sekakomitean toimia hallinnollisten valmiuksien edistämiseksi paikallistasolla etenkin ympäristölainsäädännön, koulutuksen, perusoikeuksien, korruption torjunnan, vähemmistöjen oikeuksien, kulttuuristen oikeuksien ja hallinnonhajauttamisen aloilla.

39. on tyytyväinen käynnissä olevaan julkishallinnon uudistukseen ja julkishallintouudistusta käsittelevän erityistyöryhmän työhön. Komitea aikoo osallistua toimiin hallinnollisten valmiuksien edistämiseksi paikallistasolla. Niiden tavoitteena on hallinnon hajauttaminen, joka on yksi Ohridin puitesopimuksen tärkeimmistä tekijöistä.

40. pahoittelee, ettei aluekehitystä käsittelevää lainsäädäntöä ole vielä pantu täysimääräisesti täytäntöön ja ettei alueellisesta talouskehityksestä vastaavilla elimillä ole riittäviä resursseja.

41. kehottaa tehostamaan toimia sen varmistamiseksi, että pääomatuen myöntäminen paikallisyhteisöille on avointa.

42. pahoittelee, että oppositio kieltäytyy osallistumasta säännölliseen parlamentaariseen toimintaan, mikä haittaa demokraattisten institutionaalisten rakenteiden luomista paikallistasolla.

43. on huolissaan siitä, että lainsäädännön kehittämisestä huolimatta julkishallinto on edelleen sirpaleinen ja alttiina poliittiselle vaikutukselle. Komitea kehottaa painokkaasti lisäämään julkishallinnon ammatillista osaamista ja riippumattomuutta kaikilla tasoilla sekä varmistamaan avoimuuden, ansioiden ja tasapuolisen edustuksen periaatteiden noudattamisen. Komitea kehottaa hallitusta hyväksymään julkisen varainhoidon uudistamisohjelman.

Montenegro

44. on tyytyväinen Montenegron alueellista organisointia koskevan lain ja paikallista itsehallintoa koskevan lain muutoksiin. Komitea korostaa, että uusien kuntien perustamiskriteereihin olisi sisällyttävä taloudellinen ja hallinnollinen kestävyys.

45. suhtautuu myönteisesti paikallisen itsehallinnon uudistamista käsittelevän toimintasuunnitelman 2014 hyväksymiseen. Komitea on tyytyväinen siihen, että Montenegrolla on kokonaisvaltainen strategiakehitys julkishallinnon uudistusta varten. Julkishallinnon uudistusstrategian 2011–2016 piiriin kuuluvat valtionhallinto ja paikallishallinto. Komitea kehottaa panemaan strategian viipymättä täytäntöön.

46. on tyytyväinen siihen, että vaalilainsäädäntöä on parannettu ja että laki kunnanvaltuuston jäsenten vaalista on lopulta hyväksytty, mutta pahoittelee, ettei tässä yhteydessä puututtu pormestarien ja kunnanjohtajien vaalikampanjojen rahoittamiseen. Komitea korostaa myös, että on tarpeen panna täytäntöön Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) suositukset vaaleja koskevista eurooppalaisten normien ja parhaiden käytäntöjen mukaisista säännöistä, mukaan lukien oikeudesta asettua riippumattomaksi ehdokkaaksi, oikeasuhteisesta julkisesta rahoituksesta yhtäläisten edellytysten luomiseksi ja poliittisten puolueiden arvioinnista.

47. toteaa, että paikallista itsehallintoa käsittelevä laki on yhdenmukaistettava julkisten palvelujen hallinnointia koskevien uusien sääntöjen kanssa.

48. katsoo, että Montenegron on vahvistettava liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA) rakenteiden hallinnollisia valmiuksia ja muokattava rakenteita asianmukaisesti liittymistä valmistelevan rahoitustuen hyödyntämiskyvyn lisäämiseksi.

49. korostaa, että on luotava avoin, tehokas ja vastuullinen paikallishallinto ja että uusien kuntien perustamiskriteereihin olisi sisällytettävä taloudellinen ja hallinnollinen kestävyys.

50. on tyytyväinen siihen, että parlamentti on hyväksynyt yksimielisesti päätöslauselman Montenegron tiestä kohti yhdentynyttä Eurooppaa ja että Euroopan yhdentymistä käsittelevä parlamentaarinen komitea on toteuttanut neuvoo-antavia kuulemisia, keskustellut hallituksen laatimista neuvottelukannoista ja järjestänyt julkisia kuulemistilaisuuksia EU:hun liittyvistä aiheista.

51. suhtautuu myönteisesti siihen, että hallitus pyrkii edelleen EU:n jäsenyyteen ja on hyväksynyt joukon EU:n integraatioprosessiin liittyviä strategisia asiakirjoja.

52. on tyytyväinen siihen, että kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden edustajat osallistuvat edelleen valtion- ja paikallishallinnon toimintaan, mukaan luettuina EU:n liittymisneuvottelujen lukuja käsittelevät työryhmät.

53. korostaa, että Montenegro on edelleen edistänyt aktiivisesti alueellista vakautta.

54. on tyytyväinen AK:n ja Montenegron neuvoo-antavan sekakomitean erittäin menestyksikkäiden kokousten jatkamiseen ja toivoo molempia osapuolia hyödyttävää yhteistyötä Montenegron valtiotasoa alempien viranomaistahojen kanssa tulevina vuosina.

55. suhtautuu myönteisesti siihen, että neuvoo-antavan sekakomitean puitteissa on hyväksytty yhteinen kertomus ”Liittymistä valmistelevan EU-rahoituksen vastaanottokyvyn ja hallinnollisten valmiuksien parantaminen paikallistasolla Montenegrossa”⁽²⁾.

⁽²⁾ CdR3127-2013_00_00.

56. on tyytyväinen siihen, että neuvoo-antava sekakomitea kokoontui Kotorissa Montenegrossa 27. lokakuuta 2014 neljännen kerran keskustelemaan paikallisen itsehallinnon uudistamista käsittelevästä toimintasuunnitelmasta 2014 sekä paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta maatalouden ja maaseudun kehittämisen ja yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen aloilla.

57. on tyytyväinen siihen, että hallitus työskentelee tiiviisti paikallista itsehallintoa käsittelevän uuden lain parissa, kuten painotettiin AK:n ja Montenegron neuvoo-antavan sekakomitean edellisessä kokouksessa Kotorissa 27. lokakuuta 2014.

58. pahoittelee, että vahvasti polarisoitunut maan poliittinen ilmapiiri on johtanut siihen, että oppositio boikotoi parlamentaarista työskentelyä, mikä estää uudistusten edistämistä. Komitea kehottaa kaikkia poliittisia puolueita sekä hallituksessa että oppositiossa keskittymään edelleen maan EU-yhdyntymisen asialistaan pysyvän vuoropuhelun ja rakentavan yhteistyön avulla kaikilla tasoilla.

Serbia

59. pitää myönteisenä, että liittymisneuvottelut käynnistettiin virallisesti 21. tammikuuta 2014. Komitea on tyytyväinen Serbian valmistautumiseen ja sitoutumiseen EU:n ja Serbian ensimmäisessä hallitusten välisessä konferenssissa sekä siihen, että Serbian hallitus on osoittanut olevansa hyvin valmistautunut ja sitoutunut EU:n säännöstöä koskevaan analyttiseen tarkkailuun.

60. suosittelee, että Serbian hallitus ottaa paikallistason ja Vojvodinan autonomisen alueen edustajat alusta alkaen mukaan liittymismenettelyyn.

61. on tyytyväinen siihen, että uusi hallitus on täysin sitoutunut jatkamaan EU:n tukemaa vuoropuhelua Kosovon viranomaisten kanssa, ja kannustaa jatkamaan uudistuksia, jotka liittyvät oikeusvaltion, oikeuslaitokseen sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan kaikilla tasoilla.

62. suhtautuu myönteisesti uuteen nimenomaan julkishallinnosta ja paikallishallinnosta vastaavaan ministeriöön, joka on ensimmäinen askel kohti tehokkaampaa paikallistason julkishallintoa.

63. on tyytyväinen tammikuussa 2014 hyväksytyyn uuteen strategiaan julkishallinnon uudistamiseksi. Strategian piiriin kuuluvat keskus- ja paikallistason organisointi sekä hallinnon hajauttaminen. Komitea kehottaa uutta julkishallinnosta ja paikallisesta itsehallinnosta vastaavaa ministeriötä ottamaan kaikki sidosryhmät mukaan kartoittaessa toimintasuunnitelmaan kuuluvia toimia.

64. on tyytyväinen julkishallintouudistusta käsittelevän erityistyöryhmän perustamiseen Euroopan komission ja Serbian välisen poliittisen vuoropuhelun foorumiksi ja kehottaa järjestämään erityistyöryhmän toimia valtiotasoa alemmilla tasoilla.

65. pahoittelee, ettei paikallishallinnon virkamiesten asemaa ja palkkoja koskevia lakeja eikä paikallishallinnon koulutusstrategiaa ole vielä laadittu.

66. korostaa, että paikallishallinnon korruptioon on kiinnitettävä lisähuomiota ja että toimittajiin paikallistasolla kohdistuvat uhkaukset ja väkivalta ovat edelleen ongelma.

67. korostaa, että liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA II) ansiosta Serbia hyötyy edelleen liittymistä edeltävästä tuesta vuosina 2014–2020 ja että alustava rahoitus on 1,5 miljardia euroa. Komitea toivoo, että asianmukainen osuus liittymistä edeltävästä rahoituksesta käytettäisiin valtiotasoa alemmalla tasolla.

68. panee merkille, että Vojvodinan tarkistettu itsehallintolaki esitettiin toukokuussa maan parlamentin ja alueen valtuuston yhteisen prosessin tuloksena ja vastauksena perustuslakituomioistuimen joulukuussa antamaan päätökseen. Komitea pahoittelee kuitenkin, että Vojvodinan autonomisen alueen itsehallintoa on kavennettu aiempaan lainsäädäntöön verrattuna.

69. pahoittelee, ettei kysymystä Vojvodinan autonomisen alueen osallisuudesta Serbian kansalliseen budjettiin ole vielä tarkasteltu riittävästi.

70. on tyytyväinen siihen, että Vojvodinan autonomisella alueella vähemmistöjen suojelu on edelleen korkeatasoista ja että etnisten yhteisöjen väliset suhteet ovat yleisesti ottaen säilyneet hyvinä.

71. panee huolestuneena merkille, että paikallistason hallinnolliset ja hallinnointivalmiudet ovat edelleen heikot, että kuntien välillä on huomattavia eroja ja etteivät hallinnon hajauttamisen kansallinen neuvosto ja ministeriöiden välinen kunnallisrahoituskomissio toimi aktiivisesti.

72. on tyytyväinen neuvoa-antavan sekakomitean perustamiseen Serbian kanssa vuonna 2015. Sekakomitea seuraa liittymisprosessia ja tekee yhteistyötä Serbian paikallis- ja aluetason edustajien kanssa. Komitea odottaa Serbian paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä kiinnostuneena.

73. suhtautuu myönteisesti Euroopan unionia käsittelevän Serbian kansallisen konventin perustamiseen foorumiksi kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä varten liittymisneuvottelujen yhteydessä. Komitea kehottaa järjestämään laajoja kuulemisia paremmassa aikataulussa.

Albania

74. kehottaa Albanian viranomaisia varmistamaan vaaliviranomaisten riippumattomuuden hyvissä ajoin ennen vuoden 2015 paikallisvaaleja.

75. toteaa, että vuoden 2013 parlamenttivaaleihin liittyneen edistymisen pohjalta Albanian on pantava täytäntöön Etyjin/ODIHR:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan suositukset, ja sen on etenkin vahvistettava vaaliviranomaisten riippumattomuutta hyvissä ajoin ennen vuoden 2015 paikallisvaaleja.

76. on tyytyväinen uuden paikallisasioista vastaavan ministerin nimittämiseen.

77. on tyytyväinen siihen, että hallinnon hajauttamiseen tähtäävät uudistukset ovat edistyneet ja että on alettu selvittää paikallishallintoyksiköiden tehtäviä uudessa hallinnollisessa rakenteessa.

78. kehottaa tehostamaan toimia hallintouudistuksen edistämiseksi ja vahvistamaan paikallishallintoyksiköiden hallinnollisia valmiuksia taloudellisesti kestäväällä tavalla. Komitea toteaa, että päätös myöntää Albanialle ehdokasmaan asema tarjoaa mahdollisuuden lisä uudistuksiin julkishallinnon uudistamisen, oikeuslaitoksen riippumattomuuden, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntatoimien alalla sekä ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien suojaamisessa.

79. toteaa, että paikallishallinnon kokonaismenot olivat vuonna 2013 arviolta 2,2 prosenttia bkt:stä, kun taas tulot jäivät 0,8 prosenttiin bkt:stä, ja paikallisverot olivat edelleen paikallishallinnon keskeisin tulonlähde.

80. korostaa, etteivät perustetut paikallishallintoyksiköt ole vielä aloittaneet täysimääräisesti uuden virkamieslain täytäntöönpanoa.

81. pahoittelee, että voimakas politisoituminen haittaa edelleen keskus- ja paikallishallinnon suhteita, rajoittaa paikallisviranomaisten järjestöjen roolia ja vaikuttaa kyseisten järjestöjen väliseen yhteistyöhön.

82. kannustaa paikallisviranomaisia kehittämään osallistavaa vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan ja paikallisyhteisöjen kanssa.

83. toteaa pahoitellen, että heinäkuussa hyväksytyssä alue- ja hallintouudistuslaissa vähennettiin merkittävästi paikallishallintoyksiköiden määrää 373:sta 61:een, poistettiin kunnat ja säilytettiin 12 nykyistä aluetta ottamatta huomioon vähemmistöille merkityksellisiä näkökohtia. Komitea painottaa, että on säilytettävä paikallisentiteetti ja kansalaisläheisyys.

84. pahoittelee, että henkilöressurssien hallinta ja varainhoidon valvonta on paikallishallinnossa edelleen heikkoa.

Bosnia ja Hertsegovina

85. suhtautuu myönteisesti Bosnia ja Hertsegovinan presidenttineuvoston antamaan, maan poliittisen johdon allekirjoittamaan ja Bosnia ja Hertsegovinan parlamentin hyväksymään kirjalliseen sitoumukseen toimista, joilla lisätään instituutioiden toimivuutta ja tehokkuutta, käynnistetään uudistuksia kaikilla hallintotasoilla sekä vauhditetaan sovintoprosessia ja vahvistetaan hallinnollisia valmiuksia. Komitea korostaa vakautus- ja assosiaatiosopimuksen voimaantumisen olevan nyt mahdollista ja kehottaa maan uutta johtoa sopimaan EU:n kanssa laajaa ja osallistavaa uudistusohjelmaa koskevasta etenemissuunnitelmasta maan kehittämiseksi.

86. korostaa, että suuri ja tehoton julkinen sektori ja useat päällekkäiset toimivaltuudet valtion, entiteettien, kuntien tai kantonien tasolla (erityisesti federaatiossa) ovat edelleen riski julkisen talouden kestävyuden kannalta.

87. panee merkille, että Bosnia ja Hertsegovinan nykyinen poliittinen tilanne haittaa maan kykyä esiintyä yksimielisesti EU-asioissa. On tärkeää laatia eri hallintotasojen välinen EU-asioiden koordinoitumismekanismi.

88. panee merkille, että entiteettilainsäädäntö on pitkälti yhdenmukainen Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan periaatteiden kanssa mutta että entiteettien, kantonien ja kuntien välinen toimivaltajako ei ole selkeä. Kuntatasolla on myös heikko rahoitusautonomia.

89. pahoittelee, ettei Bosnia ja Hertsegovina ole edistynyt toimivuuden ja tehokkuuden parantamisessa kaikilla hallintotasoilla ja ettei maassa ole saavutettu kolmen kansanryhmän yhdenvertaisuutta, mikä haittaa oleellisesti instituutioiden ja valtion toimintakykyä.

90. toteaa pahoitellen, että uudistusvauhti on kaikilla valtionhallinnon tasoilla edelleen kokonaisuudessaan hidas jollei pysähtynyt ja että maan viranomaiset eivät ole edistyneet EU:n varojen epäsuoraan hallinnointiin tarvittavan rakenteen perustamisessa.

91. torjuu kaikilla valtion tasoilla eräiden poliitikkojen jatkuvan vastakkainasettelua luovan retoriikan sekä sen, että Bosnia ja Hertsegovinan kyky toimia valtiona kyseenalaistetaan.

92. pahoittelee, ettei 12. lokakuuta 2014 järjestettyjä vaaleja toteutettu Sejdic ja Finci -ratkaisun mukaisesti, mikä haittaa merkittävästi EU:n ja Bosnia ja Hertsegovinan välisen harmonisoinnin edistymistä.

93. on tyytyväinen siihen, että Brčkon alue on osallistunut aktiivisesti liittymistä edeltäviin valmisteluihin, on sitoutunut vahvasti ja on edistynyt merkittävästi uudistusten toteuttamisessa – huomattavasti maan muita hallintoyksiköitä pidemmälle.

Kosovo ⁽³⁾

94. on tyytyväinen EU:n ja Kosovon välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen käynnistämiseen.

95. on tyytyväinen siihen, että Kosovo ja Serbia ovat osallistuneet aktiivisesti ja rakentavasti EU:n tukemaan vuoropuheluun.

96. toteaa, että Kosovon pormestari- ja kuntavaalit järjestettiin onnistuneesti syksyllä 2013 ja ennenaikaiset parlamenttivaalit 8. kesäkuuta 2014.

97. painottaa, että paikallishallinnon valmiuksien vahvistamistoimia on jatkettu ja että paikallishallinnosta vastaava ministeriö on parantanut kunnille antamaansa ohjausta.

⁽³⁾ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 (1999) ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

98. korostaa, että poliittinen väliintulo julkishallinnossa jatkuu sekä keskus- että paikallistasolla ja että tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan panna täytäntöön asianomaiset säännökset korruption torjumiseksi ja luotettavuuden edistämiseksi virkamieskunnassa.
99. korostaa, että etenkin Kosovon paikallisviranomaisten on osoitettava vahvaa sitoutumista kulttuurisen ja uskonnollisen perinnön suojelemiseen.
100. suhtautuu myönteisesti siihen, että Pohjois-Kosovossa perustettiin ensimmäistä kertaa paikallisviranomaistahot Kosovon lainsäädännön mukaisesti.
101. muistuttaa, että on jatkettava paikallisviranomaisten pyrkimyksiä avoimuuden lisäämiseksi päätöksenteossa sekä edistettävä hajauttamisen täytäntöönpanoa ja toimia asianmukaisen tuen ja asianmukaisten resurssien varmistamiseksi paikallisviranomaisille.
102. odottaa, että EULEX-edustajiin kohdistetut äskettäiset korruptiosyytökset selvitetään pikaisesti, jotta vältetään luottamuksen heikkeneminen EU:n instituutioita kohtaan.
103. on huolissaan siitä, ettei korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ole edistytty merkittävästi, mikä estää huomattavasti Kosovon demokraattista, sosiaalista ja taloudellista kehitystä.
104. on tyytyväinen siihen, että tiettyä edistystä on tapahtunut etenkin kun otetaan huomioon pormestarien valinta koko Kosovon alueella pidetyissä vaaleissa ja unionin rahoittamien hankkeiden määrän lisääntyminen pohjoisosassa. Komitea korostaa kuitenkin, että on perustettava Serbian kuntaliitto, mikä poistaneen tarpeen rinnakkaisilta rakenteilta. Komitea panee samaan aikaan merkille, että tarvitaan jatkuvia ponnistuksia albaani- ja serbiyhteisöjen lähentämiseksi toisiinsa.
105. suosittaa, että Kosovo otetaan mukaan kaikkiin alueellisiin ja etenkin paikallishallintoon liittyviin yhteistyöfoorumeihin Länsi-Balkanilla. Komitea suosittaa myös, että Kosovo ja Kosovon kunnat otetaan mukaan eurooppalaisiin paikallishallintoelimiin, kuten Euroopan kuntien ja alueiden neuvosto tai Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressi. Komitea kannattaa Kosovon osallistumista EU:n ohjelmiin, jotta Kosovo hyötyisi myös paikallistasolla huomattavasta taloudellisesta tuesta.
106. on tyytyväinen Euroopan integraatioon keskittyvien kunnallisten virkamiesten nimittämiseen 35 kunnassa.

Bryssel 16. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vuonna 2011 annetun liikennepolitiikan valkoisen kirjan täytäntöönpano”

(2015/C 195/02)

Esittelijä: Spyros Spyridon (EL, EPP), Porosin kunnanvaltuuston jäsen

I. POLIITTISET SUOSITUKSET ⁽¹⁾

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Liikenne taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden perustekijänä

1. korostaa, että ihmisten ja tavaroiden liikkuvuus on ennakoedellytys EU:n perustavoitteiden saavuttamiselle eli taloudelliselle, sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle ja sisämarkkinoiden valmiiksi saattamiselle. Liikenne parantaa osaltaan Euroopan ja sen alueiden kilpailukykyä, ja EU on maailmanlaajuinen edelläkävijä tällä alalla.
2. panee merkille, että liikenteen kustannukset ovat suhteellisen suuret verrattuna tavaroihin ja kotitalouksien menoihin: liikenteen osuus on 13,2 prosenttia kotitalouksien budjetista ja jopa 15 prosenttia tuotteiden hinnasta. Samaan aikaan liikenne on edelleen 96-prosenttisesti riippuvaista öljystä, josta suuri osa tuotetaan epävakailta maailman alueilla.
3. toteaa, että välitavoitteiden puuttuminen vaikeuttaa saavutetun edistyksen mittaamista Uuden Euroopan komission nimittäminen ja valkoisen kirjan täytäntöönpanon tuleva arviointi tilanteessa, jossa tapahtuu nopeita muutoksia (talouskriisi, liikenteeseen vaikuttavat laajemmat geopolittiset tapahtumat) edellyttävät kuitenkin tähänastisen edistyksen osittaista arviointia.
4. korostaa, että valkoisen kirjan kunnianhimoiset tavoitteet vievät edistystä eteenpäin. Komitea painottaa myös liikennepolitiikan sekä ympäristö-, innovaatio-, sosiaali- ja talouspolitiikan keskinäistä riippuvuutta. Komitea suosittelee liikennepolitiikan tavoitteet kytketään yhteen öljyriippuvuuden vähentämistä sekä melu- ja ilmansaasteiden vähentämistä, kustannusten vähentämistä ja kasvihuonekaasupäästöistä johtuvan ilmastonmuutoksen torjumista koskevien tavoitteiden kanssa.
5. suosittelee, että Euroopan komissio ottaa huomioon väliarvioinnin yhteydessä ja tavoitteita mahdollisesti tarkistaessaan uudet haasteet eli muun muassa geopolittiset kehitysvaiheet, liikennevirroissa tapahtuvan muutoksen, uusien kilpailijoiden ilmaantumisen, teknologian kehittymisen, sosiaalisen polkumyynnin sekä jokaiselle jäsenvaltiolle ja alueelle ominaiset erityisedellytykset. Sen tulisi myös asettaa välitavoitteita vuoden 2020 jälkeiselle ajalle.
6. kiittelee Euroopan komissiota kaukonäköisestä rautatie- ja lentoliikenteen sekä satamapolitiikan toimenpidepaketteja koskevien säädösehdotusten ja aloitteiden esittämisestä ja kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa vauhdittamaan käsittelyä, jotta ne saataisiin hyväksytyä pikaisesti. EU:n tulisi laatia nämä toimenpiteet toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ja ilman liiallista byrokratiaa.
7. pyytää kuitenkin panostamaan vähintään saman verran kaupunkien julkiseen liikenteeseen, joka on olennainen osa julkisen liikenteen järjestelmää ja jolla voi olla voimakkain välitön vaikutus suurten ihmismäärien elinympäristöön ja elämänlaatuun EU:n tiheimmin asutuilla alueilla.
8. kiinnittää huomion siihen, että EU:n kuljetus- ja logistiikka-alan kilpailukykyyn parantamiseksi unionin ulkopuolisiin kilpailijoihin nähden EU:n tulee itse taata etenkin hyödykkeiden ja tuotteiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoillaan.

⁽¹⁾ AK:n työjärjestyksen 55 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa: ”Komitean antaessa lausuntoja [– –] lainsäädäntöehdotuksista [– –] lausunnoissa otetaan kantaa siihen, noudattaako ehdotus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita.”

Liikenteen laatu vaikuttaa alueiden kilpailukykyyn ja päinvastoin

9. painottaa paikallis- ja aluehallinnon laajempaa roolia kaupunkiliikenteen ja alueliikenteen suunnittelussa ja liikkuvuudessa ja ratkaisevaa merkitystä ihmisten elämänlaadun ja alueellisen kilpailukykyyn näkökulmasta. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat vastuussa liikenneverkkojen suunnittelusta ja ylläpidosta, pysäköintimahdollisuuksista ja saavutettavuudesta sekä ympäristövaatimusten noudattamisen seurannasta, minkä vuoksi on tärkeää, että ne osallistuvat toimiin kumppanuuksien ja monitasoiseen hallintoon perustuvan toimintatavan kautta. AK kehottaa ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset aktiivisemmin mukaan päätöksentekoprosessiin.

10. toteaa, että kaupunkikeskusten liikennesuunnittelun ja kaupunki- ja aluesuunnittelun välillä on suora yhteys. Komitea haluaa jälleen muistuttaa kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelusta (koskee myös hinnoittelua), jossa EU:n roolin tulisi edistää yhteensovittamista olematta kuitenkaan sitova.

11. tähdentää jälleen, että laadukkaiden Euroopan laajuisten liikennepalvelujen varmistamiseksi on olennaisen tärkeää kohdistaa liikennevirtojen alku- ja päätekohtiin samanlaista huomiota ja tukea kuin Euroopan laajuisiin verkkoihin. Alku- ja päätekohtiin tulee suunnata kokonaisvaltaista tukea, ja niissä tulee nivoa yhteen kaikki eri liikennemuodot.

12. huomauttaa, että vaikka valkoisessa kirjassa pidetään tulevan hyvinvoinnin kannalta tarpeellisenä taata tehokkaat liikennepalvelut kaikilla alueilla, Euroopan komissio suhtautuu liikenteeseen yhä useammin kuin mihin tahansa osaan vapaita markkinoita – eikä ainoastaan valtiontukia arvioidessaan. Julkiset (tai julkisyhteisöjen omistamat) liikenteenharjoittajat ovat usein hankalassa tilanteessa, koska yksityiset toimijat ottavat huolehtiakseen kannattavista liikennereiteistä ja yhteyksistä (joskus jopa polkuhintaan, tarkoituksenaan päästä myöhemmin monopoliasemaan) ja julkisten toimijoiden ja liikenteenharjoittajien (mukaan lukien julkisten tahojen omistamat toimijat) hoidettaviksi jäävät vain tappiolliset reitit ja yhteydet. Jos ajatellaan, että valkoisessa kirjassa tarkastellaan liikennettä ei vain yhtenä liiketoiminnan alana vaan myös keinona varmistaa EU:n ja sen eri alueiden kilpailukyky ja hyvinvointi, olisi lähestymistapaa julkisiin liikenteenharjoittajiin ja niihin rinnastettaviin liikenteenharjoittajiin suhteessa yksityisiin toimijoihin syytä muuttaa jyrkästi. Yksityiset toimijat mieltävät liikennepalvelut aivan loogisesti vain yhdeksi tavaksi tuottaa liikevoittoa eivätkä sinänsä kiinnitä huomiota tarpeeseen varmistaa yksittäisten alueiden ja EU:n kilpailukyky.

13. kannattaa moottorittomien liikennemuotojen (pyöräily, kävely) tukemista lyhyillä matkoilla, sillä ne ovat ekologisempia, edullisempia ja usein myös nopeampia. Tähän tarvitaan soveltuvia liikenneverkkoja ja toimenpiteitä, jotta voidaan johdattaa ihmisiä muuttamaan ajattelutapojaan etenkin tällaisten liikennemuotojen edistämisen ja käytön suhteen.

14. suhtautuu myönteisesti pitkän matkan rahtikuljetuksien kohdalla siihen, että edistetään kestävien liikennemuotojen välistä intermodaalisuutta ja liikennemuotosiirtymää maantieliikenteestä rautatie-, meri- ja sisävesiliikenteen kaltaisiin kestäviin liikennemuotoihin.

15. korostaa asianmukaisten ja riittävästi rahoitettujen liikenneverkkojen ja -välineiden tärkeyttä harvaan asutuilla ja maantieteellisesti epäsuotuisilla alueilla sekä alueilla, missä väestö on erittäin hajallaan, sekä saarialueilla, kaikkein syrjäisimmillä alueilla, rajaseutu- ja vuoristoalueilla, sillä ne ovat perusedellytys alueelliselle yhteenkuuluvuudelle. Kyseisten alueiden tarpeita ei oteta riittävästi huomioon liikenneasioihin vaikuttavissa EU:n politiikoissa ja ohjelmissa. Komitea katsoo, että huolellinen suunnittelu on tarpeen ympäristövaatimusten ja kuljetuspalvelujen tarjoajien vaatimusten yhteensovittamiseksi ja kohtuullisten käyttäjähintojen varmistamiseksi.

16. korostaa, että koska uusista jäsenvaltioista puuttuu yhä laadukkaita perusliikenneyhteyksiä – eikä vain Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin (TEN-T) liittyviä yhteyksiä vaan etenkin alueellisia ja paikallisia peruskulkyhteyksiä, jotka ovat elintärkeitä kyseisten alueiden kilpailukykyyn kannalta (taajamien ohitusteitä, työmatkoihin tarvittavia yleisiä alueellisia ja paikallisia maanteitä jne.) –, liikenteen ongelmiin ja liikennealan tukemiseen tulee uusien jäsenvaltioiden kohdalla soveltaa täysin erilaista lähestymistapaa kuin mitä käytetään vanhoissa jäsenvaltioissa, missä on jo kyseiset perusrakenteet.

17. korostaa, että rajatylittävät paikallis- ja aluetason liikenneyhteydet ovat perustavan tärkeitä rajaseutujen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi ja rajatylittävän yhteistyön kehittämiseksi, ja huomauttaa, ettei tätä ole valitettavasti otettu riittävästi huomioon laadittaessa rajatylittävän yhteistyön ohjelmia kaudelle 2014–2020.
18. painottaa, että huomiota on kiinnitettävä korkeatasoisen liikenteen tarjoamiseen muita heikommassa asemassa oleville väestöryhmille ja väestörakenteeseen liittyvistä haasteista kärsivillä alueilla.
19. korostaa luotettavan, joustavan ja laadukkaan liikennejärjestelmän ja matkailualan kilpailukyyn välistä perustavaa sidettä.
20. on pettynyt siihen, että intermodaalinen lipunmyynti ei toistaiseksi ole juurikaan edistynyt etenkin alueiden tai valtioiden rajat ylittävien multimodaalikuljetusten osalta, ja odottaa, että tällä toiminta-alueella edistytään merkittävästi vuoteen 2020 mennessä.
21. huomauttaa, että multimodaalimatkoja koskevien koko Euroopan laajuisten tietojen ja matkalippupalvelujen alalla on tapahtunut hyvin vähän edistystä ja että suurimmalla osalla EU:n jäsenvaltioista ei ole vielä valtakunnallista kiinteiden liikenneaikataulujen järjestelmää, johon olisi koottu maan kaikki aikataulut ja jonka kautta voitaisiin etsiä maan sisäisiä julkisia liikenneyhteyksiä ja varata paikkoja. Multimodaalimatkoja koskevien tietojen tarjoaminen on yksi keino, jolla voidaan lisätä merkittävästi matkustajien kiinnostusta käyttää julkisia liikennevälineitä. Komitea katsoo myös, että tällaisia järjestelmiä ja niiden välisiä yhteyksiä luotaessa olisi hyödynnettävä paitsi kiinteiden aikataulujen tarjoamia staattisia tietoja myös niitä valtavia mahdollisuuksia, joita maailmanlaajuisten satelliittinavigointijärjestelmien (GNSS) – myös Euroopan satelliittinavigointijärjestelmän Galileon – tarjoamat tiedot avaavat.
22. on tyytyväinen matkustajien oikeuksien alalla saavutettuun edistykseen. Komitea huomauttaa kuitenkin, että oikeuksista jaetut tiedot ja oikeudet itse ovat hajanaisia ja liikennemuodosta riippuvaisia, ja niitä olisikin yhdenmukaistettava käyttäjien eduksi. Lisäksi komitea kehottaa soveltamaan laajemmin näitä Euroopan unionin myöntämiä oikeuksia jäsenvaltioissa, joissa hyödynnetään tällä hetkellä kaikkia mahdollisia poikkeuksia oikeuksien soveltamisen rajoittamiseksi.
23. korostaa, että matkatietojen ja lipunmyynnin osalta hankalin vaihe ovat ensimmäinen ja viimeinen osuus (*first/last mile*) eli se osa matkasta, jolla kulkeva liikenne kuuluu yleensä paikallis- ja alueviranomaisten toimivaltaan. Näin ollen paikallis- ja alueviranomaisille on tarjottava mahdollisuus osallistua eri ratkaisujen toteutukseen ja seurantaan, jotta voidaan varmistaa koko järjestelmän tehokas toiminta.
24. pitää valitettavana, että rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista annettua asetusta sovelletaan täysimääräisesti vain neljässä jäsenvaltiossa, ja kehottaa ponnekkaasti kaikkia muita jäsenvaltioita poistamaan voimassa olevat poikkeukset.
25. korostaa, että yhdenmukaistettujen standardien puuttuminen jäsenvaltioista vääristää kilpailua ja saattaa ohjata liikennettä kiertoteille, mistä aiheutuu ympäristöön ja viestintään liittyviä sekä hallinnollisia seurauksia.
26. katsoo, että hyvän liikenneinfrastruktuurin luominen ja sen hyvä käytettävyys tekevät kaikista alueista taloudellisesti vahvempia ja houkuttelevampia suorien investointien kohteita ja parantavat siten niiden omaa kilpailukykyä ja koko EU:n kilpailuasemaa.
27. katsoo, että rajat ylittäviä matkoja koskevista matkustajien oikeuksista vastaavien kansallisten täytäntöönpanoelinten toimivaltaa olisi selvennettävä.

Kohti yhdenmukaisuutta, luotettavaa, puhdasta ja turvallista eurooppalaista liikennejärjestelmää

28. toteaa, että liikenneverkot, erityisesti rautatie- ja tieverkko, ovat kehittyneet epätasaisesti ja hajanaisesti Euroopan alueiden välillä. Kilpailun piristämiseksi tarvitaan korkealaatuinen liikenneverkko sekä joustavia rahoitusvälineitä. Komitea katsoo, että tätä varten on tärkeää kehittää Euroopan laajuisia liikenneverkkoa erityisesti rautateiden rahtiliikenteen edistämiseksi ja alueellisten lentoasemien verkoston kehittämiseksi.

29. kannattaa ulkoisten kustannusten (yhteiskunnalliset ja ekologiset kustannukset, mukaan lukien onnettomuudet, ilmansaasteet, melu ja ruuhkat) sekä käyttäjä maksaa- ja saastuttaja maksaa -periaatteiden sisällyttämistä hintoihin siten, että markkinavaihtoehdot saadaan sovitettua yhteen kestävyysvaatimusten kanssa. Tässä yhteydessä olisi tarkasteltava, voidaanko uusien toimien avulla päästä siihen, että koko kaupunkien välisessä verkossa otetaan käyttöön kaupallisiin ajoneuvoihin pakollisesti sovellettava yhdenmukaistettu ulkoisten kustannusten sisällyttämisjärjestelmä. Järjestelmän avulla päästäisiin eroon nykyisestä tilanteesta, jossa kansainväliset liikenteenharjoittajat tarvitsevat eurovinjetin, viisi kansallista vinjettiä ja kahdeksan erilaista lipuketta ja tietullisopimusta voidakseen liikennöidä esteettä Euroopan maksullisilla teillä.

30. panee merkille tieliikenteen turvallisuudessa saavutetun edistyksen mutta myös jäsenvaltioiden lainsäädännössä ja standardeissa olevat erot, jotka liittyvät esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljetuksiin. Komitea toistaa kehotuksensa luoda tieteellinen kustannusten hintoihin sisällyttämisen malli, jossa otetaan erityisesti huomioon liikenneonnettomuudet.

31. huomauttaa, että matkustajaliikenteessä – erityisesti lentoliikenteessä – matkustajaturvallisuus riippuu paitsi teknisistä ominaisuuksista myös miehistön säännöllisestä arvioinnista ja turvallisuustason jatkuvasta parantamisesta. Komitea kehottaa toimivaltaisia tahoja ryhtymään välittömästi toimiin näillä nimenomaisilla aloilla.

32. on tyytyväinen Shift2Rail-aloitteeseen ja sinisen vyöhykkeen hankkeen edistymiseen mutta kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että edistys rautatie- sekä sisävesi- ja meriliikenteeseen siirtymisessä on ollut riittämätöntä huolimatta teiden ja ilmatilan ruuhkautumisesta. Junat ja laivat voivat antaa nykyistä suuremman panoksen kasvihuonekaasujen ja onnettomuuksien vähentämistavoitteiden saavuttamiseen. On myös kannustettava kehittämään ja toteuttamaan Euroopan laajuisia liikenneverkkoa ja yhdenmukaistamaan eri rautatiehallintojen soveltamia kriteerejä ja sääntöjä sekä helpottamaan uusien toimijoiden markkinoille pääsyä vapaan kilpailun puitteissa.

33. suhtautuu myönteisesti Verkkojen Eurooppa -välineen konkreettiseen käyttöönottoon mutta on huolestunut siitä, että Junckerin ohjelma nipistää välineen budjetista 2,7 miljardia euroa, kun budjetti on jo nyt riittämätön Euroopan laajuisen liikenneverkon toteuttamiseksi. Komitea pitääkin valitettavana, ettei Euroopan unionissa investoida riittävästi tehokkaaseen ja kestäväan liikennejärjestelmään ja ekologiseen siirtymään.

34. kehottaa jäsenvaltioita äskettäisen Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen valossa ryhtymään toimenpiteisiin sisävesiliikenteen pullonkaulojen (sillat, sulut, jokileveys jne.) poistamiseksi, toimintansa koordinoimiseksi sekä infrastruktuurihankkeiden valmiiksi saattamiseksi ja ylläpitosuunnitelmien toteuttamiseksi.

35. panee merkille, ettei yhdenmukaista meri- tai sisävesi- ja lentoliikennettä eikä vesilentokoneiden kehittäjä mainita laisinkaan, ja kehottaa sisällyttämään ne liikennesuunnitteluun.

36. kannattaa aloitetta yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan luomiseksi ja kehottaa Euroopan komissiota esittämään avointa lähtö- ja saapumisaikojen jakojärjestelmää lentoasemien käytön tehostamiseksi kilpailua edistävällä tavalla. Komitea panee merkille lentoonlähden ja laskun aikana aiheutuvat viivästykset, jotka aiheuttavat lisäkustannuksia, ja kehottaa tarkastelemaan lentokorkeuksien nostamisen mahdollisia ympäristövaikutuksia, joita aiheuttavat saastepäästöt troposfäärissä.

37. kehottaa koordinoimaan toimintaa multimodaalikuljetusten tehostamiseksi ennen kaikkea luomalla tarvittavat yhteydet solmukohtiin (kuten lentoasemille, satamiin ja intermodaaliin liikennekeskuksiin) ja painottaa koordinoinnin tarvetta jäsenvaltioiden rajoilla. Koordinoinnista voisivat vastata eurooppalaiset alueellisen yhteistyön yhtymät (EAYY).

38. on erittäin tyytyväinen edistykseen, joka on saavutettu suurten, pitkäkestoista suunnittelua ja rahoitusta edellyttävien liikennehankkeiden vaihtoehtoisten rahoituslähteiden ja -tapojen etsinnässä. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että vaihtoehtoisten lähteiden tukemisessa sovelletaan erilaista lähestymistapaa ja että kyseessä olevan vaihtoehtoisen käyttövoiman ”puhtaudesta” riippuva tuki ei ole progressiivista. Komitea kehottaakin tukemaan voimakkaammin sellaisia käyttövoimamuotoja, jotka ovat lähes tai täysin päästöttömiä ja joita varten on jo olemassa toimiva infrastruktuuri (kuten raitiovaunuille ja johdinautoille).

39. korostaa, että tekninen ja lainsäädännöllinen kehitys liikennealan eri sektoreilla edellyttää käyttäjiltä uusia taitoja. Komitea kehottaa jäsenvaltioita ja Euroopan komissiota ottamaan täysimääräisen toteutuksen varmistamiseksi jatkokoulutuksen tarpeen ja sen kustannukset huomioon laatumis- ja suunnitteluvaiheessa.

40. nostaa esiin liikennealan työoloissa tapahtuvat nopeat muutokset ja kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita yhdenmukaistamaan standardeja ja sosiaalisia oikeuksia työolojen parantamiseksi ja epäreilun kilpailun kitkemiseksi.

41. korostaa, että puhtaamman liikenteen toteuttaminen edellyttää samalla toimenpiteitä, joilla edistetään julkisen liikenteen käyttöä, sekä puhtaampia polttoaineita ja tehokkaampia moottoreita koskevaa tutkimusta. On myös tärkeää toteuttaa toimia, joilla edistetään hybridiajoneuvojen ja sähköisen liikenteen ajoneuvojen käyttöä.

42. korostaa, että on tärkeää luoda vaihtoehtoisin polttoaineisiin ja uuteen kestävä, ympäristöystävällisen ja vähähiilisen talouden infrastruktuuriin perustuvia teknisiä innovaatioita, jotta eurooppalaiset yritykset voisivat lisätä vientiä, vauhdittaa kasvua ja luoda työpaikkoja.

Euroopan tulisi viedä menestyvää liikennemalliaan EU:n ulkopuolelle

43. toistaa tukevansa Euroopan unionin kansainvälisiä pyrkimyksiä viedä liikennemallejaan EU:n ulkopuolelle osallistumalla aktiivisesti kansainvälisille foorumeille.

44. katsoo, että korkeatasoisiin standardeihin perustuvien eurooppalaisten liikenneverkkojen laatu ja turvallisuus toimivat esimerkkinä kolmansille maille ja parantavat samalla osaltaan yleistä turvallisuutta ja elämänlaatua Euroopassa. Eurooppalaisten standardien vienti ja kansainvälisten markkinoiden avaaminen vahvistavat samalla Euroopan teollisuuden kilpailukykyä.

45. toteaa, että liikenneala on erittäin monitahoinen ja käsittää muun muassa infrastruktuurin, tietotekniikan, tutkimuksen ja innovoinnin, ajoneuvojen teknisten eritelmien ja käyttäjien käyttäytymisen kaltaisia osa-alueita. AK kehottaa jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä kiinnittämään asianmukaista huomiota näiden osa-alueiden asianmukaiseen koordinointiin turhaa byrokratiaa välttämällä ja tiiviissä yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa, jotta päästään parhaisiin mahdollisiin tuloksiin.

Bryssel, 16. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maitoalan tulevaisuus”

(2015/C 195/03)

Esittelijä: René Souchon (FR, PES), Auvergnen aluevaltuuston puheenjohtaja

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

I. TAUSTAA***Maitotuotteiden markkinatilanteen kehitys***

1. toteaa, että Euroopan komissio arvioi 13. kesäkuuta 2014 julkaisemassaan kertomuksessa COM(2014) 345 final, joka on laadittu maaliskuun 2014 puolivälissä käytettävissä olleiden tietojen perusteella, että maitomarkkinoiden tilanne on lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä suotuisa ja että kiintiöiden poistamisen odotetaan sujuvan hyvin. Komissio myöntää, että asioita on edelleen ratkaisematta, mutta se arvioi, että tässä vaiheessa on vielä liian aikaista mitata kiintiöiden poistumisen vaikutuksia, ja haluaa antaa uusia lainsäädäntöehdotuksia vasta vuonna 2018.
2. katsoo, että markkinoiden ja hintojen erittäin suotuisa kehitys on kääntynyt maaliskuun 2014 jälkeen päinvastaiseksi kolmesta syystä: suuri maailmanlaajuinen tuotanto, maailmanlaajuisesti hiljentynyt kysyntä ja Venäjän asettama tuontikielto. Kun otetaan huomioon tuotannon voimakas lisääntyminen Euroopassa, nämä kolme tekijää jyrkentävät maidon hinnan jo entisestään jyrkkää alamäkeä.
3. toteaa, että vuoden 2015 alkupuoliskoa koskevien ennusteiden mukaan maitotuotteiden hintojen lasku ja varastojen pienentyminen saattaa muodostua suuremmaksi kuin vuonna 2009. Erot jäsenvaltioiden välillä ja joskus jopa saman jäsenvaltion sisällä ovat huomattavia.

Maitoalan paketin säännösten soveltaminen

4. toteaa komission kertomuksesta, että sopimus pohjainen toiminta on edelleen määrältään hyvin vähäistä, mikä haittaa voimasuhteiden tasapainottamista tuottajien aseman parantamiseksi. Osuuskunnat, jotka käsittelevät Euroopassa 60 prosenttia maidosta, ovat jättäytyneet sopimusmallin ja maidontuotannon rajoittamista koskevan järjestelmän ulkopuolelle ilmoittamalla etukäteen, että ne keräävät kaiken jäsentuottajiensa tuottaman maidon. Kaikki tämä rajoittaa voimakkaasti maitoalan pakettiin sisältyvien toimenpiteiden vaikutusala.
5. toteaa, että tuotannon ja keruun erittäin voimakas kasvu koko Euroopan unionissa vuonna 2014 osoittaa selvästi, ettei sopimus pohjainen toiminta ole vaikuttanut – eikä vaikuta – kokonaistarjonnan hallintaan Euroopan unionissa, koska meijerit ovat nyt avoimessa kilpailussa keskenään.
6. toteaa, että kaupan pitämisen ala, maidon elintarvikeketjun viimeinen lenkki, käyttää kuluttajille myytäväksi tarkoitettua maitoa ja maitotuotteita usein houkutus tuotteina tarjoamalla niitä alhaisin hinnoin. Tämä alennus heijastuu vastakkaiseen suuntaan ketjua pitkin tuottajasektoriin, joka viime kädessä joutuu kantamaan tämän aggressiivisen markkinointipolitiikan seuraukset, mikä johtaa siihen, että monissa tapauksissa tuottajat saavat hinnan, joka ei kata niiden tuotantokustannuksia.
7. toteaa, että Venäjän tuontikiellon takia hyväksytyt maitoalan paketin ulkopuoliset erityistoimenpiteet ovat täysin riittämättömiä elokuusta 2014 lähtien aiheutuneiden tappioiden korvaamiseksi.
8. toteaa, että maitoalan paketissa mahdollistettua suojatuilla alkuperänimityksillä (SAN) varustettujen tuotteiden tarjonnan hallintaa käytetään ilmeisesti vielä hyvin vähän (kolme juustolaatua Ranskasta ja kaksi Italiasta). Komitea haluaisi saada komissiolta lisää tietoa käsiteltävänä olevista hakemuksista ja kehottaa tekemään tätä mahdollisuutta tunnetuksi jäsenvaltioissa. Lisäksi komission tulisi helpottaa pääsyä suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen järjestelmiin.

Kiintiöiden jälkeiset näkymät

Lyhyellä aikavälillä:

Vaikutukset maidontuotantoon Euroopan unionin tasolla

9. toteaa, että 24. syyskuuta 2013 järjestettyä konferenssia ”EU:n maitoala: kehitys vuoden 2015 jälkeen” varten tehty analyysi ja komission raportti vuosien 2014–2024 näkymistä osoittavat, että EU:n maidontuotannon kasvu riippuu ensisijaisesti maailmanmarkkinoista, jotka edustavat vain 7:ää prosenttia koko maailman tuotannosta mutta joilla vallitsee erittäin kova kilpailu. Maitojauheen osuus kolmen tärkeimmän viejän eli EU:n, Uuden-Seelannin ja Yhdysvaltojen toimittamista määristä on 2/3. OECD ja FAO ennakoivat, että maidon maailmanlaajuinen kysyntä kasvaa vuosittain noin 2 prosenttia vuoteen 2023. Uusia markkinoita on löydettävä ja kehitettävä jatkuvasti, EU:n maailmanmarkkinaosuutta on kasvatettava, EU:n viejien markkinoillepääsy on turvattava ja viennin kasvua on piristettävä. Tiedonsiirron, tutkimuksen, innovoinnin sekä laadun ja merkintöjen parannustoimenpiteiden edistäminen tuo lisäarvoa unionin maitotuotteille ja parantaa niiden kilpailukykyä unionin ja maailman markkinoilla.

10. toteaa, että tämän syyskuussa 2013 tehdyn analyysin mukaan tulevaisuudessa yhä enemmän Euroopan unionissa tuotettua maitoa jalostetaan suuremman lisäarvon tuotteiksi sen sijaan, että tuotettaisiin jalostamatonta bulkkitarvetaa.

11. toteaa, että analyysissa tunnustetaan lisäarvon jakautuvan yhä epätasaisemmin maitotuotteiden tuotantoketjussa ja jakauman suosivan jalostajia.

12. toteaa, että on laajasti tunnustettu tosiasia, että kiintiöiden poistaminen johtaa maidontuotannon entistä voimakkaampaan keskittymiseen suurempiin laitoksiin sekä tietyille alueille Euroopan unionissa.

13. katsoo, ettei EU:lla ole käytettävissä operatiivisia välineitä maidon tuottajahintojen epävakauden vähentämiseksi.

14. toteaa myös, että suuri osa Euroopassa maitoalalle viime aikoina tehdyistä investoinneista on kohdistunut pikemminkin maitojauheen kuivauslaitteisiin kuin maidon jalostamiseen korkean lisäarvon tuotteiksi, kuten juustoiksi (50 prosenttia jauheisiin ja 20 prosenttia juustoihin ⁽¹⁾).

15. katsoo, ettei tuotannon keskittyminen suurempiin laitoksiin sinänsä takaa tehokkuutta tai tuloja, kuten Tanskan esimerkki osoittaa.

Ennakoitavissa olevat alueelliset vaikutukset ja niiden seuraukset

16. toteaa useiden tutkimusten ⁽²⁾ osoittavan, että kiintiöiden jälkeen maidontuotanto keskittyy tuottavimmille alueille, joilla on tihein maidontuotantoverkosto ja pienimmät keruukustannukset, ja supistuu tai loppuu nk. epäedullisessa asemassa olevilla tai haavoittuvilla alueilla. Komitea huomauttaa, että näillä alueilla – onpa kyse sitten syrjäisistä, vuoristo- tai syrjäisimmistä alueista – maidontuotanto taloudellisenä toimintana on vaikeasti korvattavissa ja että sillä on myös merkittävä sosiaalinen ja ympäristöön liittyvä rooli.

17. pitää valitettavana, että epäedullisessa asemassa olevien alueiden tulevasta kehityksestä maidontuotannon mahdollisesti asteittain päättyessä on tehty häviävän vähän nimenomaisia selvityksiä ja että komission vuonna 2014 esittämässä kertomuksessa tyydytään vain toteamaan seuraavasti: ”Vielä on liian varhaista nähdä, onko maitoalan paketti vaikuttanut merkittävästi maitoalaan epäsuotuisilla alueilla.”

18. pitää valitettavana eritoten sitä, että erityiset selvitykset puuttuvat alueista, missä maidontuotannolla on ratkaiseva merkitys työpaikkojen luomisen ja säilyttämisen kannalta ja missä sillä on myös strateginen vipuvaikutus muihin talouden aloihin, kuten matkailuun. Näitä alueita ei juuri oteta huomioon pohdittaessa maatalojen ja paikallisten työpaikkojen määrää eikä ikinä sen osalta, millainen osuus niillä on julkisten hyödykkeiden tuottamisessa (vesien ja maisemien laatu, biologinen monimuotoisuus, tuotteiden laatu, ekomatkailu ja alueelliset markkinat jne.) tai miten ne edistävät talouden muita aloja.

19. toteaa, että komission ja asiantuntijoiden viimeisimpien tutkimusten mukaan maidontuotannosta luopuminen tulee kiihtymään kaikissa Euroopan unionin itäisissä maissa (Puolaa lukuun ottamatta), joissa lypsykarjan pito on usein tärkein maataloustoiminnan muoto. Tämä heikentää maaseutualueiden kykyä ehkäistä väestön siirtymistä muualle.

20. pitää myös kiireellisenä selvittää, miten monta työpaikkaa nk. välialueilta, joilla harjoitetaan sekä viljelyä että karjataloutta, kaiken kaikkiaan katoaa, jos siellä luovutaan maidontuotannosta ja siirrytään viljan viljelyyn.

⁽¹⁾ Komission raportti Prospects for EU agricultural markets 2014–2024.

⁽²⁾ Smooth Phasing-out of the Milk Quotas in the European Union, Progress Consulting- ja Living prospects -konsulttitoimistojen alueiden komitealle laatima tutkimus, marraskuu 2014.

21. korostaa, että olemassa olevat turvaverkkoina käytetyt toimenpiteet, kuten julkiset interventiot ja yksityisen varastoinnin tuki, eivät ole käyttökelpoisia välineitä maitoalan jatkuvan epävakauden tai kriisin – jota etenkin Baltian maihin ja Suomeen vaikuttava Venäjän tuontikielto entisestään pahentaa – ratkaisemiseksi.

Keskipitkällä aikavälillä:

22. toteaa, että Euroopan komission viimeisimpien ennusteiden mukaan tuotanto kasvaa kiintiöiden poistumisesta huolimatta Euroopassa vain vähän. Syynä ovat mm. eräissä jäsenvaltioissa sovellettavat yhä painavimmat ympäristörajoitteet. Tuotannon kasvu vuonna 2014 osoittaa kuitenkin maidon hyvän hintakehityksen ja hyvän rehuvuoden johtaneen huomattavaan ja täysin odottamattomaan maidon ylijäämään.

23. toteaa komission tavoin, että maidon hinnan voidaan olettaa olevan vuosina 2016–2024 noin 350 euroa tonnilta. Hinnan odotetaan vaihtelevan kahdeksana vuotena kymmenestä välillä 300–400 euroa tonnilta ja kahtena vuotena kymmenestä vielä enemmän.

24. katsoo, että tällainen epävakaas sekä valtavat häiriöt ja epävarmuus, jotka tästä aiheutuvat maito- ja maitotuotealalle EU:n alueella, eivät suosi suuria karjatalousinvestointeja eivätkä uusien tuottajien tuloa alalle ja kohdistuvat erityisesti vuoristo- tai syrjäisimpien alueiden kaltaisiin alueisiin, joilla rajoitteet ovat merkittävämpiä ja mittakaavaedut pienempiä.

25. huomauttaa lisäksi, että Euroopan unionissa toimivat yritykset joutuvat kilpailemaan maailman muiden vientimaiden kanssa, joita on vähän mutta joilla on vaikutusvaltaa (Uusi-Seelanti, Yhdysvallat, Australia). Nämä maat ovat toimineet jo kauan Aasian markkinoilla, ja niillä on ratkaiseva merkitys maitotuotteiden maailmanmarkkinahintojen kannalta.

26. katsoo, ettei pidä sekoittaa toisiinsa maailmanmarkkinoiden kasvua ja maailmanlaajuisen kysynnän kasvua. Maailmanlaajuinen kysyntä on keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä varsin säännöllistä, kun taas maailmanmarkkinoiden kehitys on epävarmempaa. Maailmanmarkkinat koskevat vain 7:ää prosenttia tuotannosta ja eräiden maiden ylijäämää.

27. ei pidä hyväksyttävänä, että maidon tuottajahinta Euroopassa on niin tiiviisti sidoksissa maailmanmarkkinahintoihin, kun Euroopan unionin tuotannosta 90 prosenttia käytetään Euroopan markkinoilla.

Parhailaan neuvoteltavista kauppasopimuksista Euroopan maitoalalle aiheutuvat riskit ja mahdollisuudet

28. katsoo, että parhailaan neuvoteltavat erilaiset vapaakauppasopimukset ja alueelliset kauppasopimukset tulevat vaikuttamaan maitotuotteiden kysyntään ja vientimahdollisuuksiin.

29. toteaa, että suurin kyseisistä sopimuksista koituvaa riski Euroopan maidontuotannolle ja kuluttajille on laatu- ja elintarviketurvavaatimusten heikkeneminen eurooppalaisten kannalta sekä tuottajien vaatima suojausten alkuperänimitysten tunnustamatta jättäminen.

30. katsoo myös, että Yhdysvaltojen kanssa parhailaan neuvoteltava sopimus, jolla pyritään EU:n neuvottelumandaatin mukaisesti yhdenmukaistamaan tulleja ja alentamaan niitä merkittävästi, tuo maitoalalle paitsi mahdollisuuksia myös riskejä etenkin maitotuotteista kannettavien tullien vuoksi. Ne ovat useimmiten paljon suurempia Euroopassa, kun taas Yhdysvallat on lisännyt maidontuottajille annettavaa tukea vuosia 2014–2018 koskevalla maatalouslailla.

31. toteaa, että Euroopan unioni on solmimassa Länsi-Afrikan kanssa talouskumppanuussopimuksen, jonka tavoitteena on poistaa tullimaksut kyseisen alueen maiden kanssa käytävässä kaupassa vähintään 75 prosentilta EU:n vientiä. Poisto koskee mm. maitojauhetta. Kasvava vienti Euroopan unionista nakertaa kuitenkin pohjaa lypsykarjatalouden ja pienmeijeritoiminnan kehittämislähtöisissä maissa ja kiihdyttää maaseudun väestön muuttoa kaupunkeihin ja Eurooppaan.

II. POLIITTISET EHDOTUKSET JA SUOSITUKSET

EU:n tasolla käytettävissä olevien välineiden täysimääräinen hyödyntäminen

Turvaverkon vahvistaminen

32. toteaa, että maitoalalla on uudessa YMP:ssä (2014–2020) suojanaan turvaverkko sekä sääntelykehys, jonka avulla komissio voi reagoida poikkeuksellisiin tilanteisiin.

33. pitää nykyistä turvaverkkoa (217 euroa/tonni) liian heikkona, jotta siitä olisi suojaa maidon hinnan romahtaessa.

34. ehdottaa, että komissio varmistaa, että interventiohinnat vastaavat paremmin tuotantokustannuksia ja mukautuvat paremmin markkinoiden muutoksiin. Nykyistä interventiohintaa, jota ei ole muutettu vuoden 2008 jälkeen, on tarkistettava tuotanto- ja tuotantopanoskustannusten kasvun takia, ja sitä olisi tarkistettava säännöllisin väliajoin.

Maitoalan paketin sisältämien välineiden parantaminen

35. toteaa, että maissa, joissa maidon toimitusta koskevista sopimuksista päätettiin tehdä pakollisia, ei ole kyetty saavuttamaan tuottajaorganisaatioiden avulla niitä tavoitteita, joiden vuoksi kyseiset organisaatiot perustettiin, sillä jalostajat solmivat edelleen sopimuksia suoraan tuottajien kanssa ja edellyttävät niiltä sitoutumista hyvin lyhyisiin sopimuksiin ilman takeita maidon hinnasta. Komitea kehottaakin suosimaan tuottajien ja meijereiden välisten suorien sopimusten sijasta Quebecissä sovellettavan ja toimivan järjestelmän mallin mukaisesti sellaisten alue- ja paikallislähtöisten tuottajaorganisaatioiden perustamista, jotka eivät ole riippuvaisia yhdestä ainoasta meijeristä ja joilla on huomattavasti suurempi neuvotteluvoima.

36. pitää oleellisen tärkeänä vahvistaa tuottajaorganisaatioiden asemaa, jotta niillä olisi selkeä taloudellinen rooli hintojen ohjauksessa ja tarjonnan hallinnassa.

37. ehdottaa, että sopimusmallia tehostettaisiin laajentamalla järjestely koskemaan koko tuotantoketjua ja sisällyttämällä siihen mm. suuret kauppaketit.

38. ehdottaa, että tuottajia kannustetaan osallistumaan ja liittymään organisaatioihin, joilla on valmiudet maidon jalostukseen ja tuotantoketjun lenkkien lukumäärän vähentämiseen.

39. ehdottaa, että edistetään maitotuotteiden kotimaista kulutusta EU:ssa ja otetaan käyttöön säännöt sellaisista merkinnöistä, joissa esitetään täydelliset tiedot alkuperästä, tuotantomenetelmästä, käytetyistä teollisista prosesseista jne.

40. ehdottaa, että kaupan pitämisen alalla kielletään soveltamasta käytäntöjä, jotka johtavat maidon ja maitotuotteiden banaalistamiseen, jotta niitä ei käytettäisi houkutus tuotteina alan markkinointipolitiikassa.

41. ehdottaa, että Euroopan maitomarkkinoiden seurantakeskuksen (*European Milk Market Observatory*) toimintaa kehitetään ja että seurantakeskukselle osoitetaan tarvittavat resurssit, jotta se voi alkaa toimia aitona ohjauksen eikä pelkästään jälkikäteisseurannan välineenä. Tätä tarkoitusta varten seurantakeskuksessa tulisi ottaa kehkeytyvien markkina-riisien varalta käyttöön tehokas ennakkovaroitusjärjestelmä. Tämän olennaisena edellytyksenä on, että seurantakeskus tuottaa kuukausittain eriteltyä tietoa jäsenvaltioita pienempien yksiköiden tasolta, jotta voidaan ottaa huomioon Euroopan eri alueiden erilaiset tilanteet. Komission on ilmoitettava ennakkovaroituksista jäsenvaltioille ja asianomaisille sidosryhmille ja ryhdyttävä välittömästi kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin.

Ensimmäisen pilarin toimenpiteiden hyödyntäminen

42. muistuttaa, että jäsenvaltiot voivat päättää tarjota maidontuottajille ensimmäisen pilarin kansallisista määrärahoistaan vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea tiettyyn rajaan asti ja käyttää enintään 5 prosenttia määrärahoistaan luonnonolosuhteista johtuvista rajoitteista kärsiville alueille osoitettavaan tukeen. EU:n syrjäisimpiä alueita varten toteutetuilla POSEI-ohjelman (syrjäisestä sijainnista ja saaristoasemasta johtuvia erityisiä valinnaisia toimenpiteitä koskeva ohjelma) järjestelyillä pyritään ottamaan huomioon näihin alueisiin kohdistuvat maantieteelliset ja taloudelliset haitat, mutta niillä ei ole tarkoitus vastata maitomarkkinoiden sääntelyn purkamisesta aiheutuviin kriiseihin.

43. pitää välttämättömänä, että kun tunnustetaan tuotannosta ja jalostuksesta aiheutuvat lisäkustannukset syrjäisimmillä alueilla, POSEI-ohjelmalle osoitetaan täydentävää tukea. Tällä tuella voidaan korvata maidontuottajille markkinoiden sääntelyn purkamisesta aiheutuvat vaikutukset ja turvata heidän kilpailukykynsä säilyminen suhteessa tuottajiin muualla EU:ssa.

44. pelkää kuitenkin, että Euroopan unionin karjankasvattajien saaman tuen luonne ja määrä vaihtelevat suuresti, koska jokainen maa voi tehdä omat valintansa, ja että uudelleenjako jää useissa tapauksissa liian heikoksi tuotantokustannusten eroihin nähden.

Toisen pilarin toimenpiteiden hyödyntäminen

45. toteaa, että jäsenvaltiot voivat käsitellä maitoalan erityistarpeita strategisen lähestymistavan avulla laatimalla räätälöityjä temaattisia alaohjelmia, joilla pyritään esimerkiksi rajoittamaan maidontuotannon uudelleenjärjestelyä.

46. toteaa, että alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia rajoitteita tai muita erityisiä rajoitteita, myönnettävään tukeen sisältyy maksuja, joilla korvataan menetettyjä tuloja ja tuotannon lisäkustannuksia.

47. katsoo, että tätä on sovellettava myös maidontuottajiin, joiden tilat sijaitsevat luonnonhaitta-alueilla. Kyseiset maksut ovat erityisen tärkeitä viljelymaan käyttämättä jättämisen ja maaseudun väestökadon ehkäisemisessä.

48. toteaa kuitenkin, että maaseudun kehittämissä käytettävissä olevat budjettimäärärahat ovat vähentyneet huomattavasti Euroopan unionin tasolla, mikä saattaa viivästyttää tilojen uudenaikaistamista ja estää tiloja täyttämästä ympäristönsuojeluvaatimuksia.

49. kannustaa tulevaisuuden turvaamiseksi tekemään kestäväpohjaisia maatilojen investointeja ja maataloustoiminnan laajennuksia maitotuotoksen lisäämiseksi ja tilojen tehostamiseksi esimerkiksi parempien lypsyvälineiden, rotujen jalostamisen ja tieto- ja viestintäjärjestelmien avulla sekä työpaikkojen turvallisuuden parantamiseksi. Komitea kannattaakin Euroopan komission ja EIP:n lisätoimenpiteitä investointien ja likviditeetin lisäämiseksi tällä alalla.

50. pelkää, että toisen pilarin toimenpiteisiin sovellettava yhteisrahoitusvelvoite johtaa suuriin tuottajien välisiin eroihin, koska jäsenvaltioiden budjettivarat ovat erilaiset.

51. katsoo, että ilmastonmuutos- ja elintarviketurvakysymyksiin tulee vastata johdonmukaisella EU-politiikalla, ja suosittaa, että tuetaan hiilidioksiditehokkuudeltaan parhaita ja ympäristön kannalta kestäväpohjaisimpia maidontuotantojärjestelmiä.

52. suosittaa maidontuotantotukien kehittämistä epäedullisissa asemassa olevilla alueilla pitkän aikavälin strategisen lähestymistavan mukaisesti ja lainsäädäntökehyksen vahvistamista.

Muut toimenpiteet

53. ehdottaa, että tukijärjestelmää hedelmien, vihannesten, banaanien ja maidon toimittamiseksi oppilaitoksiin vahvistetaan, ja pitää valitettavana Euroopan komission työohjelmaan 2015 sisältyvää päätöstä keskeyttää lainsäädäntöehdotuksen käsittely Euroopan parlamentissa ja neuvostossa, kunnes saadaan tulokset kouluhedelmä- ja koulumaito-ohjelmien uudesta arvioinnista.

54. katsoo, että koulumaito-ohjelmalla voisi olla todellista vaikutusta aluetasolla, sillä sen puitteissa alue- ja paikallisyhteisöille voitaisiin toimittaa ympäristöarvoltaan erittäin laadukkaita paikallisia tuotteita kohdennetusti ja lyhyessä toimitusketjussa. Lisäksi sen avulla voitaisiin tiivistää lasten yhteyttä maatalouteen.

55. katsoo, että alalla tehtävää tutkimustyötä olisi hyödynnettävä täysimääräisesti, jotta keskeisille kasvumarkkinoille voitaisiin kehittää innovatiivisia, laadukkaita maitotuotteita, kuten lääkkeenomaisia ravintovalmisteita ja muita ravintovalmisteita imeväisikäisten ja urheilijoiden käyttöön.

56. katsoo, että tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on nostettava etusijalle, jotta jalostajat pystyvät paremmin vastaamaan kansainväliseen kilpailuun.

Esimerkkejä Euroopan unionin ulkopuolella käytettävissä olevista välineistä

57. toteaa, että Yhdysvalloissa muutettiin vuonna 2014 annetulla maatalouslailla maitoalan tukijärjestelyjä. Uudesta ohjelmasta, jolla suojellaan maidontuottajien voittomarginaaleja, voidaan maksaa korvausta, kun maidon hinnan ja lypsykarjan ruokintakustannusten välinen ero laskee tietyn rajan alle. Ruokintakustannukset ylittävä vähimmäismarginaali taataan julkisista varoista. On myös mahdollista valita tätä suurempia marginaaleja, jolloin kustannuksista vastaavat tuottajat. Nämä uudet järjestelyt, joilla ei ole ylärajaa suurten karjatilojen osalta, edistävät tuotannon ja viennin kasvua Yhdysvalloissa.

58. toteaa, että Kanadassa tuotannon mukauttaminen sisämarkkinoilla ja maidon hinnan indeksointi perustuvat todellisiin tuotantokustannuksiin eivätkä maailmanmarkkinahintoihin. Tämän mekanismin johdosta maidon hinta on huomattavasti vakaampi ja korkeampi kuin Euroopassa. Tällainen tarjonnanhallintajärjestely perustuu siihen, että kunkin provinssin tuottajat ovat järjestäytyneet yhden yhteisen markkinointikeskuksen alaisuuteen.

59. ehdottaa, että Euroopan komissio pohtii näiden mallien pohjalta uudelleen tukimuotoja ja maidontuottajaorganisaatioiden järjestäytymistä suurtuotantoalueittain.

Euroopan tasolla tehdyt ehdotukset

60. toteaa, että Euroopan parlamentin maatalousvaliokunta hyväksyi 23. ja 24. tammikuuta 2013 pitämässään kokouksessa Dantinin mietintöön (yhteinen markkinajärjestely) kompromissitarkistuksen, joka koski järjestelyä, jonka puitteissa olisi voitu vakavissa kriisitilanteissa myöntää tukea tuotantaan vapaaehtoisesti vähentäville tuottajille.

61. ehdottaa, että perustetaan maitoalan toimijoiden eurooppalainen seurantakeskus analysoimaan tietoja kyseisistä toimijoista.

62. toteaa, että Euroopan maitoneuvoston ehdottama markkinoiden vastuullisuutta korostava ohjelma, jota on tarkoitus soveltaa, jos maitomarkkinoiden tasapaino on vaarassa, on joustava ja huokea ehdotus, jonka toteuttamiskelpoisuutta ja tehokkuutta tulisi tutkia ottaen testivuodeksi vuosi 2014.

63. koska vapaaehtoiset käytännesäännöt eivät toimi, kehottaa Euroopan komissiota esittämään ehdotuksia, joilla varmistetaan, että kaikkia elintarviketäyttöön – myös nestemäisen maidon ja maitotuotteiden toimitusketjuun – osallistuvia tahoja kohdellaan oikeudenmukaisesti, ja rajoitetaan kilpailunvastaisia käytäntöjä, jotka eivät auta ylläpitämään kestäväpohjaisia toimitusketjuja.

64. pohtii erityisesti yhteisen markkinajärjestelyn, etenkin 219, 221 ja 222 artiklan, tarjoamia mahdollisuuksia toteuttaa tämäntyyppinen ehdotus.

Päätelmät

65. toteaa, että maidontuotanto on monilla alueilla ja monissa jäsenvaltioissa alueellisen talouden ja maatalouden lisäarvon keskeinen tukipylväs. Kunkin EU:n alueen ja maan omiin tuhatvuotisiin perinteisiin pohjautuva maidon jalostaminen mitä moninaisimmiksi juustolajeiksi vaikuttaa merkittävällä tavalla alueiden identiteettiin ja Euroopan maatalouselintarviketeollisuuden myönteiseen kuvaan maailmalla. Lisäksi juustoala edistää maaseutualueiden työpaikkojen säilymistä, takaa maisemansuojelun ja rajoittaa kaupungistumiseen liittyviä maatalousmaan menetyksiä.

66. kehottaa EU:n toimielimiä kehittämään viipymättä uusia joustavia ja tehokkaita välineitä maitomarkkinoiden ja samalla maidontuottajien tulojen vakauttamiseksi kriisi-aikoina. Tulee esimerkiksi tehostaa riskinhallintatoimia ja kiinnittää erityistä huomiota tulojen vakauttamiseen, markkinahintojen vaihtelun ehkäisemiseen ja maidon hinnan varmistamiseen. Elintarviketurvan varmistaminen edellyttää yksinkertaistamista sekä byrokratian ja ”pykäläviidakon” karsimista.

67. suosittaa, että EU:n toimielimet ja elimet kannustavat investoimaan vientiä palveleviin logistiikkajärjestelmiin, tukevat ammattilaisten kouluttamista ja edistävät kohdennettuja markkinointitoimia kehittyvillä markkinoilla, jotta voidaan edistää virallisin laatumerkinnöin (SMM, SAN jne.) varustettujen eurooppalaisten maitotuotteiden vientiä unionin ulkopuolisiin maihin.

68. suositaa EU:n toimielimille, että kansainvälisten sopimusten yhteydessä vahvistetaan eurooppalaisten SAN- ja SMM-tuotteiden suojaa, jotta voidaan myös torjua eurooppalaisten tuotteiden väärennöksiä ja jäljennöksiä.
69. kehottaa maitoa tuottavien vuoristoalueiden ja 62. leveyspiirin pohjoispuolisten alueiden osalta saattamaan luonnonhaittakorvaukset lähemmäksi toisiaan, palauttamaan maidon keruuseen suunnatun tuen (yhteisrahoitusosuus yhteisen maatalouspolitiikan määrärahoista) ja tukemaan maitotuotteiden ”vuoristoalkuperää” koskevan maininnan tunnetuksi tekemistä ja kehittämistä, mikäli asianomaisten alueiden rehuomavaraisuus on riittävän hyvä.
70. kehottaa laatimaan kattavan suunnitelman maaseudun kehittämiseksi Baltian maissa, Bulgariassa, Romaniassa, Sloveniassa ja suuressa osassa Puolaa ja Kreikkaa. Näissä maissa karjojen koot ovat pieniä ja maitoa tuotetaan vielä useimmilla tiloilla, mutta niiden tulevaisuus näyttää huonolta kiintiöiden poistamisen jälkeen. Nämä tilat muodostavat kuitenkin nykyisen maaseutusatuksen perustan.

Bryssel 16. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*
Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa Euroopassa”

(2015/C 195/04)

Esittelijä: Cristina Mazas Pérez-Oleaga (ES, EPP), talousasioista, verotuksesta ja työllisyysasioista vastaava Kantabrian aluehallituksen jäsen

Viiteasiakirja: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa Euroopassa

COM(2014) 477 final

I POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Monimuotoisuus ja kulttuuriperintöä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa

1. suhtautuu myönteisesti tiedonantoon ”Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa Euroopassa”, jonka tavoitteena on yhtäältä arvioida kulttuuriperinnön taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja toisaalta painottaa sitä, että Eurooppa on käännekohdassa, jossa avautuu mahdollisuus vastata kulttuuriperintöön liittyviin haasteisiin strategisella, kattavalla ja yhdenmukaisella lähestymistavalla. Komitea on erityisen tyytyväinen siihen, että tiedonannossa korostetaan, miten tärkeää on tarttua tilaisuuksiin edistää älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua, ja että siinä kehoitetaan hyödyntämään täysimittaisesti kulttuuriperinnön vaalimiseen tarkoitettuja eurooppalaisia rahastoja. Euroopan alueiden komitea yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan parhaiden käytänteiden ja ajatusten vaihto edellyttää tiiviimpää ja koordinoitumpaa yhteistyötä paikallistasolta aina Euroopan tasolle asti, ja tarjoutuu tekemään yhteistyötä tässä asiassa.

2. antaa arvoa Euroopan neuvoston jo pitkään tekemälle tuloksetkaalle työlle kulttuuriperinnön hyväksi ja kehottaa jatkamaan tiivistä yhteistyötä sekä lainsäädännön että käytännön toiminnan tasolla. Komitea kehottaa kiinnittämään puheena olevan tiedonannon aiheeseen liittyen huomiota kulttuuriperinnön suojelua koskevaan Faron puitesopimukseen, jolla suojellaan kaikenmuotoista eurooppalaista kulttuuriperintöä, joka yhdessä muodostaa muistojen, yhteisymmärryksen, identiteetin, yhteenkuuluvuuden ja luovuuden jaetun lähteen⁽¹⁾. Samaan aikaan AK seuraa tarkasti kulttuuria ja kulttuuriteollisuuden aloja käsittelevää Unescon maailmanfoorumia, jonka tavoitteet ovat yhdenmukaisia Euroopan alueiden komitean kannan kanssa: vuoden 2015 jälkeiseen kehityssuunnitelmaan tulee sisällyttää täysimittaisesti kulttuuri ja kulttuuriperintö toissijaisuusperiaatetta kaikilta osin noudattaen⁽²⁾.

3. korostaa tärkeää roolia, joka kaikilla julkisen vallan tasoilla on asianomaisten osapuolten aktiivisen osallistamisen kautta eurooppalaisen kulttuuriperinnön suojelussa ja tukemisessa sekä 2000-luvun haasteiden näkökulmasta myös kulttuuriperinnön monimuotoisuuden nostamisessa arvoonsa talouden elvyttämisen osatekijänä. Lissabonin sopimuksen mukaan unionin tulee kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtia Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä⁽³⁾. Unioni myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi, pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta, kunnioittaen toissijaisuusperiaatetta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä⁽⁴⁾. Kulttuurinen, historiallinen ja sosiaalinen monimuotoisuus on tulevaisuuden innovaatioiden lähde talouden, tieteen, taiteen ja politiikan aloilla sekä arkielämässä.

⁽¹⁾ Euroopan neuvoston puitesopimus kulttuuriperinnön arvosta yhteiskunnalle, Faro, 27. lokakuuta 2005.

⁽²⁾ Firenzen julistus *Culture, Creativity and Sustainable Development. Research, Innovation, Opportunities* – Kulttuuria ja kulttuuriteollisuuden aloja käsittelevä kolmas Unescon maailmanfoorumi (FOCUS), 4. lokakuuta 2014.

⁽³⁾ EU:sta tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohta.

⁽⁴⁾ EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 167 artikla.

4. korostaa, että kulttuuriperintö on erottamaton osa kulttuuria ja luovia toimialoja, että se muodostuu menneisyyden perinnöksi jättämien aineellisten, aineettomien ja luonnonresurssien, omaisuuden ja osaamisen summasta ja että se voi auttaa muokkaamaan kuntien, kaupunkien ja alueiden ilmettä ja edistää merkittävästi Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamista ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamista. Kulttuuriperintö on yhteinen arvo ja yhteistä omaisuutta, joka voi auttaa muokkaamaan kuvaa tulevaisuudesta, jos sen merkitys tunnustetaan. Kulttuuriperinnön vaaliminen, arvostaminen ja pysyvyyden takaaminen ovat kaikkien yhteinen tehtävä, vastuu ja tavoite. EU:n jäsenvaltioiden kulttuuriperinnön suojelun ja turvaamisen osalta komitea korostaa tiedonannon tavoin perussopimuksen 36 artiklan⁽⁵⁾, kulttuuriesineiden viennistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 116/2009⁽⁶⁾ ja jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annetun direktiivin 2014/60/EU merkitystä.

5. katsoo, että kulttuuriperinnön rooli on edelleen aliarvostettu. Kulttuuriperintöön liittyviin tavoitteisiin suunnattu osuus valtiontuista laskee jatkuvasti. Kun otetaan huomioon, että kulttuuriperinnöllä on muutakin kuin taloudellista arvoa ja että budjettileikkaukset voivat vaikuttaa siihen, on etsittävä myös uudenlaisia rahoituskeinoja Euroopan unionin valtavan kulttuuriperinnön vaalimiseksi. Komitea onkin tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on edistynyt lainsäädäntötoimenpiteiden alalla ja on laajentanut – valtiontukeen sovellettavien sääntöjen uudistamisen yhteydessä – yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen⁽⁷⁾ soveltamisalaa koskemaan kulttuurin edistämiseen ja kulttuuriperinnön suojelemiseen suunnattuja tukia. Tässä kehityksessä tunnustetaan yhtäältä kulttuuriperinnön merkitys työpaikkojen luomiseen vaikuttavana tekijänä ja toisaalta sen rooli identiteettien ja yhteiskunnan perusarvojen välittäjänä; nämä kaksi ominaisuutta tulee ottaa huomioon valtiontukia myönnettäessä.

6. toteaa, että luonnonperintö kuuluu olennaisena osana kulttuuriperintöön, ja pitää valitettavana, ettei tiedonannossa ole siitä mainintaa. Komitea on tässä suhteessa hyvillään siitä, että komission asetuksessa (EU) N:o 651/2014⁽⁸⁾ todetaan selkeästi näin: ”Koska luonnonperinnöllä on usein ratkaiseva vaikutus taide- ja kulttuuriperinnön muovautumiseen, tässä asetuksessa tarkoitettujen kulttuuriperinnön suojelun olisi katsottava kattavan myös luonnonperinnön, joka liittyy kulttuuriperintöön tai jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat muodollisesti tunnustaneet”.

7. suhtautuu myönteisesti siihen, että ympäristövaikutusten arviointia koskevaan hiljattain tarkistettuun direktiiviin 2014/52/EU⁽⁹⁾ on sisällytetty ajatus, jonka mukaan huomioon on otettava myös julkisten ja yksityisten hankkeiden mahdolliset vaikutukset kulttuuriperintöön. Nämä EU-tason säännökset voivat vaikuttaa kannustavasti alueellisten yhteisöjen kulttuurialan toimenpiteisiin sekä kulttuuriperinnön yhdenmennyksen kehittämiseen ja sen suojelun ja vaalimisen toteutettavuuteen monitahoisten kaupunki- ja aluekehityssuunnitelmien yhteydessä.

8. kiinnittää huomiota siihen, että kulttuuriomaisuuden tuhoaminen ja kulttuuriesineiden luvattomat kaivaukset ja laitton kauppa vaarantavat kulttuuriperinnön säilymisen ja suojelun ja että ongelma edellyttää yhteisiä toimia EU:n ja kansainvälisellä tasolla. Tällaiset toimet edellyttävät avoimia viestintäkanavia ja tiivistä yhteistyötä, johon osallistuvat sekä EU:n jäsenvaltiot että ehdokasmaat ja EU:n ulkopuoliset maat. Komitea on tyytyväinen asetuksella (EU) N:o 1024/2012 perustettujen sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän (IMI) käyttöönottoon ja odottaa erityisesti, että käyttöön otetaan kulttuuriesineitä varten kehitetty IMI-järjestelmän moduuli, jonka pitäisi helpottaa direktiivin 2014/60/EU täytäntöönpanoa.

⁽⁵⁾ Perussopimuksen 36 artiklassa mahdollistetaan tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevat kiellot tai rajoitukset taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi.

⁽⁶⁾ Kulttuuriesineiden viennistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 116/2009 vahvistetaan säännökset, joiden tarkoituksena on varmistaa kulttuuriesineiden viennin yhtenäinen valvonta unionin ulkorajoilla. Kulttuuriesineitä ovat muun muassa esineet, jotka ovat välittömästi peräisin jonkin jäsenvaltion kaivauksista, löydöistä tai arkeologisilta paikoilta.

⁽⁷⁾ Tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettu komission asetus (EU) N:o 651/2014 (investointituki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen: 100 miljoonaa euroa hanketta kohden; toimintatuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen: 50 miljoonaa euroa yritystä kohden).

⁽⁸⁾ Johdanto-osan 72 kappale.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/52/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin 2011/92/EU muuttamisesta.

9. katsoo, että komission tulisi ryhtyä toimiin, jotta saataisiin toistaiseksi puuttuvaa EU:n laajuista tietoa kulttuuriperinnön osuudesta talouskasvussa ja sosiaalisessa yhteenkuuluvuudessa. Komitea kannustaa siksi ottamaan käyttöön tietokannan, jota voisivat tukea tässä tarkoituksessa kehitettävät erilaiset hankkeet⁽¹⁰⁾. Komitea kannustaa myös laatimaan standardeja, joiden pohjalta voidaan laatia kustannus-hyötyanalyysseja, joilla osoitetaan kulttuuriperinnön taloudellisen ja sosiaalisen panoksen mittavuus ja tuodaan esiin kulttuuriperinnön todellinen hyöty täydentävien suojelutoimien perustana.

10. kannattaa avointa koordinoitimenetelmää kulttuuria koskevan Euroopan toimintasuunnitelman yhteydessä, sillä se jäsentää kulttuuriyhteistyötä strategisten tavoitteiden avulla ja helpottaa jäsenvaltioiden välistä viestintää, hyvien käytänteiden levittämistä ja vastavuoroista oppimista. AK kehottaa tutkimaan yhteistyössä Euroopan komission kanssa mahdollisuutta, että myös komitea olisi vuodesta 2015 lähtien edustettuna kulttuurin edistämistä koskevan uuden työsuunnitelman mukaisissa työryhmissä. Komitea painottaa lisäksi jälleen, että jäsenvaltioiden edustajien on kuultava järjestelmällisesti paikallisten ja alueellisten toimijoiden näkemyksiä, jotta esitettävät kysymykset ovat mahdollisimman vakaalla tietopohjalla⁽¹¹⁾, ja varmistettava, että paikallis- ja aluetasolla kerätty asiantuntemus, osaaminen ja kokemus sekä luovat ja innovatiiviset ehdotukset, jotka koskevat keskeisillä aloilla saavutettuja tuloksia, hyödynnetään hyvien käytänteiden levittämisen avulla.

Kulttuuriperintö ja identiteetti

11. korostaa, että kulttuuriperintö on paikallisen, alueellisen, kansallisen ja eurooppalaisen identiteetin kulmakivi. Sen vaaliminen ja suojeleminen samoin kuin sosiaalisen identiteetin vahvistaminen paikallis- ja aluetasolla ovat olennaisia pysyvyystekijöitä, jotka varmistavat yhteisöllisten arvojen säilymisen tuleville sukupolville sekä perinteiden ja taitojen jatkumisen. Kulttuuriperintö liittyy keskeisesti yhteiskuntaan, ja se on ensisijaisen tärkeässä asemassa köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa, sillä se on talouskehityksen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lähde. Paikallis- ja aluetason kulttuuriperintöön tutustumisen tulisi myös kuulua osaksi kaikkia virallisia opetusohjelmia.

12. korostaa, että paikalliset kulttuuriarvot – taiteellinen, kirjallinen, audiovisuaalinen ja arkkitehtoninen luomistyö, luovat toimialat, nykykulttuuri, käsityötaito, kansanperinne, arkeologinen, historiallinen, uskonnollinen ja etnografinen perintö, murteet, musiikki, ruokalajit ja ruokakulttuuri, maisema ja luonnonnähtävyydet, perinnetuntemus ja -taidot, taitotieto, elävät perinteet jne. – ovat kiinteästi sidoksissa identiteettiin, jonka juuret ovat yhteisöjen aineellisessa, aineettomassa ja luonnonperinnössä. Komitea muistuttaa, että kulttuurin kehittäminen paikallistasolla vahvistaa kunnan tai alueen identiteettiä ja sen erityisluonnetta ja että eri identiteettien yhdistäminen keskinäisen kunnioituksen hengessä auttaa rakentamaan yhteistä kulttuuriperintöä. Näin luodut kulttuurituotteet kerryttävät ainutlaatuista paikallista arvoa. Nämä kulttuuritekijät ovat tärkeitä myös Euroopan tasolla⁽¹²⁾.

13. korostaa, että alueen identiteetti perustuu aineettomaan kulttuuriperintöön ja että kulttuuriperinnön vaaliminen tukee aluekehitystä. Rajat ylittäviin ja valtioiden välisiin yhteistyöhankkeisiin sisältyy monia hyviä käytänteitä, joissa on kyse aineettomiin kulttuuriresursseihin perustuvien strategioiden laatimisesta. Niissä keskitytään siihen, mikä on ainutlaatuista ja erikoista, ja kiinnitetään näin huomio asioihin, joista voidaan olla ylpeitä. Samalla parannetaan paikallista tai alueellista houkuttelevuutta yritysten kilpailukykyyn näkökulmasta ja autetaan luomaan työpaikkoja⁽¹³⁾.

14. huomauttaa, että kulttuuriperinnön suojeleminen vaikuttaa osaltaan identiteetin muodostumiseen, sillä se auttaa tiedostamaan kulttuuriperinnön merkityksen, edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta, kytkeytyy julkisten tilojen yhteisöllisen suunnittelun (*placemaking*) käsitteisiin ja auttaa arvostamaan kulttuuriperintöä. Tämä voi auttaa sosiaalisen kumppanuuden ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusrakenteiden kehittämisessä, ja kulttuuriperinnön pitkäaikainen säilyttäminen voi luoda työpaikkoja ja edistää yhteistyötaloutta. Komitea pitääkin aiheellisena vaihtaa jäsenvaltioissa saatuja kokemuksia paikallisen kulttuuriperinnön inventoinnista ja kokonaisvaltaisesta suojelusta.

⁽¹⁰⁾ Komission tiedonannossa mainittu hanke *Cultural Heritage Counts for Europe: Towards an European Index for Valuing Cultural Heritage* (eurooppalaisen indeksin kehittäminen kulttuuriperinnön arvottamista varten) voi osaltaan edistää hyödyllisellä tavalla asianomaisista aiheista EU:n tasolla toteutettavaa tietojen keräämistä niin, että valtakunnallisella, alueellisella, paikallisella ja/tai alakohtaisella tasolla toteutettujen tutkimusten tulokset kootaan yhteen osana Euroopan laajuista kartoitusta.

⁽¹¹⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹²⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹³⁾ Esimerkiksi valtioiden välisessä yhteistyöhankkeessa *Cultural Capital Counts* (2011–2014) kymmenen aluetta kuudesta Keski-Euroopan valtiosta pyrki yhdessä edistämään alueen kehitystä ottaen huomioon perinteet, osaamisen ja taitotiedon sekä nostamaan kulttuuriperintöään arvoon yhteistyön puitteissa. EAKR:n osarahoittama hanke toteutetaan *Central Europe* -ohjelman osana.

Kulttuuriperintö taloudellisena voimavarana

15. pitää tärkeänä, että toimet kestävän kehityksen hyväksi kulttuuriperinnön alalla vaikuttavat pitkällä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä myönteisesti taloudellisen tilanteen ja elämänlaadun paranemiseen asianomaisella alueella. Kulttuuriperintö voi olla osallistavan paikallis- ja aluekehityksen suunnittelun ja luovien toimialojen kehityksen liikkeellepaneva voima, ja se edistää talouskasvua tuomalla kulttuurihyödykkeet yhä laajemmin saataville. Yksi tärkeä kilpailukyyn osa-alue on avoin suhtautuminen kulttuuriperinnön vaalimista koskeviin innovatiivisiin ratkaisuihin, joita toteutetaan myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyjen kautta.

16. painottaa tarvetta sisällyttää kulttuuriperintö, kulttuuri, luovuus ja tähän liittyvät lippulaivahankkeet tarkistettuun Eurooppa 2020 -strategiaan nykyistä paremmin ja huolehtia siitä, että strategiassa otetaan huomioon tekijät, jotka mittaavat kulttuuriperinnön osuutta taloudessa.

17. pitää välttämättömänä, että kulttuurin ja kulttuuriperintöön liittyvien luovien alojen käyttöön osoitetaan aiempaa enemmän varoja uusien rahastojen (esimerkiksi EAKR, ESR, maaseuturahasto ja Euroopan kalatalousrahasto) ja ohjelmien (esimerkiksi "Luova Eurooppa" ja seitsemäs puiteohjelma) budjeteissa ja että kulttuuriperintö otetaan paremmin huomioon EU:n uudessa rahoituskehyksessä (2014–2020). Komitea on erityisen tyytyväinen hankkeeseen, jossa on kartoitettu kulttuuriperintöön liittyviä toimia EU:n toimintapolitiikoissa ja ohjelmissa⁽¹⁴⁾. Komitea suosittaa, että EU:n resursseja hyödynnetään täysimääräisesti luoviin ja innovatiivisiin tavoitteisiin tähtäävien paikallisten ja alueellisten strategioiden kehittämiseksi ja täytäntöönpanemiseksi. Lisäksi on erittäin tärkeää, että luodaan mahdollisimman paljon yhteisvaikutusta EU:n rahastojen ja ohjelmien välille niiden tehokkuuden ja tulokellisuuden varmistamiseksi. Euroopan komissio edistää tätä suuntaviivoilla, jotka koskevat rakenne- ja investointirahastojen, Horisontti 2020 -puiteohjelman ja muiden komission suoraan hallinnoimien tutkimukseen, innovointiin ja kilpailukyyn liittyvien EU:n ohjelmien koordinaatiota, yhteisvaikutuksia ja täydentävyyttä⁽¹⁵⁾.

18. muistuttaa, että alueellisen talouden sekä alue-, kunta- ja kaupunkikehitystä koskevien strategioiden ja ohjelmien kehittämisen yhteydessä on erittäin suositeltavaa, että otetaan huomioon arvokkaiden kulttuurien ja kulttuuriresurssien suojeleminen, se, millaisen taakan ympäristö ja alueet pystyvät kantamaan, sekä ympäristönsuojeluun liittyvät näkökohdat. Ympäristöä ja luontoa kunnioittavilla ja energiankulutuksen kannalta tehokkailla tukitoimilla, toimenpiteillä ja välineillä – joilla voitaisiin ehkäistä luonnonkatastrofien (esimerkiksi tulvien) tai ihmisen aiheuttamien katastrofien seurauksia – on tärkeä rooli ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämisessä ja paikallisiin ja alueellisiin vahvuuksiin perustuvan kehityksen tehostamisessa.

19. pitää tärkeänä rakennuskannan kulttuuriperintöarvon kehittämisen hyödyntämistä, sillä näin voidaan löytää uusia tehtäviä kulttuuriperintökohteille kaupunkialueiden elvyttämisen yhteydessä ja edistää pienten ja keskisuurten yritysten avulla työllisyyttä ja työpaikkojen luomista. Rakennusten kunnostamisen ammatillinen uskottavuus kasvaa, kun työ toteutetaan paitsi perinteisillä materiaaleilla myös perinteisillä ja nykyaikaisilla menetelmillä. Varsinaisten muistomerkkien tapaan tällaista tietoa on vaalittava ja siirrettävä eteenpäin ammatillisen koulutuksen puitteissa. Koulutetulle ja erikoistuneelle työvoimalle on kysyntää markkinoilla. Paikallis- ja aluetasolla toteutetaan useita esimerkillisiä käytänteitä, joissa on kyse luovan ympäristön tukemisesta ja edistämisestä, kulttuurisen monimuotoisuuden mahdollisuuksien hyödyntämisestä ja kulttuuristrategioiden sisällyttämisestä osaksi paikallista ja alueellista kehitystä Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista varten, ja Euroopan alueiden komitea tukee osaamisen levittämistä ja kokemustenvaihtoa tällä alalla. Nämä lähestymistavat ja käytännön mallit edistävät kestäväpohjaisen kulttuurialan ekosysteemin muodostumista kannustamalla luovaan yrittäjähenkisyyteen.

20. suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio korostaa kulttuuriperinnön taloudellisen arvon yhteydessä euroopalaista rakennusala ja investointeja historialliseen ympäristöön, sillä nämä luovat työpaikkoja ja auttavat luomaan uutta taloudellista toimintaa. Komitea kannustaa paikallis- ja alueyhteisöjä osallistumaan arkkitehtuuriperinnön ja historiallisten rakennusten – jotka usein ovat julkisia – hallintointiin ja hyödyntämään niitä monin eri tavoin, jotta ne synnyttävät tuloja ja niiden ylläpito ja pitkäikäisyys turvataan. Komitea huomauttaa, että unioni edistää arkkitehtuuriperinnön vaalimista ja uutta ulottuvuutta merkittäväällä tavalla myös Euroopan kulttuuripääkaupunkiohjelman kautta, sillä sen yhteydessä voidaan elvyttää historiallisia kohteita ja kaupunginosia ja käynnistää teollisuusperintöön ja teollisuuden joutomaihin liittyviä hallintointi- ja pohdintaprosesseja.

⁽¹⁴⁾ Euroopan komissio – *Mapping of Cultural Heritage actions in European Union policies, programmes and activities*, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf

⁽¹⁵⁾ *Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes – Guidance for policy-makers and implementing bodies*, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

21. korostaa, että paikallis- ja alueyhteisöillä tulee kansalaisia lähinnä olevana tasona olla ensisijaisen tärkeä rooli rakennetun ja luonnonympäristön suojeluvastuun kehittämisessä, asenteiden muuttamisessa myönteiseen suuntaan ja asukkaiden mobilisoinnissa tämän asian hyväksi. Rakennusperinnön tilan säännöllisen seurannan olisi oltava yleinen käytäntö, ja viranomaisten olisi myös edistettävä kunnossapitokäytäntöjen levittämistä sekä koulutettava virkamiehiä ja muistomerkkien omistajia.

22. toteaa jälleen, että pk-yrityspolitiikassa tulee kaikilla tasoilla ottaa huomioon erilaiset liiketoimintamallit ja työstää niitä, jotta saadaan luotua mahdollisimman paljon työpaikkoja ja kestäväpohjaista talouskasvua (esimerkiksi kulttuuri ja luovat toimialat) ⁽¹⁶⁾.

23. suosittaa kaikilla kulttuuriperintöön liittyvillä osa-alueilla kannustamaan yksityisen pääoman osallistumista. Tämä edellyttää samanaikaisesti sekä verokannustimia että yleisen mielipiteen vastuullista suhtautumista aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön vaalimiseen. Komitea muistuttaa, että yksityissektorilla on usein merkittävä rooli kulttuurin edistämässä osana yritysten yhteiskuntavastuuta lahjoitusten tai muun tuen muodossa, mutta paikallis- ja alueyhteisöt voivat osaltaan edistää tällaisen avun parhaalle mahdolliselle hyödyntämiselle suotuisan toimintaympäristön luomista ⁽¹⁷⁾.

Kulttuurimatkailu

24. on vakuuttunut siitä, että kulttuuriperintö on vahva, koko väestölle tärkeä liikkeellepaneva voima paikallisessa ja alueellisessa kehittämisessä ja että se luo merkittävää aineellista hyötyä edistämällä kestäväpohjaista, laadukasta ja vastuullista kulttuurimatkailua, jonka kehittäminen pohjautuu paikallis- ja alueyhteisöjen aineelliseen ja aineettomaan kulttuuriperintöön. Euroopan alueiden komitea katsoo, että kestäväpohjaisen matkailun strategioiden sekä paikallisten ja alueellisten luovien alojen ja kulttuurialojen välisen synergian luominen mitä pikimmin on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan tukea talouden ja työllisyyden kasvua ja laajentaa kulttuurin saatavuutta.

25. huomauttaa kuitenkin, että on tärkeää saavuttaa asianmukainen tasapaino kulttuurimatkailun laajentamisen ja kulttuuriperinnön suojelun välillä.

26. kehottaa kulttuuriperinnön moniulotteista potentiaalia hyödynnettäessä kiinnittämään huomiota valtion sisäisiin ja sen rajojen yli ulottuviin kulttuurireitteihin, jotka tarjoavat koko väestön ja kaikkien asianomaisten osapuolten osallistumisen kautta merkittävän panoksen paikallisten ja alueellisten kulttuuriarvojen levittämiseen. Samalla ne edistävät monin tavoin työllisyyttä ja työpaikkojen luomista sekä yritystoimintaa (esimerkiksi paikallistuotteiden valmistus ja kuljetus, majoitus, ravintolat). Tietyin aihepiirin mukaan organisoiduissa reiteissä ⁽¹⁸⁾ – joissa aihe on yhdistävä tekijä – yhteen punoutuvat usein matkailunähtävyydet sekä tuntemattomammat kunnat ja kylät, ja ne rikastuttavat näin matkailutarjontaa ja parantavat maaseudun kulttuuriperinnön (arkkitehtuuri, maisemat, ruokakulttuuri ja aineeton kulttuuriperintö) tunnettuutta. Kulttuurireitit (kuten kävely- ja pyöräilyreitit) voivat myös merkittävästi edistää väestön terveyttä.

27. toteaa, että ruokakulttuuriin liittyvässä kulttuurimatkailussa paikallisia erikoisuuksia pidetään merkittävänä kulttuurin osa-alueena, joka houkuttelee matkailijoita paikallisten ja perinteisten elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden ansiosta. Komitea painottaa, että kestävyysperiaatteiden mukainen elintarviketuotanto ja toimenpiteet, joilla pyritään suojelemaan paikallisen ja alueellisen ruokaperinteen monimuotoisuutta, auttavat luomaan uusia pysyviä työpaikkoja, joilla voi olla keskeinen rooli kasvussa ja yhteenkuuluvuudessa paikallisesti ja aluekohtaisesti.

⁽¹⁶⁾ CdR 151/2011 fin.

⁽¹⁷⁾ CdR 401/2011 fin.

⁽¹⁸⁾ Esimerkiksi Sissi-reitti (Itävalta, Saksa, Unkari ja Italia), johon kuuluu linnoja, kartanoita, puistoja ja kahviloita, jotka liittyvät jollakin tapaa Unkarin kuningatar Elisabethiin.

28. korostaa Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien suurta lisäarvoa kulttuuriperinnön vaalimisessa ja rajatylittävissä tukemisessa: rajojen poistumisen seurauksena Eurooppa ja sen alueet, kaupungit ja kunnat pääsevät paremmin näkyville paikallisen ja alueellisen yhteistyön ansiosta. Kulttuurimatkailun alalla ohjelmat edistävät paikallistuotteiden kauppaa, ja luovilla aloilla ne mahdollistavat taitojen ja osaamisen vaihdon, alueellisen talouden lujittamisen ja uusien markkinoiden avautumisen. Ne auttavat pysäyttämään perinteisen osaamisen ja käsityötaidon katoamisen, joka johtuu väestörakenteeseen liittyvistä haasteista ⁽¹⁹⁾. Komitea pitää tärkeänä, että myös makroalueiden kehittämisstrategiat voivat valtioiden välisen yhteistyön puitteissa edistää sosiaalista, taloudellista ja alueellista yhteenkuuluvuutta siten, että eurooppalaisen kulttuuriperinnön arvot muunnetaan matkailutuotteiksi ja otetaan käyttöön innovatiivisia, luovia ratkaisuja.

Kulttuuriperintö tietoyhteiskunnassa

29. toteaa, että yksi Euroopan digitaalistrategian haasteista on Euroopan kulttuuriperinnön ja historiallisten muistomerkkien digitalisointi, niiden asettaminen saataville verkkoon ja niiden säilyttäminen tuleville sukupolville. Tässä asiassa on jo saavutettu edistystä ⁽²⁰⁾. Yleistä lähestymistapaa ja kulttuuriperinnön roolia pohdittaessa on huolehdittava siitä, että saavutetaan laaja ja uusi yleisö hyödyntämällä teknologian etuja ja käyttämällä uusia viestintävälineitä. Näin edistetään yhteisöjen muodostumista, osaamisen vaihtoa ja kartuttamista, kulttuuritoimintaa, oppimista ja tutkimusta. Komitea katsoo, että digitalisointi ja uusi teknologia luovat samalla innovointimahdollisuuksia, joilla voidaan parantaa kilpailukykyä. Luovat ja innovatiiviset toimialat ja niiden käyttöön annetut digitalisoidut kulttuuriaineistot tukevat toisiaan.

30. korostaa, että museoilla, kirjastoilla ja arkistoilla on tärkeä rooli kulttuuriperinnön alalla yhteisöllisen yhteenkuuluvuuden vahvistamisessa. Paikallisten kirjastojen – jotka monissa jäsenvaltioissa ovat paikallisyhteisöjen rahoittamia ja hallinnoimia – roolia ja tulevaisuutta 2000-luvun tietoyhteiskunnassa on pohdittava kulttuuriperintöön liittyvän tiedon ja osaamisen saatavuuden ja jakelun näkökulmasta. Uusien palvelujen sisältöä ja tulevia digitaalisia tiedotusvälineitä suunniteltaessa on otettava huomioon taloudellisten muuttujien lisäksi myös sosiaaliset ja kulttuuriset tarpeet ⁽²¹⁾. Ystävyyskaupunkitoiminnan osana järjestetyt konferenssit, koulutukset ja tutustumisvierailut voisivat edistää uudenlaisten ratkaisujen etsimiseen ja hyviin käytänteisiin liittyvää kokemustenvaihtoa.

31. pitää EU:n hankkeiden roolia digitalisoinnin edistämässä olennaisena ja korostaa Europeana-kulttuurialustan merkitystä: siihen on koottu eurooppalaisten kirjastojen, museoiden ja arkistojen verkkosisällöt ja sen tarkoituksena on tuoda Euroopan kulttuuri- ja tiedeperintö kaikkien ulottuville internetin kautta. Komitea myöntää, että tekijänoikeusky-symykset ja verkko-oikeuksien selkiyttäminen ovat edelleen ratkaisematon haaste, ja kannattaa oikeudellisen kehyksen määrittämistä digitalisointia varten.

32. katsoo, että elokuvaperintö ja elokuvataide eurooppalaisen yhteiskunnan historiaa käsittelevänä tietolähteenä kuuluvat erottamattomasti Euroopan kulttuuriperintöön ja että alan teollista ja kulttuurista potentiaalia kannattaisi hyödyntää nykyistä paremmin. Elokuvien digitalisointiin ja julkaisemiseen verkossa liittyy edelleen ongelmia ⁽²²⁾. Lisäksi myös elokuvateattereilla on tärkeä rooli kunkin kansan kulttuurin ja sivistyksen edustamisessa. Koska digitaalinen vallankumous ja siitä seuraava taloudellinen rasitus voivat aiheuttaa pysyviä muutoksia paikalliseen ja alueelliseen elokuva-alaan, AK toistaa kehoituksensa turvautua yhteisiin ponnisteluihin ja yhteistyöhön pienten elokuvateattereiden katoamisen välttämiseksi ⁽²³⁾ sekä kannustaa paikallis- ja alueyhteisöjä hyödyntämään paikallisten elokuvateattereiden uudistamiseen suunnattuja unionin varoja.

⁽¹⁹⁾ Esimerkiksi ”käsiteollisuusakatemia” (Unkari–Slovenia). Hankkeen lähtökohtana oli käsityöammattien uhattu asema: käsiteollisuus-koulutukseen osallistui yhä vähemmän ihmisiä, ja osa käsityö- ja käsiteollisuuskouluista oli suljettu. Hanke käänsi kehityssuunnan luomalla uusia mahdollisuuksia nuorille ja edistämällä kulttuuriperinnön vaalimista. Siihen osallistui tuhat yrittäjää.

⁽²⁰⁾ *Survey Report on Digitisation in European Cultural Heritage Institutions 2014* – Temaattinen verkosto ENUMERATE (tammikuu 2014).

⁽²¹⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽²²⁾ Elokuvaperinnöstä ja siihen liittyvän teollisen toiminnan kilpailukykyä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen neljäs täytäntöönpanokertomus (komissio – väliraportti 2012–2013), 1. lokakuuta 2014.

⁽²³⁾ CdR 293/2010 fin.

33. painottaa, miten tärkeää on oppia digitaalisia taitoja jo nuorena opetusjärjestelmän puitteissa, jotta nuori sukupolvi pystyy hyödyntämään täysimittaisesti uudet kulttuurin käyttötavat ja valmistautumaan paremmin tuleviin ammatteihin. Tähän päästään erityisesti auttamalla heitä ja koko väestöä hallitsemaan digitaalisen siirtymän seuraukset ⁽²⁴⁾.

Kulttuuriperinnön yhteiskunnallinen yhdentäminen

34. on tyytyväinen siihen, että tiedonannossa tunnustetaan niiden EU:n ohjelmien ja hankkeiden tulokset, joiden tavoitteena on saada yleinen mielipide tiedostamaan kulttuuriperinnön yhteiskunnallinen arvo ja edistää kulttuurienvälistä vuoropuhelua. Komitea katsoo, että Euroopan kulttuuriperintötunnus ja Euroopan kulttuuripääkaupunki ovat hankkeita, joissa korostetaan Euroopan kulttuurien rikkautta, moninaisuutta ja yhteisiä piirteitä ⁽²⁵⁾, ja painottaa ehdokaskaupunkien tarvetta kehittää paikallisten ja alueellisten resurssien pohjalta erityinen kulttuuriohjelma ja varustaa se vahvalla eurooppalaisella ulottuvuudella, jotta saadaan pitkäkestoisia positiivisia vaikutuksia kulttuurialan ja kyseisen paikkakunnan hyväksi ⁽²⁶⁾. On aiheellista muistuttaa, että yhteiskunnallinen näkemys Euroopan kulttuuriperinnön arvosta kehityksen osatekijänä voi auttaa luomaan Euroopan tasolle standardoituja indikaattoreita, joiden avulla voidaan mitata alan vaikutusta alueiden talouteen ja työpaikkojen luomiseen ja säilyttämiseen.

35. katsoo, että Euroopan unionin neuvoston ehdottama kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi ⁽²⁷⁾ auttaisi tekemään kulttuuriperintöä tunnetuksi laajemman yleisön keskuudessa.

36. antaa arvoa Euroopan unionin Europa Nostra -kulttuuriperintökilpailulle, joka on perustettu kulttuuriperinnön suojeluun liittyvän huipputaiteen tunnustamiseksi ja korkeatasoisten teknisten toteutusten levittämiseksi. Sen ansiosta asialle omistautuneet kansalaiset, kansalaisyhteiskunta, paikallis- ja alueyhteisöt, yksityiset säätiöt ja yritykset osallistuvat historiallisten muistomerkkien ja nähtävyyksien elvyttämiseen. Tätä edistää myös uusi Luova Eurooppa -ohjelma, jossa korostetaan erityisesti valtioiden välistä kulttuurialan ja luovien alojen toimintaa ⁽²⁸⁾.

37. katsoo, että muistomerkkeihin, ympäristöön ja sen taiteellisiin osiin sekä arkeologisiin paikkoihin kohdistuvasta ilkeistä määrättäviä seuraamuksia on kovennettava.

38. yhtyy näkemykseen, jonka mukaan kulttuuriperinnön tutkimus edistää kulttuuriperinnön vaalimista, kehittämistä ja edistämistä. Seitsemäs tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelma, yhteiset ohjelma-aloitteet ja Horisontti 2020 -puiteohjelma voivat taata Euroopan kulttuuriperinnön elinvoimaisuuden ja jatkuvuuden tukemalla tutkimusta ja innovointia, jolla pyritään torjumaan ilmastonmuutosta ja luonnonkatastrofeja sekä muita uhkia. Komitea suhtautuu myönteisesti lähiaikoina käyttöön otettaviin kulttuuriperintöä koskeviin EU:n tutkimus- ja innovaatiopolitiikan puitteisiin ja toimintasuunnitelmaan ja kehottaa ottamaan samalla käyttöön yhteistyömekanismien yhdessä paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa.

39. korostaa tarvetta saattaa kulttuurihyödykkeet ja -palvelut kaikkien ulottuville ja pienentää epätasa-arvoa rikkaiden ja köyhien, kaupunkilaisten ja maaseudun asukkaiden, nuorten ja vanhojen sekä vammaisten mahdollisuuksien välillä. Toimet epätasa-arvon vähentämiseksi onnistuvat vain, jos asianomaiset henkilöt avustavat niiden toteutuksessa ja osallistuvat siihen ja jos laajennetaan mahdollisuuksia hankkia osaamista. Yhdenvertaiset mahdollisuudet ovat kulttuuridemokratian ehdoton edellytys.

40. pitää tärkeänä, että nuori sukupolvi oppii tuntemaan oman aineellisen ja aineettoman kulttuuriperintönsä, ymmärtää sen suojelemisen merkityksen ja osallistuu kulttuurikohteiden tekemiseen tunnetuksi (esimerkiksi Euroopan kulttuuriperintöpäivien yhteydessä). Komitea katsoo, että tällaisen osaamisen ansiosta voidaan perustaa kumppanuuksjärjestelyjä kulttuuriperinnön pitkäaikaista hyödyntämistä ja ympäristön harkitsevaa käyttöä varten. Komitea suosittaa, että Euroopan kulttuuriperintöpäivien teemaviikon sisältö määritellään siten, että se muodostaa paikallisyhteisöjen kulttuuritoimintoja yhdistävän verkoston.

⁽²⁴⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽²⁵⁾ CdR 191/2011 fin.

⁽²⁶⁾ CdR 2077/2012 fin.

⁽²⁷⁾ Neuvoston päätelmät kulttuuriperinnön osallistavasta hallinnasta (2014/C 463/01)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=OJ:C:2014:463:TOC>

⁽²⁸⁾ CdR 401/2011 fin.

41. katsoo, että vapaaehtoistoiminta on lupaava paikallisen väestön osallistumismuoto ja suhdetoiminnan kehittämistä ja että sillä on tärkeä rooli osaamisen hankkimisessa, kulttuurikiinnostuksen herättämisessä ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Yhteistyö ja osallistava lähestymistapa

42. pitää kulttuuriperinnön säilymisen, kehittämisen ja esillä pitämisen vahvistamiseksi tärkeänä, että kulttuuriperintöketjuun luontaisesti liittyviä arvoja suojellaan ja hyödynnetään kestäväpohjaisesti ja että paikallis- ja aluehallinto sekä opetuksesta, kulttuurista ja kulttuuriperinnöstä vastaavat instituutiot tekevät yhteistyötä ja kehittävät toimintaansa mieluiten järjestelmällisesti, sillä tämä voi olla hyödyllistä kansalaisille suunnatun tiedotuksen yleistajuisuuden kannalta. Yhteistyö merkitsee luottamusta, yhteyksien luomista kansojen välille ja yhteisten ratkaisujen löytämistä yhteisiin haasteisiin.

43. korostaa rajatylittävien ystävyyskaupunkihankkeiden tärkeää roolia paikallisen ja alueellisen kulttuuriperinnön ja sen monimuotoisuuden vastavuoroisessa, interaktiivisessa ja kokemukseen pohjautuvassa tuntemuksessa kansalaisten aktiivisen osallistumisen ansiosta. Komitea korostaa tässä yhteydessä Kansalaisten Eurooppa -ohjelman lisäarvoa EU:n tasolla ystävyyskaupunki- ja kaupunkiverkostohankkeiden toteuttamisessa. Ohjelmassa kannustetaan eurooppalaisella ulottuvuudella varustettujen muistohankkeiden avulla suvaitsevaisuuteen sekä historian ja Euroopan unionin monimuotoisuuden parempaan ymmärtämiseen ja luodaan yhteys Euroopan ja sen kansalaisten välille. AK kannattaa ohjelman jatkamista uudella EU:n rahoituskehyskaudella ⁽²⁹⁾.

44. kehottaa palkitsemaan paikallisyhteisöjen kumppanuus- ja yhteistyöhankkeissa luodut kulttuuriperinnön suojelemiseen liittyvät parhaat käytänteet; tämä auttaa myös vahvistamaan Euroopan unionin identiteettiä.

45. pitää tärkeänä, että maaseutukunnissa ja kaupungeissa kehitellään ja toteutetaan kulttuuriperintöön liittyviä temaattisia yhteistyöhankkeita ja että kannustetaan kaikkien asianomaisten tahojen aktiivista osallistumista päätöksentekoon, jotta edistetään tehokasta osallistavaa hallintoa. Komitea painottaa monitasoisen hallinnon ⁽³⁰⁾ arvoa ja tärkeyttä, sillä se edistää muun muassa kulttuuriperintöpolitiikkaan liittyvien parhaiden käytänteiden vaihtoa, osallistavan demokratian kehittämistä, vastavuoroista oppimista, uusien kumppanuus- ja vuoropuhelumuotojen syntymistä sekä kulttuuriperintöön liittyvien alakohtaisten poliittisten linjausten tehokkuutta ja johdonmukaisuutta.

46. toteaa, että kulttuurin ja kulttuuriperinnön merkityksen uudelleenarviointi on pitkälinen prosessi, joka koskee kaikkia yhteiskunnan tahoja. AK katsoo, että asennemuutos on mahdollinen vain, jos nykyistä suurempi osa väestöstä kokee asian koskevan heitä, esimerkiksi koska kyse on sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämisestä, paikallisyhteisöjen kehittämisestä, yhteiskunnan toimintaan osallistumisen mahdollisuuksien lisäämisestä, uusien mahdollisuuksien avaamisesta ja innovaatioon ja kulttuuriarvoihin liittyvän osaamisen hahmottamiseen, omaksumiseen ja arvostamiseen tarvittavien taitojen kehittämisestä. AK katsoo, että kaikkien on osallistuttava ja kannettava yhdessä vastuu kilpailukykyisen osaamisen ja kulttuurin hankkimisesta, sillä ne ovat tarpeen unionin edessä oleviin haasteisiin vastaamiseksi. Tässä yhteydessä AK pitää tervetulleena ja tukee 25. marraskuuta 2014 kokoontuneen kulttuuriministerineuvoston päätelmien 28 kohtaa, jonka mukaan tulisi harkita kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden järjestämistä. Sillä voitaisiin edistää yleiseurooppalaisessa kontekstissa yhteisten tavoitteiden toteuttamista.

47. korostaa tärkeää roolia, joka kulttuurilla voi olla ulkoasioissa ristiriitojen ylittämiseksi sekä kansojen välisten yhteisten arvojen tunnustamiseksi. Komitea kehottaa antamaan enemmän näkyvyyttä korkean tason kulttuurisuhteille ja panee tässä yhteydessä merkille viimeaikaiset pyrkimykset sisällyttää kulttuuridiplomatia Euroopan unionin ulkosuhteisiin erityisesti kulttuuria EU:n ulkosuhteissa koskevan valmistelutoimen kautta.

48. korostaa tarvetta vahvistaa myös yhteistyötä kulttuuriesineiden laittoman kaupan torjumiseksi. Komitea kehottaa jäsenvaltioita ratifioimaan Unescon yleissopimuksen vuodelta 1970 ja Unidroit'n yleissopimuksen vuodelta 1995 sekä varmistamaan niiden tehokkaan täytäntöönpanon siten, että kansallista lainsäädäntöä muutetaan asianmukaisesti ja poliisivoimia ja tullitarkastuksia EU:n rajoilla vahvistetaan.

Bryssel 16. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽²⁹⁾ Neuvoston asetus (EU) N:o 390/2014 Kansalaisten Eurooppa -ohjelmasta vuosina 2014–2020.

⁽³⁰⁾ Eurooppalaisen monitasoisen hallinnon peruskirja.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Euroopan unionin alueellisen toimintasuunnitelman 2020 täytäntöönpanon tehostaminen”

(2015/C 195/05)

Esittelijä: Marek Woźniak (PL, EPP), Ison-Puolan voivodikunnan aluejohtaja

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. korostaa, että EU:n alueellinen toimintasuunnitelma on alusta pitäen määrittynyt toimintopainotteiseksi politiikkojen kehykseksi, joka laadittiin edistämään monikeskuksista aluekehitystä EU:ssa. Vastuu poliittisesta toiminnasta kuuluu pääasiassa paikallis- ja alueviranomaisille, jäsenvaltioille ja Euroopan unionin toimielimille.
2. muistuttaa, että alueellisen toimintasuunnitelman tavoitteena on esittää aluekehitystä koskevat strategiset suuntaviivat, tukea alueellisen ulottuvuuden sisällyttämistä politiikan eri osa-alueille kaikilla hallinnon tasoilla sekä varmistaa Eurooppa 2020 -strategian toteuttaminen alueellisen yhteenkuuluvuuden periaatteiden mukaisesti ⁽¹⁾.
3. pitää valitettavana, että alueellinen toimintasuunnitelma loisti vuosien ajan poissaolollaan poliittiselta areenalta, mutta pitää tervetulleena nykyisen puheenjohtajakolmikön eli Italian, Latvian ja Luxemburgin tähän asiaan osoittamaa kiinnostusta.
4. painottaa, että paikkakohtainen (*place-based*) lähestymistapa on ainoa asianmukainen toimintapoliittinen malli, jonka avulla unioni kykenee vastaamaan Euroopan kansalaisten odotuksiin ⁽²⁾. Niinpä Euroopan unionin täytyy omaksua alueiden komitean sekä paikallis- ja alueviranomaisten ja muiden asianomaisten tahojen aktiivisella tuella mittavampi rooli kehitettäessä konkreettisiin alueisiin kohdennettua lähestymistapaa, joka helpottaa EU:n alueellisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa.
5. toteaa, että tarvitaan sellaista yhteistä strategista suunnittelua Euroopan aluetta varten, joka perustuu yleisnäkemykseen tulevasta kehityksestä, jonka avulla edistetään unionin politiikkojen parempaa koordinoitua ja eri alojen välistä synergiaa ja jonka yhteydessä ilmoitetaan selkeästi, mitkä instituutiot ovat vastuussa alueellisen toimintaohjelman toteuttamisesta EU:n, valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.
6. katsoo, että tässä yhteydessä on suunnittelu- ja koordinoitumekanismien ohella välttämättä tarpeen lisätä tietoisuutta sekä tarjota alueellista tietoa ja menetelmällistä tukea paikallis- ja alueviranomaisille, jotta saadaan aikaan kestävämmällä pohjalla olevaa ja sosiaalisesti osallistavampaa kehitystä. Tähän liittyy on vielä paljon tehtävää, jotta kaikkialta EU:sta saadaan vertailukelpoisia tietoja paikallistasolta ja sitä alemmilla tasoilla.
7. kehottaa näin ollen kehittämään yhdenmisen aluekehitysstrategian unionin tasolla varmistuen kuitenkin, että paikallis- ja aluetasolla olevia suunnitteluvaihtoehtoja kunnioitetaan ⁽³⁾.
8. kehottaa vahvistamaan alueellista ulottuvuutta Eurooppa 2020 -strategian ja sen jälkeisten toimien tehokkaassa toteuttamisessa, jossa erityisesti otetaan huomioon EU:n politiikan alueelliset vaikutukset. Tätä ajatellen komitea suosittelee, että alakohtaisia toimintapolitiikkoja tarkastellaan uudelleen niistä johtuvien alueellisten vaikutusten kannalta ja että kutakin EU:n politiikkaa ja etenkin vuoden 2020 jälkeistä koheesio- ja kasvustrategian lakien säätämisen prosessin peruselementiksi otetaan alueellisten vaikutusten arviointi. Se olisi olennainen osa sääntelyn vaikutusten arviointia.

⁽¹⁾ Euroopan unionin alueellinen toimintasuunnitelma 2020 – Tavoitteena entistä osallistavampi, älykkäämpi ja kestävämpi moninaisten alueiden Eurooppa.

⁽²⁾ Barcan raportti, s. 108.

⁽³⁾ Ks. *Making Europe Open and Polycentric*, julkaisussa ”Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

9. korostaa tarvetta valvoa EU:n tason välttämättömiä toimia suhteettomasti kasvavien alueellisten erojen torjumiseksi koko unionissa, jossa viimeaikainen kriisi uhkaa vakavasti alueellista yhteenkuuluvuutta.

Yleistä

10. katsoo, että Euroopan unioni tarvitsee konkreettisen paikkakohtaisen kehitysstrategian ja että tämänsuuntaisia toimia pitää tehostaa uuden koheesiopoliittisen lainsäädäntöpakedin puitteissa. Toisin sanoen koheesiopoliitikassa täytyy sovittaa yhteen ehdollisuuden periaate ja toissijaisuusperiaate, ja viimeksi mainittuun periaatteeseen on kiinnitettävä enemmän huomiota.

11. muistuttaa jälleen, että unionin aluepolitiikassa on otettava huomioon EU:n eri poliittisten strategioiden vaikutukset alueisiin, kaupunkeihin ja taajama-alueisiin ja taattava, että ajankohtaiset haasteet pystytään ratkaisemaan kokonaisvaltaisella tavalla, joka käsittää muutakin kuin rakenne- ja investointirahastot. Esimerkkeinä muista EU:n politiikanoista, joilla on selviä alueellisia vaikutuksia ja jotka toimien olisi katettava, voidaan mainita ympäristö-, liikenne- ja sisämarkkina-politiikat sekä digitaalistrategia. Alueellinen ulottuvuus pitää ottaa huomioon politiikan muotoilussa, jotta voidaan maksimoida yhteisvaikutus, hyödyntää kehitysmahdollisuuksia ja välttää kielteiset poliittiset vaikutukset.

12. suositaa jälleen, että keskinäisen valvontajärjestelmän vahvistamiseksi ja tasapainon varmistamiseksi perustetaan koheesiopoliittinen neuvosto, jossa kokoontuvat aluekehityksestä kunkin jäsenvaltion asiaankuuluvalla julkisen vallan tasolla vastaavat ministerit sekä alueiden komitean edustaja yhteistyön koordinaattorina. Komitea toteaa olevansa halukas osallistumaan aktiivisesti tällaisen elimen perustamisesta käytäviin poliittisiin keskusteluihin varmistaakseen, että niissä otetaan täysimääräisesti huomioon paikallis- ja alueyhteisöjen näkemykset.

13. painottaa, että kumppanuus on koheesiopoliitikan tehostamisen olennainen edellytys ja että ainoastaan monitasoinen hallintojärjestelmä mahdollistaa Euroopan unionin strategisten suuntaviivojen tehokkaan nivomisen alueellisiin ja paikallisiin haasteisiin⁽⁴⁾.

14. toistaa tukevansa uusia mekanismeja tai välineitä, joilla vahvistetaan alueellista lähestymistapaa paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden (*Community-led local development*, CLLD) ja yhdenmetyjen alueellisten investointien (*Integrated Territorial Investments*, ITI) avulla. Ne tarjoavat erinomaisen tilaisuuden parantaa paikallisviranomaisten, kuntien ja alueiden mahdollisuuksia hyödyntää EU-rahoitusta talouskasvuun ja vaurauden saavuttamiseksi ja lähentymisen jatkamiseksi. Komitea pitääkin valitettavana, että vaikka monet jäsenvaltiot ovat harkinneet näiden välineiden soveltamista käytännössä, niiden käyttöönottoa jarruttavat EU:n asetusten edelleen sisältämät sääntelylliset esteet ja hallintoviranomaisten haluttomuus antaa EU:n toimien toteutuksen tapahtua alue- ja paikallistasolla.

15. toteaa, että koska mainittujen välineiden täytäntöönpano eri jäsenvaltioissa vaihtelee tasoltaan suuresti, pitää kyseisten aluekehityksen tukemiseen tarkoitettujen välineiden hallintoon, toteuttamiseen, seurantaan ja valvontaan tarkoitettujen järjestelmien olla maksimaalisesti virtaviivaistettuja ja koordinoituja.

16. huomauttaa kuitenkin, että alueellinen lähestymistapa kehitykseen nähden kattaa paljon muutakin kuin nämä välineet ja että se olisi sisällytettävä kaikkiin koheesiopoliitikan näkökohtiin.

17. kehottaa noudattamaan tarkemmin alueellista yhteenkuuluvuutta koskevaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 174 artiklaa. Kyseisessä artiklassa todetaan, että unioni pyrkii vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä kiinnittäen erityistä huomiota maaseutualueisiin, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestökehitykseen liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin. Yksi avain alueellisen toimintasuunnitelman 2020 lopulliseen onnistumiseen olisi näet näiden alueiden auttaminen selviytymään niiden kehitystä haittaavista rakenteellisista tekijöistä.

⁽⁴⁾ CoR 2012/1683.

18. korostaa lisäksi syrjäisimpien alueiden erityistapausta. Niiden kohdalla on otettava huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa määritellyt erityispiirteet ja rajoitteet, jotta nämä alueet voivat raivata kehityksensä tiellä olevat rakenteelliset esteet ja jotta niistä voi näin tulla myös yksi keskeisistä tekijöistä alueellisen toimintasuunnitelman 2020 onnistumista silmällä pitäen.

19. katsoo, että lisäksi olisi otettava huomioon muut väestörakenteeseen liittyvät haasteet, kuten väestökato, väestön ikääntyminen ja erittäin hajallaan asuva väestö, joilla on tavattoman suuri vaikutus alueisiin. Komitea kehottaa komissiota kiinnittämään koheesiopolitiikan toteutuksessa erityistä huomiota alueisiin, joiden maantieteelliset ja väestöön liittyvät toimintaedellytykset ovat epäsuotuisimmat ⁽⁵⁾.

20. kehottaa avaamaan uudelleen keskustelun siitä, millä muilla indikaattoreilla BKT:n lisäksi (*GDB and beyond*) kyetään mittaamaan elämänlaatua, ja korostaa, että alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite täydentää taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tavoitetta ja että sen takia niitä ei voida mitata pelkästään taloudellisten indikaattorien avulla. EU:n älykäs, kestävä ja osallistava kasvu merkitsee muutakin kuin vain BKT:n kasvattamista. Siihen sisältyy myös alueellisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja etenkin ympäristöön liittyviä näkökohtia, jotka ovat erityisen merkityksellisiä maaseutualueilla ja harvaan asutuilla alueilla. Tältä osin vihreiden infrastruktuurien suunnittelu maaseudulla ja kaupungeissa parantaa alueen laatua ja vähentää sen haavoittuvuutta. Indikaattoreita valittaessa on otettava huomioon, että tilastotietojen saatavuus on rajallista aluetasolla kaikissa jäsenvaltioissa.

21. kehottaa ottamaan käyttöön vertailukelpoiset ja luotettavat indikaattorit ja indeksit, joita voidaan käyttää mitta-, tuki- ja seurantavälineinä alueellisen yhteenkuuluvuuden, kokonaisvaltaisen alueellisen kehityksen ja rakenteellisten ongelmien, alueellisten haasteiden ja mahdollisuuksien sekä eri maantieteellisiin tasoihin ja aluetyppeihin kohdistuvien alueellisten vaikutusten osalta ⁽⁶⁾. Tämä auttaa päätöksentekijöitä tekemään tietoon pohjautuvia aluesuunnitteluratkaisuja suhteellisuuden vaatimusten mukaisesti.

22. pitää oleellisen tärkeänä ottaa huomioon ilmaston ja ympäristöön liittyvät riskit sekä niiden alueelliset vaikutukset.

23. painottaa lisäksi tarvetta käynnistää keskustelu koheesiopolitiikan vuoden 2020 jälkeisestä tulevaisuudesta. Keskustelussa tulisi erityisesti tarkastella sitä, onko saavutettu politiikan alkuperäiset tavoitteet, jotka koskevat kulloiseenkin alueeseen kohdennetun lähestymistavan tukemista. Samalla on kuitenkin myös tarkasteltava sitä, vastaako ERI-rahastoihin sovellettava nykyinen jakomenettely täysin politiikan tavoitteita ja otetaanko siinä alueellinen monimuotoisuus riittävästi huomioon.

Monikeskuksinen aluekehitys

24. panee merkille, että EU:n monikeskuksinen kehitys on ratkaisevan tärkeää alueellisen yhteenkuuluvuuden toteutumisen kannalta, sillä se tukee jäsennellympää kaupunkijärjestelmää ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistävien tavaroiden ja palvelujen parempaa tarjontaa koko alueella.

25. muistuttaa, että tehokkuus ja laatu Euroopassa riippuvat verkostoitumisesta kaikenkokoisten kaupunkien kesken – paikalliselta aina globaalille tasolle – sekä kansalaisten roolin kasvattamisesta ja paikallisista toimenpiteistä, joilla edistetään omia vahvuuksia Euroopan tasolla ja maailmanlaajuisesti.

26. korostaa, että avoimuus naapurimaiden ja muun maailman suhteen on olennainen edellytys kaikille Euroopan kaupungeille ja alueille, jotka haluavat hyötyä globaalista kasvun ja teknologian edistysaskeleiden tarjoamista kehitysmahdollisuuksista. Erityisesti EU:n ulkorajoilla tehtävän rajatylittävän yhteistyön tukeminen on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi tässä yhteydessä. Euroopan pitkäkestoinen kehitys on riippuvainen kunkin kaupungin ja alueen parhaiden kilpailuvalttien kokonaisvaltaisesta arvioinnista ja hyödyntämisestä sisämarkkinoiden loppuunsaattamisen yhteydessä ja kun tehostetaan yhteistä kehitysstrategiaa erityisesti Euro-Välimeri-kumppanuuden ja itäisen kumppanuuden sekä myös transatlanttisen kauppa- ja investointikumppanuuden (TTIP) puitteissa ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ CoR 2014/4896.

⁽⁶⁾ Ks. *Making Europe Open and Polycentric*, julkaisussa ”Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

⁽⁷⁾ Ks. *Making Europe Open and Polycentric*, julkaisussa ”Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

27. korostaa, että kehittyneimpien kaupunkien ja alueiden yhteistyö tuottaa lisäarvoa ja edistää kehitystä lähiseuduilla. Komitea korostaa sen vuoksi, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja niiden lausunnot ja ehdotukset on otettava huomioon, koska kyseiset julkisen vallan tahot ovat suoraan EU:n toimintapolitiikkojen vaikutuspiirissä.

Merkitykseltään toissijaisten kaupunkien sekä pienten ja keskisuurten taajama- ja maaseutualueiden rooli

28. korostaa monikeskuksisen aluekehityksen mallin hyötyjä ja muistuttaa siinä yhteydessä taajama- ja maaseutu-alueiden välisten yhteyksien merkityksestä.

29. kehottaa omaksumaan poliittisen lähestymistavan, joka edistää toiminnallisten alueiden luomista sekä kotimaassa että rajojen yli, koska toiminnalliset alueet käsittävät sekä taajama- että maaseutualueita ja koska niiden rooli kehityksen kriittisen massan ylläpitämisessä ja ulkoisille häiriöille altistumisen vähentämisessä on tuotu esille useaan otteeseen taloudellisissa ja alueellisissa analyyseissä.

30. panee merkille, että sosiaalisen syrjäytymisen alueellisia keskittymiä voidaan havaita niin kaupunki-, kehyskunta- kuin maaseutualueilla, jotka sijaitsevat useissa tapauksissa kohtuullisen elintason saavuttaneiden alueiden naapurustossa. Seutukohtaiset erityispiirteet tulee ottaa huomioon pyrittäessä parantamaan alueellisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa.

31. kehottaa parantamaan EU:n politiikkojen ja varojen kohdentamista sellaisiin tehokkaisiin ja toimiviin yhteyksiin kaupunkialueiden välillä, joissa otetaan huomioon kaupunkirakenteen hajautuminen ja uudet maankäyttötavat, tiedonsaantiin ja koulutuksen saatavuuteen sekä kaupunkien ja toiminnallisten alueiden verkostojen tosiasialliseen luomiseen⁽⁸⁾, jotta voidaan jakaa tietämystä parhaista käytänteistä ja tehokkaista poliittisista ratkaisuista ja hankkeista.

32. pitää myönteisenä, että alueellisessa toimintasuunnitelmassa 2020 kehoitetaan jäsenvaltioita, alueita ja kaupunkeja (pienet ja keskisuuret kaupungit mukaan luettuina) edistämään yhteisiä eurooppalaisia ensisijaisia aluekehitystavoitteita, mutta pahoittelee sitä, ettei paikallis- ja alueviranomaisia vieläkään kohdella tasavertaisuuden pohjalta muiden toimijoiden tavoin harjoitettaessa päätöksentekoa näissä asioissa. On ryhdyttävä toimiin, jotta kyseiset julkisen vallan tahot voivat paremmin vastata tärkeimpiin alueellisiin haasteisiin Euroopassa.

33. toteaa, että pienten ja keskisuurten kaupunkien tehokas toiminta ja maaseudun talouden monipuolistaminen ovat keskeisiä tekijöitä alueellisen toimintasuunnitelman täysimääräisessä täytäntöönpanossa. Tässä yhteydessä strategiassa pitää keskittyä tarjoamaan oikeudenmukainen mahdollisuus käyttää yleistä sosiaalista ja taloudellista etua koskevia palveluja, laajentamaan toiminnallisia alueita (jo laaditun kaupunkeja ja maaseutua koskevan Rurban-aloitteen pohjalta) sekä edistämään pienten ja keskisuurten kaupunkien kulkuyhteyksiä ja niiden keskinäistä yhteenliittämistä⁽⁹⁾.

34. muistuttaa pienten ja keskisuurten taajama-alueiden roolista yhtenä monikeskuksisen aluekehityksen osatekijänä. Tähän viitaten komitea toteaa olevansa hyvillään siitä, että puheenjohtajavaltiokolmikko on ottanut varteen pieniä ja keskisuuria taajama-alueita koskevan teeman analysoidessaan taajama- ja maaseutualueiden yhteyksiä ja esitellessään erilaisten alueiden yhteistyön mekanismeja sekä tasapainoisemman paikallisen ja alueellisen kehityksen saavuttamista. On erittäin tärkeää vahvistaa alueen identiteettiä (maisemaa, kulttuuri- ja ympäristöperintöä) kilpailukykyä ja erottuvuutta maailmanmarkkinoilla edistävinä tekijöinä.

35. katsoo, että pienillä ja keskisuurilla taajama-alueilla on aktiivinen rooli niitä ympäröivien kylien asujaimiston hyvinvoinnin ja vaurauden varmistamisessa. Ne ovat esimerkiksi työpaikkojen ja palvelujen keskittymiä sekä paikallisliikenteen solmukohtia, ja ne ohjaavat kasvavaa liikennekysyntää. Niinpä niillä on oma roolinsa pyrittäessä rajoittamaan taajama- ja maaseutualueiden väestökatoa. Ne pystyvät kuitenkin myös edistämään metropolialueiden kehittymistä nivoutumalla yhteiseen monikeskuksiseen verkostoon. Ne auttavat ratkaisemaan ympäristöongelmia ja elämänlaatuun liittyviä pulmia, jotka johtuvat väestön ylenmääräisestä keskittymisestä suuriin kaupunkeihin.

⁽⁸⁾ How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy.

⁽⁹⁾ How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy.

36. kehottaa sen vuoksi kehittämään edelleen koheesiopolitiikan kaupunkiulottuvuutta ja soveltamaan sen entistä paremmin yhteen muiden kaupunkialueisiin vaikuttavien toimien kanssa kaupunkia koskevan yhdenmukaisen toimintaohjelman puitteissa sekä vahvistamaan virallista yhteistyötä eurooppalaisten kaupunkialueiden ja niitä ympäröivän maaseudun välillä⁽¹⁰⁾. Komitea toistaa kehoituksensa laatia valkoinen kirja kaupunkia koskevasta yhdenmukaisesta toimintaohjelmasta.

Euroopan alueiden liittäminen yhteen: paikallinen ja alueellinen näkökulma

37. pitää Euroopan alueellista yhteistyötä, jota toteutetaan rajanylittävän, alueidenvälisen tai ylikansallisen yhteistyön keinoin (esim. EAYYt), sekä makroaluestrategioita oleellisina välineinä, joiden avulla parannetaan alueellisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa. Komitea onkin tyytyväinen puheenjohtajavaltiokolmikunnan suunnitelmaan analysoida yhdenmukaisesti rajatylittävien alueiden luomiseen liittyviä säädoistarpeita ja perustaa neuvostossa työryhmä, joka seuraa makroaluestrategioissa tapahtuvaa edistymistä. Se huomauttaa, että valtiotasoa alempien toimijatahojen osallistumisen näiden välineiden kehittämiseen ja hallinnointiin sekä kyseiseen työryhmään tulee olla jatkossakin perusluonteinen tekijä, jotta varmistetaan, että niiden tavoitteet saavutetaan.

38. katsoo, että on tarpeen edistää monikeskuksista ja maantieteellisesti tasapainoista kasvua eri alueiden välillä muun muassa toteuttamalla määrätietoisia toimia digitaalisen kuilun umpeenkuomiseksi ja tekemällä yhteistyötä energia-, ilmasto- ja ympäristöalalla, tutkimuksen ja innovoinnin alalla, alueellisten liikenneyhteyksien ja alueiden vetovoimaisuuden kehittämisessä sekä paikallisiin ja alueellisiin ominaispiirteisiin mukautettuun strategiaan perustuvan, kestävän kehityksen mukaisen liikennepoliittikan alalla.

39. korostaa liikenneinfrastruktuurin roolia alueellisen yhteenkuuluvuuden välineenä. Maantieteellisesti ja väestörakenteeltaan haastaviin alueisiin tulee kiinnittää tähän liittyen erityishuomiota⁽¹¹⁾. Komitea huomauttaa tässä yhteydessä, että on mahdollista hyödyntää eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymiä rajatylittävien yhteyksien tukemiseen, mukaan luettuina yhteydet kolmansiin maihin, sekä käyttää eduksi erilaisia rahoitusvälineitä, esimerkkinä Verkkojen Eurooppa-väline.

40. liikenneverkon ydinverkon saamiseksi valmiiksi erityisesti, kun kyse on liikenteen pullonkaulojen poistamisesta ja rajatylittävien yhteyksien helpottamisesta, sekä vahvistamaan paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista ydinverkkoikäytävien yhteistyöfoorumeihin.

41. tähdentää, kuten kuudennessa koheesiokertomuksessa todetaan, että suuntaviivoissa Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi asetetaan tavoitteeksi luoda aidosti multimodaalinen verkko EU:n tasolla, rautatiet mukaan luettuna, paitsi luomalla uutta myös parantamalla olemassa olevaa infrastruktuuria. Tässä yhteydessä komitea pitää välttämättömänä, että käytettävissä on kestävyysperiaatteiden mukaisia, kilpailukykyisiä, energiatehokkaita, entistä ympäristömyötäisempiä liikennemuotoja ja että suositetaan intermodaalisuutta, eri liikennemuotojen yhteensopivuutta ja täydentävyyttä sekä luodaan infrastruktuurihankkeita vähemmän kehittyneillä alueilla, rajaseuduilla sekä alueilla, jotka kärsivät fyysisistä esteistä sisämarkkinoille pääsyn näkökulmasta tai joilla on ongelmia alueellisen yhteenkuuluvuuden alalla.

Alueellinen toimintasuunnitelma ja Eurooppa 2020 -strategia

42. panee merkille, että alueellisen lähestymistavan soveltamisen merkitys Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisessa vahvistetaan EU:n alueellisessa toimintaohjelmassa 2020. On hyödynnettävä strategian tarkistamisen tarjoamaa tilaisuutta ja sisällytettävä siihen laajempi alueellinen ulottuvuus. EU:n Eurooppa 2020 -strategiassa määrittämät tavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan, jos strategian paikallinen ja alueellinen ulottuvuus otetaan huomioon, sillä eri alueiden kehittämismahdollisuuksien välillä on eroja⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ "Monikeskuksinen alueellinen kehitys EU-, jäsenvaltio- ja aluetasolla", COTER-valiokunnan pyöreän pöydän kokous 10. heinäkuuta 2014 Fabrianossa.

⁽¹¹⁾ Ks. yksityiskohtaiset suositukset alueiden komitean lausunnosta "Liikkuvuus maantieteellisesti ja väestörakenteeltaan haastavilla alueilla" (CdR 1691/2014).

⁽¹²⁾ Euroopan unionin alueellinen toimintasuunnitelma 2020 – Tavoitteena osallistavampi, älykkäämpi ja kestävämpi moninaisten alueiden Eurooppa.

43. toistaa vaatimuksensa, joka koskee sellaisen alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevän valkoisen kirjan laatimista, joka perustuu analyysiin alueellisen toimintasuunnitelman 2020 ja Eurooppa 2020 -strategian keskinäisestä riippuvuussuhteesta, jotta voidaan torjua alueellisten erojen kasvua EU:ssa⁽¹³⁾.

44. suosittaa, että EU:n koheesiopolitiikasta, jonka tavoitteena on taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden aikaansaaminen, pyritään hyötymään selkeästi myös tulevaisuudessa tarkoituksena saavuttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet. Kun koheesiopolitiikan kasvu- ja yhdentymistavoitteet nivotaan kiinteämmin toisiinsa, se voi auttaa vähentämään eroavuuksia EU:ssa tämän strategian keskeisten tavoitteiden saavuttamista ajatellen ja siten myötävaikuttaa hyvinvoinnin kasvattamiseen koko Euroopassa. Tämä potentiaali on käytettävä johdonmukaisesti eduksi hyödyntämällä koheesiopolitiikan kumppanuuslähtöistä lähestymistapaa, joka strategiana perustuu alueen erityispiirteisiin ja konkreettisiin toimiin, joissa lähtökohtana ovat paikalliset olosuhteet ja mahdollisuudet.

45. kannattaa näin ollen ajatusta siitä, että ehdotetaan kumppanuutta koskeviin eurooppalaisiin käytännesääntöihin perustuvia Eurooppa 2020 -strategian käytännesääntöjä⁽¹⁴⁾, joilla voidaan varmistaa, että paikallis- ja alueviranomaiset ja muut sidosryhmät otetaan mukaan, kun suunnitellaan ja pannaan täytäntöön pitkän aikavälin kattavia strategisia asiakirjoja, jotka vaikuttavat aluekehitykseen.

Euroopan aluetta koskeva visio

46. korostaa Euroopan aluekehittämisen seurantaverkoston ESPONin puitteissa toteutettavia toimia, joiden tarkoituksena on kehittää indikaattoreita ja indeksejä, jotka liittyvät aluekehitykseen Euroopassa ja joilla voitaisiin tukea päätöksentekijöitä alueellisen koheesion mittaamisen ja seurannan alalla. Komitea pyytää erityisesti laatimaan indikaattoreita, jotka osoittavat, miten alueelliset ja väestönkehitykseen liittyvät haasteet (kuten asutuksen hajanaisuus, alhainen väestötiheys, väestökato ja väestön ikääntyminen) vaikuttavat kestävään, älykkäaseen ja osallistavaan kasvuun.

47. katsoo, että olisi viipymättä koottava vertailukelpoisia tilastotietoja paikallistasolta ja paikallisyhteisöjä pienemmiltä alueilta ja laadittava Eurostatin tilastoluokkia OECD:n ja komission nykyisten kaupunki- ja maaseutualueita koskevien luokitusten pohjalta. Näin saatavat luotettavat tiedot ruohonjuuritasolta voivat edistää sekä päätöksentekoa että arviointia EU:n tasolla.

48. katsoo, että avoimen ja monikeskuksisen Euroopan rakentaminen on kaikkein johdonmukaisin alueellinen strategia, joka edesauttaa kasvua ja kilpailukykyä, sosiaalista osallisuutta ja kestävä kehityksen tavoitteita, joita Eurooppa 2020 -strategia ja alueellinen toimintasuunnitelma 2020 edistävät tulevana vuosikymmeninä⁽¹⁵⁾. Komitea painottaa tukevuksaan strategiaa, jossa yhdistyvät kehitys ja koheesio ja joka luo hyviä asuinpaikkoja.

49. toteaa, että tarvitaan Euroopan aluetta koskevaa yhteistä strategista suunnittelua, joka perustuu kokonaiskuvaan tulevista näkymistä tuettaessa Euroopan aluekehityspoliittikan koordinoinnin parantamista⁽¹⁶⁾.

Bryssel 17. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ CoR 2014/2333.

⁽¹⁴⁾ Suunnitelma tarkistetuksi Eurooppa 2020 -strategiaksi.

⁽¹⁵⁾ Ks. *Making Europe Open and Polycentric*, julkaisussa "Scenarios and Vision for European Territory 2050", ESPON.

⁽¹⁶⁾ Ks. *Making Europe Open and Polycentric*, julkaisussa "Scenarios and Vision for European Territory 2050", ESPON.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Rakennusalan resurssitehokkuuden parantaminen”

(2015/C 195/06)

Esittelijä:	Csaba Borboly, Harghitan lääninvaltuuston puheenjohtaja (RO, EPP)
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Rakennusalan resurssitehokkuuden parantaminen, COM(2014) 445 final

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. kannattaa täysin Euroopan komission pyrkimystä kehittää yhteisiä tavoitteita ja indikaattoreita rakennusalan resurssitehokkuutta koskevien yhteisten eurooppalaisten standardien perustaksi ja politiikanalojen välisen koordinoinnin ja johdonmukaisuuden lisäämiseksi. Paikallis- ja alueyhteisöt ovat keskeisiä kumppaneita resurssitehokkuuden edistämiseksi, sillä resurssitehokkuus antaa panoksen kestäväan kehitykseen vaikuttamalla myönteisesti ympäristöön, ilmastoon, talouteen ja yhteiskuntaan. Lisäksi nämä yhteisöt voivat toimia ympäristöystävällisten julkisten hankintojen kaltaisten välineiden kanssa ja edistää rakennus- ja purkujätteestä valmistettujen tuotteiden markkinoita.

2. onkin huolissaan siitä, että komissio ei mainitse tiedonannossa kertaakaan paikallis- ja alueyhteisöjen roolia, vaikka tähän on kiinnitetty huomiota samankaltaisia aiheita käsittelevissä AK:n lausunnoissa. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli paitsi sijoittajina erityisesti rakennusalalla, myös julkisissa hankinnoissa, EU:n ja jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamisessa rakennusalalla, tuettaessa paikallista liike-elämää ja innovointia sekä jaettaessa tietoa sijoittajille ja suurelle yleisölle. Sen vuoksi alueiden komitea pyytää komissiota pohtimaan, miten alueiden komitea ja paikallis- ja alueyhteisöt voidaan ottaa mukaan tiedonannon julkaisemisen jälkeen järjestettäviin kuulemismenettelyihin.

3. korostaa, että kestävyysperiaatteiden mukaiseen rakentamiseen liittyvien aihealojen poliittisen laajuuden ja monitahoisuuden vuoksi aloitteiden on perustuttava kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jossa otetaan huomioon kaikki kyseistä infrastruktuuria myöhemmin käyttävien ihmisten, yhteisöjen ja instituutioiden tarpeisiin ja huoliin liittyvät näkökohdat. Paikalliset olosuhteet ja paikalliselle taloudelle kertyvät edut olisi nähtävänä tärkeinä kestävyysajatteluun liittyvinä osatekijöinä. Olisi esimerkiksi kunnioitettava vapaata liikkuvuutta koskevaa perusperiaatetta ja edistettävä paikallisten rakennusmateriaalien käyttöä. Niitä pidetään usein tehokkaimpina, sillä ne voivat vaikuttaa myönteisesti paikalliseen talouteen.

A. Perusongelmat

4. katsoo olevan kohtuutonta, että palvelusektorin rakennuksista peräisin oleva kierrätettävä rakennus- ja purkujäte viedään usein kaatopaikoille arvioimatta ensin jätteen keräämisen ja kierrättämisen taloudellista kannattavuutta. AK katsoo, että olisi pyrittävä kattavaan kierrätykseen esimerkiksi asettamalla yksittäisiä tavoitteita tietyntyyppisille jätteille sekä pakolliset säännökset ennen palvelusektorin rakennusten purkamista tai korjaamista tapahtuvalle rakennus- ja purkujätteen tarkastamiselle, osiin hajottamiselle ja lajittelulle, kuten on jo säädetty osassa alueellista ja paikallista lainsäädäntöä.

5. katsoo, että rakennusalan viherryttäminen (ympäristöystävällisempi toimintatapa) edellyttää, että viranomaiset luovat rakennusalan asiakkaille, urakoitsijoille ja kehittäjille edellytykset siirtyä ympäristöä säästävempiin käytänteisiin, sillä rakennusvaihe on ratkaisevan tärkeä kaikkien rakennusten ympäristötehokkuuden kannalta niiden koko elinkaaren ajan. Tällainen siirtymä ei tapahtuisi toivotulla nopeudella ilman EU:n yhteisiä indikaattoreita ja normeja, mutta ei myöskään silloin, jos tarjolla ei ole taloudellisesti kannattavaa yritysmallia nykytilanteeseen verrattuna ympäristöystävällisempien ja resurssitehokkaampien rakennustekniikoiden ja -materiaalien valintaan.

6. pitää tarpeellisenä selkiyttää sitä, että purkujäte voi olla peräisin joko rakennuksen täydellisestä purkamisesta tai sen kunnostamisesta. Siksi on täsmennettävä, että purkamisen käsite kattaa rakennuksen osittaisen purkamisen sen kunnostamisen yhteydessä. Valtaosassa alueita kunnostamisen yhteydessä syntyneiden jätteiden kokonaismäärä on rakennusten täydellisestä purkamisesta peräisin olevien jätteiden kokonaismäärää suurempi.

7. ilmaisee tyytyväisyytensä Euroopan komission aikomukseen edistää rakennus- ja purkujätteen kierrätysmarkkinoita tukemalla tutkimus- ja demonstrointihankkeita nykyistä tuntuvammin ja katsoo, että tällaisissa, myös Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvissa ja tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa toteutettavissa hankkeissa olisi pyrittävä kehittämään ratkaisuja siihen, miten voitaisiin lisätä kierrätyksen taloudellista houkuttelevuutta. Alueiden komitea kannattaa myös rakennus- ja purkujätteestä saatavien uusioraaka-aineiden markkinoita edistävien välineiden käyttöönottoa.

B. Paikallis- ja alueyhteisöt ja resurssitehokkuuspolitiikan tukeminen

8. katsoo, että koko unionin paikallis- ja alueyhteisöjen näkökulmasta tärkeintä olisi jatkaa pyrkimyksiä kehittää yhteisiä indikaattoreita, jotka ovat edellytys yhteisten tavoitteiden ja standardien kehittämiseksi, jotta rakennusala voisi tulla ympäristöä säästävämpi. Rakennusalan resurssitehokkuuden parantamiseen tähtäävään prosessiin liittyy ekologiaa ja taloudellisia haasteita, joiden mittavuuden korostaminen on paikallis- ja alueyhteisöjen etujen mukaista.

9. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on jo merkittävä rooli kestävyysperiaatteiden mukaisen rakentamisen edistämässä alhaisin kustannuksin tai ilman kustannuksia paikallisten ja alueellisten rakennusmääräysten avulla. Näiden määräysten soveltamiseen perustuvat parhaat käytännöt, kuten valoisuustasoa, energiatehokkuutta tai rakennusmateriaaleja koskevat vähimmäisvaatimukset voivat osaltaan edistää merkittävästi aitoa kestävyysperiaatteiden mukaista rakentamista, ja näin ollen niitä on syytä hyödyntää.

10. muistuttaa, että paikallis- ja aluehallintotahoilla on rakennusten ympäristövaikutusten vähentämisessä keskeinen rooli ja ne kehittävät vastuualueellaan tarvittavia toimenpiteitä ja toteuttavat strategioita resurssitehokkuuden hyväksi analysoimalla huolellisesti paikallisia erityispiirteitä ja näkökohtia.

11. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia käyttämään aluesuunnittelua sekä kaupunkisuunnittelun välineitä ja käytäntöjä muotoillessaan kestäväpohjaisia rakennuspolitiikkaa sekä ottamaan huomioon myös uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen, jätehuoltoon sekä käyttöön ja kunnossapitoon liittyvät näkökohdat.

12. kehottaa tässä yhteydessä paikallis- ja alueviranomaisia omaksumaankokonaisvaltaisen lähestymistavan läpi koko rakentamisen elinkaaren mukaan lukien rakennusalan tuotteet, rakennuksen suunnittelun ja rakentamisen sekä sen kunnossapidon ja kunnostamisen materiaalien, energian ja veden käytön tehostamiseksi sekä jätehuollon parantamiseksi.

13. pitää erittäin tärkeinä Euroopan paikallis- ja alueyhteisöjen tähänastisia toimia, joita ovat esimerkiksi Emilia-Romagnan alueen energiatehokkuusstrategia ja Bolzanon/Bozenin autonomisen maakunnan ilmastosuojelusuunnitelma "Energia – Alto Adige 2050", Harghitan läänin perinteiseen paikalliseen arkkitehtuuriin pohjautuvaa uutta teknologiaa ja lähestymistapaa koskevat ohjelmat sekä Rakveren kaupungin (Viro) ja Almyrosin kuntaan kuuluvan Anavran (Magnisian lääni, Kreikka) innovaatiotoimet, jotka muiden vastaavien aloitteiden tapaan edistävät merkittäväällä tavalla resurssitehokkuutta ja kestävyysperiaatteiden mukaista rakentamista.

14. huomauttaa, että rakennusmateriaaleihin ja vihreästä rakentamisesta ja purkutoiminnasta peräisin oleviin materiaaleihin liittyvän teollisuustoiminnan pitäisi tuoda mukanaan lukuisia työpaikkoja. Tällaista toimintaa koskevien suunnitelmien laatiminen ja niihin liittyvien henkilöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö alue- ja paikallistasolla auttaa merkittävästi resurssitehokkuustavoitteiden saavuttamisessa.

15. katsoo, että kaupunginjohtajien energia- ja ilmastositomuksen kaltaisessa hankkeessa voisi olla hyödyllistä käsitellä myös resurssitehokkuutta. Komitea on vakuuttunut siitä, että on tarkasteltava sopivia toimintatapoja, kunhan resurssitehokkuutta koskevat EU:n tavoitteet on hyväksytty.

16. muistuttaa lisäksi, että resurssien käyttö määräytyy suurelta osin suunnitteluun liittyvien päätösten ja rakennusmateriaalivalintojen perusteella. Siksi, kuten komissio toteaa, resurssitehokkuuden parantamiseksi insinöörit, suunnittelijat, valmistajat, urakoitsijat, viranomaiset ja loppukäyttäjät tarvitsevat käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa, jotta heidän päätöksentekonsa perustuu kestävyysajattelun mukaisen suunnittelun kriteeriin. Näin ollen ja koska nimenomaan paikallis- ja alueviranomaiset ovat toimilupaelimistä lähimpänä kaikkia sidosryhmiä, niiden tulee kehittää erityisiä tiedotustilaisuuksia tietoisuuden lisäämiseksi ja tiedotustoimenpiteitä sekä tuki- ja kannustinmekanismeja näiden resurssien käyttöönottamiseksi, mitä varten niillä on käytettävissään EU:n rahastojen rahoituslinjauksia. Kyseisten toimenpiteiden tulee olla osa rakennusten ympäristötehokkuuden arvioimista koskevaa yhteistä eurooppalaista lähestymistapaa, joka käsittää kaikki keskeiset määriteltävät indikaattorit.

17. kehottaa komissiota ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset aktiivisesti mukaan kehyksen ja perusindikaattorien kehittämiseen rakennusten ympäristötehokkuuden arvioimiseksi läpi koko elinkaaren ja katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten mielipiteitä olisi kuultava ja että nämä olisi otettava mukaan indikaattorien koko valmisteluprosessin kaikkiin vaiheisiin.

18. korostaa, että paikallis- ja alueyhteisöillä on tärkeä rooli paitsi poliittisena tasona, joka toteuttaa taloudelliset investoinnit kestävyysajattelun mukaisen rakentamisen alalla, myös julkisten asuin- ja muiden rakennusten sekä yleishyödyllisten infrastruktuuriverkostojen omistajina.

19. korostaa jälleen vastustavansa makrotaloudellista ehdollisuuden järjestelmää, jonka avulla voidaan rangaista jäsenvaltiota, joka ei täytä EU:n lainsäädännön mukaisia velvollisuuksiaan (esimerkiksi jäte- tai energiatehokkuustavoitteita), pidättämällä siltä ERI-rahoitus osittain tai kokonaan, sillä on vaarana, että tässä järjestelmässä seuraamus kohdistuu paikallis- ja alueyhteisöihin ottamatta huomioon sitä, missä määrin ne ovat vaikuttaneet poliittisiin tavoitteisiin.

20. kehottaa paikallis- ja alueyhteisöjä tiivistämään yhteistyötään julkisten hankintojen yhteydessä ja parantamaan näin osaltaan paikallisia ja alueellisia edellytyksiä EU:n kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi kestävyysperiaatteiden mukaisen rakentamisen alalla.

C. Määritelmät, indikaattorit, tutkimus- ja kehittämistyö

21. palauttaa mieliin, että rakennusala on väline ja että rakennuksilla voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia erityisessä kaupunkisuunnitteluun liittyvässä, arkkitehtonisessa, sosiaalisessa, taloudellisessa ja ympäristöön liittyvässä yhteydessä. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota kestävyysnäkökulmaan tässä monitahoisessa vuorovaikutuksessa.

22. muistuttaa, että eräiden rakennusmateriaalien tekniset ominaisuudet ja suorituskyky muuttuvat nopeasti valmistuksen jälkeen ja että prosessi jatkuu joissakin tapauksissa senkin jälkeen, kun niitä on käytetty rakentamisessa. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää analysoida, soveltuvatko tällaiset materiaalit riittävässä määrin uudelleenkäytettäviksi purkamisen jälkeen ja millä edellytyksillä, ja pohtia tarvetta luoda näitä materiaaleja varten erillinen sertifiointijärjestelmä.

23. kehottaa kuitenkin kiinnittämään huomiota tarpeeseen jatkaa tutkimusta rakennusten ja niihin liittyvien asennusten huollon ja ylläpidon alalla ja etsiä mahdollisuuksia niiden käyttöön pidentämiseen. Konkreettisemmin todettuna olisi kannustettava tekemään energiapalveluyritysten kanssa sopimuksia, jotka koskevat energian toimittamista sekä asennusten parantamista ja ylläpitoa.

24. korostaa, että purkamisen tuloksena saatujen rakennusmateriaalien laajamittaista käyttämistä muihin tarkoituksiin, kuten teiden rakentamiseen, tulee käsitellä ensisijaisen tärkeänä tutkimusalana. Useat rakennusmateriaalit sisältävät nimittäin monia haitallisia, vaarallisia ja saastuttavia ainesosia, eikä niiden vaikutusten arvioimiseksi ja tarvittaessa niistä ympäristölle ja ihmisten terveydelle aiheutuvien riskien vähentämiseksi ole tähän mennessä löydetty ratkaisua.

25. katsoo, että perinteisten rakennustekniikoiden ja -materiaalien löytäminen uudelleen voi tarjota huomattavia mahdollisuuksia Euroopan rakennusalalle: ne toimivat usein mallina tavasta, jolla paikallisia resursseja voidaan hyödyntää tehokkaiden ja paikallisiin oloihin soveltuvien ratkaisujen löytämiseksi ilman, että tämä johtaa maankäytön mukaisesti uusien louhosten avaamiseen siellä, missä ne eivät mukaudu ympäristöön.

26. muistuttaa, että kysymystä siitä, onko olemassa olevien rakennusten kunnostaminen kaikissa tapauksissa tarkoituksenmukaista, on syytä pohtia: monilla Euroopan alueilla rakennuksia – erityisesti kaupallisia, asuin- ja julkisia rakennuksia – ei voida kunnostaa riittävatasoisiksi ilman huomattavia investointeja. Tällaiset tapaukset ovat osoitus siitä, että vaikka olemassa olevien rakennusten kunnostaminen on aina yksittäisten rakennusten resurssitehokkuuden näkökulmasta parempi vaihtoehto kuin niiden purkaminen tai uusien rakennusten rakentaminen, uuden rakennuksen esteettinen, arkkitehtoninen ja sosiaalinen arvo on joskus paljon merkittävämpi erityisesti käyttäjän näkökulmasta. Näin ollen sen selville saamiseksi, onko olemassa olevien rakennusten kunnostaminen tarkoituksenmukainen ratkaisu, on siksi otettava huomioon puhtaasti teknisten näkökohtien lisäksi myös arkkitehtoniset, sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristöön liittyvät näkökohdat sekä käyttäjän näkökulma.

27. muistuttaa myös, että kestävyysperiaatteiden mukaisen rakentamisen ala tarjoaa valtavat mahdollisuudet työpaikkojen luomiselle erityisesti rakentamisen kaltaisella taloudenalalla, joka on kärsinyt suuresti kriisistä. Järjestämällä tukea ja asianmukaista koulutusta uusia ympäristöystävällisiä ja kestävyysajattelun mukaisia rakennusmenetelmiä varten voidaan palauttaa työelämään monia alalla työttömäksi jääneitä henkilöitä.

28. suosittelee, että uusiutuvat raaka-aineet – ne ovat mieluiten paikallisia tai kotimaisia raaka-aineita, joihin sovelletaan jäljitettävyyssmekanismeja – otetaan (keskeisinä indikaattoreina) erikseen huomioon kehitettäessä yhtenäisiä kriteereitä rakennusten ympäristötehokkuuden arvioimiseksi. Komitea toteaa jälleen, että uusiutuvien raaka-aineiden käyttö voi edistää rakennusten resurssitehokkuutta merkittävästi eivätkä niiden käyttömahdollisuudet rajoitu vain rakenteisiin (esim. puurakentaminen) ja eristykseen vaan kattavat myös mm. sisärakennustyöt (lattiat, seinät ja pinnat). Tämä pätee erityisesti uusiutuvien raaka-aineiden kaskadikäyttöön, jolloin niitä käytetään moneen kertaan useissa eri vaiheissa. Uusiutuvat raaka-aineet voivat myös korvata fossiiliset energialähteet rakennusten lämmityksessä ja siten vähentää ympäristövaikutuksia.

29. kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että komission asiakirjassa ei mainita uusiutuvan energian käyttöä rakennusten yhteydessä, vaikka kyseiset energiamuodot edistävät kiistatta kestävyysperiaatteiden noudattamista rakennuksissa. Rakennuksiin liitetyt aurinkolämpö-, aurinkokenno- ja tuulivoimajärjestelmät sekä biomassan käyttö rakennusten tai käyttöveden lämmitykseen voivat auttaa merkittävästi vähentämään ympäristövaikutuksia, erityisesti hiilidioksidipäästöjä, koko rakennuksen elinkaaren ajan. Lisäksi on mainittava myös muita teknologioita, kuten geotermiikka ja keskitetyn tuotannon mahdollisuudet, jotka mahdollistavat kaupunkien tehokkaat lämmitys- ja jäähdytysinfrastruktuurit käyttämällä uusiutuvia energialähteitä, hukkalämpöä tai erittäin tehokasta sähkön ja lämmön yhteistuotantoa. Jotta analyysi olisi todenmukainen, on otettava huomioon myös sähkö- ja energiayksiköiden tuotannossa käytetyt materiaalit ja energia.

30. katsoo, että synonyymeina usein käytettyjä erityiskäsitteitä, joita ovat muun muassa ”passiivitalo”, ”vihreä rakennus”, ”kestävyysperiaatteiden mukainen rakennus”, ”energiansäästöitalo” ja ”matalaenergiatalo”, olisi EU-tasolla mahdollisimman pian täsmennettävä ja niille olisi laadittava yhteiset määritelmät. Asiassa on edistytävä nopeasti asianmukaisten t&k-aloitteiden ja kuulemismenettelyjen avulla, koska määritelmät toimivat perustana tulevaisuudessa laadittaville yhteisille standardeille ja toimenpiteille.

31. korostaa, että tiedonannossa yksityiskohtaisesti käsitellyn metallien ja lasin uudelleen käytön lisäksi tutkimuksissa on noussut esiin mielenkiintoisia tietoja betonista ja puusta. Betoni ja puu ovat rakennusmateriaaleina ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne voidaan käyttää uudelleen ja ne on helppo lajitella sekä kierrättää ja/tai käyttää. Alue- ja paikallistasolla tehdyt analyysit niiden uudelleen käytöstä onkin nostettava etusijalle.

32. katsoo, että puun ja muiden luonnonmukaisten rakennusmateriaalien käytön yhteydessä ei pidä unohtaa, että rakennusalan kasvavat tarpeet aiheuttavat välittömiä tai välillisiä maankäytön ja ekosysteemien muutoksia. Olisikin pyrittävä välttämään virheet, joihin on aiemmin syyllistytty energiakäyttöön tarkoitettua biomassan tuotannossa, ja tarkasteltava sitä varten yksityiskohtaisesti maankäytön ja ekosysteemien muutoksiin liittyviä ongelmia, jotka on otettava huomioon kehitettäessä yhteisiä tavoitteita ja indikaattoreita rakennusalan resurssitehokkuudelle.

33. ehdottaa, että insinöörien, arkkitehtien ja taloustieteilijöiden koulutuksessa käsiteltäisiin resurssitehokkaiden menetelmien lisäksi menetelmiä, joilla pyritään vähentämään alkuperäisen suunnitelman muuttumisesta aiheutuvaa lisämateriaalin tarvetta ja ylimääräisen jätteen syntymistä.

34. katsoo, että resurssitehokkuuden ja erityisesti rakennus- ja purkujätteen kierrätyksen yhteydessä on otettava huomioon myös lajittelun ja kuljetusten kustannukset ja vaikutukset. Tätä varten tarvitaan standardoituja analyysimenetelmiä, ja poliittisissa ja t&k-alan prosesseissa on verrattava myös erilaisia kuljetusmahdollisuuksia ja mahdollisuutta kierrätyksen järjestämiseen rakennus- tai purkupaikalla tai sen lähistöllä.

D. Ohjaus ja hallinta, kumppanuus, osaamisen siirto

35. on tyytyväinen siihen, että tiedonannossa painotetaan selkeästi parhaiden käytänteiden vaihdon tärkeää roolia kaavailtujen toimenpiteiden joukossa. Tässä on tärkeää, että ominaisuuksiltaan samantyyppisten alueryhmien yhteistyöhankkeet asetetaan etusijalle. Tällä alalla ei ole mahdollista valita yhtä ainoaa hyvää käytännettä tai toteuttamistapaa: alue- ja paikallistason toimijoiden on hyödynnettävä toistensa kokemuksia siitä, mitkä ratkaisut soveltuvat parhaiten. Yhdistämällä eri alueiden paikallistietoutta voidaan kasvattaa lisäarvoa.

36. korostaa, että monet paikallis- ja alueyhteisöt ovat todenneet jäsenvaltioiden pitävän energiatehokkuussääntelyn puitteissa perustettuja elimiä vain muotoseikkana eli jonkinlaisena kyseisen alueen tai maan suunnittelukulttuurille vieraana järjestelmänä. Komitea ehdottaakin, että energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpanotilanteesta laaditaan jonkinlainen väliraportti luomatta kuitenkaan uusia raportointivelvoitteita paikallis- ja alueviranomaisille, mutta ottaen nämä mukaan vapaaehtois pohjalta raportin laatimiseen.

37. muistuttaa, että monilla alueilla ei ole tarvittavaa osaamista eikä taitoa, minkä vuoksi varsinkin vähemmän kehittyneet alueet voivat jäädä teknologisesti entistä enemmän jälkeen kehittyneistä alueista. Jotta ongelmaan saataisiin ratkaisu, myös kyseisten alueiden on oltava mukana yhteistyömekanismissa, joissa keskitytään erityisesti osaamisen siirtoon liittyviin vaikeuksiin. Olisi tutkittava mahdollisuutta optimoida suunnitteluun ja rakennusmateriaaleihin liittyvän osaamisen siirtoa alueille, joilla ei ole asianmukaista osaamista.

E. Kompensointimekanismi

38. katsoo, että poliittisten johtajien tulisi tiedostaa, että rakennusalan mahdollinen muutos edellyttää poliittista tahtoa ja vahvaa johtajuutta paikallis- ja aluehallinnon ylimmillä tasoilla. Näiden edustajat eivät voi sivuuttaa ongelmia, jotka liittyvät paikallis- ja aluetason toimintabudjetteihin, jotka ovat aina rajallisia ja antavat vain vähän mahdollisuuksia investoida rakennuskannan parantamiseen, vaikka nämä investoinnit ovat tuottoisia ja maksavat itsensä nopeasti takaisin.

39. muistuttaa, että kestävyysperiaatteiden mukaisten rakennusten ympäristölle aiheuttamien hyötyjen lisäksi niistä syntyy myös taloudellisia ja sosiaalisia hyötyjä rakennus- ja kunnossapitokustannusten suhteen, ja korostaa, että komission mainitsemasta markkina-analyysistä saatujen tietojen mukaan nk. "vihreään" rakentamiseen kohdistuvien investointien kustannukset ylittävät vain muutamalla prosentilla perinteisen rakentamisen investointikustannukset.

40. katsoo, että erityistä huomiota tulee kiinnittää maaseutualueiden sekä pienten ja keskisuurten kaupunkien erityisongelmiin. Niille ominaiset piirteet on tunnustettava määriteltäessä standardeja, tavoitteita ja muita täytäntöönpanotoimia, jotta niihin ei kohdistuisi suhteettomia vaikutuksia tai jotta voidaan tarvittaessa osoittaa niihin nähden korvaavia toimia. Horisontti 2020 -puiteohjelmassa tutkimustoimien painopistealue "älykkäät kaupungit" tulisikin näin ollen muuttaa muotoon "älykkäät kaupungit ja alueet", ja sitä tulisi täydentää uudella painopistealueella "älykkäät maaseutualueet ja kunnat".

Bryssel 17. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

111. TÄYSISTUNTO, 16.–17. HUHTIKUUTA 2015

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Investointiohjelma ja Euroopan strategisten investointien rahasto”

(2015/C 195/07)

Yleisesittelijä:	Claude Gewerc (FR, PES), Picardien aluevaltuuston puheenjohtaja
Viiteasiakirjat:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Euroopan investointiohjelma
	COM(2014) 903 final
	Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan strategisten investointien rahastosta ja asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta
	COM(2015) 10 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 1 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(1) Talous- ja rahoituskriisi on johtanut investointien vähenemiseen unionissa. Investoinnit ovat vähentyneet noin 15 prosenttia vuoden 2007 huippulukemista. Investointien puute on unionissa seurausta etenkin markkinoilla vallitsevasta epävarmuudesta, joka liittyy talouden tulevaisuudennäkymiin ja jäsenvaltioiden finanssipoliittisiin rajoitteisiin. Investointien puute hidastaa talouden elpymistä, haittaa työpaikkojen luomista ja heikentää pitkän aikavälin kasvunäkymiä ja kilpailukykyä.	(1) Talous- ja rahoituskriisi on johtanut investointien vähenemiseen unionissa. Investoinnit ovat vähentyneet noin 15 prosenttia vuoden 2007 huippulukemista. Tämä koskee Euroopan kaikkia alueita. Investointien puute on unionissa seurausta etenkin markkinoilla vallitsevasta epävarmuudesta, joka liittyy talouden tulevaisuudennäkymiin ja jäsenvaltioiden finanssipoliittisiin rajoitteisiin. Investointien puute hidastaa talouden elpymistä, haittaa työpaikkojen luomista ja heikentää pitkän aikavälin kasvunäkymiä ja kilpailukykyä. Näin ollen se estää älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevien Eurooppa 2020 -tavoitteiden toteuttamisen.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 2 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(2) Investointien puutteen luoman negatiivisen kierteen katkaisemiseksi tarvitaan kokonaisvaltaisia toimia. Investointien vauhdittaminen edellyttää rakenneuudistusten toteuttamista ja finanssipoliittisen vastuun ottamista . Näiden edellytysten luominen antaa investointirahoitukselle uuden sysäyksen ja lisäksi myötävaikuttaa siihen, että aikaan saadaan positiivinen kierre, jossa investointihankkeilla edistetään työllisyyttä ja kysyntää ja jossa ne johtavat kasvupotentiaalin kestäväan lisääntymiseen.	(2) Investointien puutteen luoman negatiivisen kierteen katkaisemiseksi tarvitaan kokonaisvaltaisia toimia. Investointien vauhdittaminen pitkällä aikavälillä edellyttää sellaisten rakenneuudistusten toteuttamista, joissa pyritään yhdistämään kestävä kasvu, finanssipoliittinen vastuu ja julkisen toiminnan tehostaminen . Näiden edellytysten luominen antaa investointirahoitukselle uuden sysäyksen ja lisäksi myötävaikuttaa siihen, että aikaan saadaan positiivinen kierre, jossa investointihankkeilla tuetaan työllisyyttä ja kysyntää ja jossa ne johtavat kasvupotentiaalin kestäväan lisääntymiseen.

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 8 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(8) ESIR-rahasto on osa kokonaisvaltaista strategiaa, jolla vastataan julkisiin ja yksityisiin investointeihin liittyvään epävarmuuteen. Strategiassa on kolme osaluuetta, jotka ovat rahoituksen hankkiminen investointeja varten, investointien ohjaaminen reaali talouden ja unionin investointiympäristön parantaminen.	(8) ESIR-rahasto on osa kokonaisvaltaista strategiaa, jolla vastataan julkisiin ja yksityisiin investointeihin liittyvään epävarmuuteen. Strategiassa on kolme osaluuetta, jotka ovat rahoituksen hankkiminen investointeja varten, investointien ohjaaminen reaali talouden ja unionin investointiympäristön parantaminen. Strategialla olisi täydennettävä unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitetta.

Muutosehdotus 4

Johdanto-osan 10 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(10) ESIR-rahastolla olisi autettava ratkaisemaan niitä ongelmia, joita unionissa liittyy tuottavien investointien rahoittamiseen ja toteuttamiseen, sekä lisäämään saatavilla olevaa rahoitusta. Taustalla on ajatus siitä, että rahoituksen saatavuuden lisäämisestä hyötyvät etenkin pienet ja keskisuuret yritykset. Saatavilla olevan rahoituksen lisääntymisestä koituvat hyödyt olisi ulotettava koskemaan myös markkina-arvoltaan keskisuuria yrityksiä, eli yrityksiä, joiden palveluksessa on enintään 3 000 työntekijää, jäljempänä "mid-cap-yritykset". Euroopan tämänhetkisten investointiongelmiin ratkaisemisella voidaan todennäköisesti lisätä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta unionissa.	(10) ESIR-rahastolla olisi autettava ratkaisemaan niitä ongelmia, joita unionissa liittyy taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävien tuottavien investointien rahoittamiseen ja toteuttamiseen, sekä lisäämään saatavilla olevaa rahoitusta. Taustalla on ajatus siitä, että rahoituksen saatavuuden lisäämisestä hyötyvät etenkin pienet ja keskisuuret yritykset. Saatavilla olevan rahoituksen lisääntymisestä koituvat hyödyt olisi ulotettava koskemaan myös markkina-arvoltaan keskisuuria yrityksiä, eli yrityksiä, joiden palveluksessa on enintään 3 000 työntekijää, jäljempänä "mid-cap-yritykset". Jotta ehdotetut investoinnit olisivat mahdollisimman hyvin pk-yritysten ja mid-cap-yritysten saatavilla, on vältettävä monimutkaisuutta ja pyrittävä yksinkertaisuuteen.

Muutosehdotus 5

Johdanto-osan 11 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>(11) ESIR-rahaston toiminnalla olisi tuettava strategisia investointeja, jotka tuottavat runsaasti taloudellista lisäarvoa ja näin edesauttavat unionin politiikan tavoitteiden saavuttamista.</p>	<p>(11) ESIR-rahaston toiminnalla olisi tuettava sekä suuria että pienempiä strategisia investointeja, jotka edesauttavat Euroopan unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteiden saavuttamista ja jotka noudattavat älykkääseen, kestävään ja osallistavaan kasvuun tähtäävää Eurooppa 2020 -strategiaa. ESIR-rahastolla olisi täydennettävä nykyisiä EU:n ohjelmia, erityisesti Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, ja sillä olisi edistettävä tai vauhditettava riskialttiimpia hankkeita, joilla voidaan parantaa unionin talouden yleistä tehokkuutta ja jotka voivat tuottaa mahdollisuuksia luoda lisäarvoa Euroopan unionille. ESIR-rahastossa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota eristyneisiin ja vähemmän kehittyneisiin alueisiin, niin että investointikiulu ei kasva entisestään, ja sillä olisi edistettävä valtiolliset rajat ylittäviä ja monikansallisia investointeja. Paikallis- ja alueviranomaisten tulisi myös olla siinä paremmin mukana, ja siinä olisi korostettava ja kehitettävä niiden innovointikapasiteettia.</p>

Muutosehdotus 6

Johdanto-osan 14 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>(14) ESIR-rahaston toimet olisi kohdennettava hankkeisiin, joista saadaan merkittävästi yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa. Ne olisi kohdennettava etenkin sellaisiin hankkeisiin, joilla edistetään työpaikkojen luomista, pitkäaikaista kasvua ja kilpailukykyä. ESIR-rahastosta olisi tuettava monenlaisia rahoitustuotteita, joihin kuuluvat muun muassa oman pääoman ehtoinen rahoitus, velkarahoitus ja takaukset, jotta kunkin hankkeen tarpeet voitaisiin ottaa mahdollisimman hyvin huomioon. Tällaisella laajalla tuotevalikoimalla on tarkoitus mahdollistaa ESIR-rahaston toiminnan sopeuttaminen markkinoiden tarpeisiin ja samalla kannustaa yksityistä sektoria investoimaan hankkeisiin. ESIR-rahasto ei saisi korvata yksityistä markkinarahoitusta, vaan sen olisi lisättävä yksityisen rahoituksen saatavuutta puuttumalla markkinoiden toimintapuutteisiin, jotta voitaisiin varmistaa julkisten varojen mahdollisimman tehokas ja strateginen käyttö. Varojen tehokasta ja strategista käyttöä on tarkoitus tukea edellyttämällä valtiontukisääntöihin sisältyvien periaatteiden noudattamista.</p>	<p>(14) ESIR-rahaston toimet olisi kohdennettava hankkeisiin, joista saadaan merkittävästi yhteiskunnallista ja taloudellista lisäarvoa. Ne olisi kohdennettava etenkin sellaisiin hankkeisiin, joilla edistetään työpaikkojen luomista, pitkäaikaista kestävää kasvua, innovointia ja kilpailukykyä. Olisi laadittava selvät valintaperusteet hankkeille sekä menettelyt seurantavaihetta varten. ESIR-rahastosta olisi tuettava monenlaisia rahoitustuotteita, joihin kuuluvat muun muassa lainat, oman pääoman ehtoinen rahoitus, velkarahoitus ja takaukset, jotta kunkin hankkeen tarpeet voitaisiin ottaa mahdollisimman hyvin huomioon. Tällaisella laajalla tuotevalikoimalla on tarkoitus mahdollistaa ESIR-rahaston toiminnan sopeuttaminen markkinoiden tarpeisiin ja samalla kannustaa yksityistä sektoria investoimaan hankkeisiin. ESIR-rahasto ei saisi korvata yksityistä markkinarahoitusta, vaan sen olisi lisättävä yksityisen rahoituksen saatavuutta puuttumalla markkinoiden toimintapuutteisiin, jotta voitaisiin varmistaa julkisten varojen mahdollisimman tehokas ja strateginen käyttö, ja sillä olisi entisestään lisättävä unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Varojen tehokasta ja strategista käyttöä on tarkoitus tukea edellyttämällä valtiontukisääntöihin sisältyvien periaatteiden noudattamista.</p>

Muutosehdotus 7

Johdanto-osan 15 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(15) Jotta voitaisiin varmistaa, että ESIR-rahastolla saadaan aikaan lisää toimia, ESIR-rahaston toimet olisi kohdennettava sellaisiin hankkeisiin, joilla on korkea riski-/tuotto-profiili kuin nykyisillä EIP:n ja unionin välineillä. ESIR-rahastosta olisi rahoitettava hankkeita kaikkialla unionissa, myös niissä jäsenvaltioissa, joihin finanssikriisi on vaikuttanut eniten. ESIR-rahastoa olisi käytettävä ainoastaan silloin, kun rahoitusta ei ole saatavissa muista lähteistä kohtuullisin ehdoin .	(15) Jotta voitaisiin varmistaa, että ESIR-rahastolla saadaan aikaan lisää toimia, ESIR-rahaston toimet olisi kohdennettava sellaisiin hankkeisiin, joilla on korkea riski-/tuotto-profiili kuin nykyisillä EIP:n ja unionin välineillä. ESIR-rahastosta olisi rahoitettava hankkeita kaikkialla unionissa, myös niissä jäsenvaltioissa, joihin finanssikriisi on vaikuttanut eniten. ESIR-rahastoa olisi käytettävä ainoastaan silloin, kun rahoitusta ei ole saatavissa muista lähteistä. Korkeamman riskitason perusteena tulee olla investoinnin vaikutus työllisyystasoon, alueen talouteen erityisesti muutosten kohtelemilla alueilla, yleiseen investointidynamiikkaan, innovointiin ja ympäristöön. Nämä kriteerit on mukautettava käsiteltäviin asioihin siten, että edistetään alojen ja maantieteellisten alueiden välistä tasapainoa.

Muutosehdotus 8

Johdanto-osan 16 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(16) ESIR-rahaston toimet olisi kohdennettava investointeihin, joiden odotetaan olevan taloudellisesti ja teknisesti toteutuskelpoisia ja joihin voi liittyä asianmukainen riski mutta jotka täyttävät ESIR-rahoituksen saamiselle asetetut vaatimukset.	(16) ESIR-rahaston toimet olisi kohdennettava investointeihin, joiden odotetaan olevan taloudellisesti ja teknisesti toteutuskelpoisia ja joihin voi liittyä asianmukainen – ilman ESIR-rahaston tukea kuitenkin yksityisille sijoittajille kohtuuton – riski mutta jotka täyttävät ESIR-rahoituksen saamiselle asetetut vaatimukset.

Perustelu

Kyse on investointiohjelmaan sisältyvien investointien täydentävyyden edellytyksestä.

Muutosehdotus 9

Johdanto-osan (uusi) 20 a kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>(20 a) Jäsenvaltiot voivat kulloistenkin edellytysten mukaan käyttää muita rahoitusvälineitä ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoja (ERI-rahastoja) osallistuakseen sellaisten tukikelpoisten hankkeiden rahoittamiseen, joilla on EU:n takuu, näihin rahastoihin sovellettavan säädoskehyksen mukaisten tavoitteiden, takuiden ja sääntöjen mukaisesti.</p> <p>Tämän lähestymistavan joustavuuden tulee mahdollistaa se, että voidaan maksimoida unionin välineiden synergiavaikutukset ja kyky houkuttaa sijoittajia ESIR-rahaston kohdealoille. ERI- ja ESIR-rahastojen on täydennettävä toisiaan ja niiden välistä syrjäyttävää vaikutusta olisi vältettävä kaikin mahdollisin tavoin.</p>

Perustelu

Kyse on keinosta vahvistaa ESIR-rahaston ja rakennerahastojen välistä johdonmukaisuutta ja välttää vastavuoroisen syrjäyttämisaikutuksen vaaraa.

Muutosehdotus 10

Johdanto-osan (uusi) 20 b kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	(20 b) <i>ESIR-rahastosta voitaisiin tukea erityisesti alue-tason investointijärjestelyjä, jotka takaisivat joh-donmukaiset ja integroidut kehitysstrategiat aluetasolla toimimalla aluekeskuksina, jotka pys-tyvät mobilisoimaan kaikki käytettävissä olevat resurssit.</i>

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 11

Johdanto-osan 21 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(21) <i>Edellyttäen, että kaikki kyseeseen tulevat tukikel-poisuuskriteerit täyttyvät, jäsenvaltiot voivat käyt-tää Euroopan rakenne- ja investointirahastoja osallistuakseen sellaisten tukikelpoisten hankkei-den rahoittamiseen, joilla on EU:n takuu. Valitun lähestymistavan joustavuudella pyritään luomaan mahdollisimman hyvät edellytykset sille, että sijoittajia saadaan investoimaan ESIR-rahaston kohdealoille.</i>	

Perustelu

On tarpeeton muutosehdotuksen 9 vuoksi.

Muutosehdotus 12

Johdanto-osan 22 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(22) ESIR-rahastosta tuettavien infrastruktuuri- ja han-keinvestointien olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti oltava valtiontuki-sääntöjen mukaisia. Komissio on tämän vuoksi ilmoittanut laativansa valtiontuen arviointia varten peruseriaatteet, joita hankkeessa on noudatettava, jotta sille voidaan myöntää tukea ESIR-rahastosta. Jos hanke täyttää asetetut vaatimukset ja sille myönne-tään tukea ESIR-rahastosta, komissio on ilmoittanut, että kaikki hankkeelle myönnettävä kansallinen täydentävä tuki arvioidaan käyttämällä yksinkertais-tettua ja nopeutettua valtiontuen arviointimenette-lyä, jossa komissio varmistaa enää ainoastaan sen, että julkinen tuki on oikeasuhteista (toisin sanoen ettei se johda liiallisiin korvauksiin). Komissio on lisäksi ilmoittanut antavansa lisäohjeistusta perus-periaatteista varmistaakseen, että julkiset varat käytetään tehokkaasti.	(22) ESIR-rahastosta tuettavien infrastruktuuri- ja han-keinvestointien olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti oltava valtiontuki-sääntöjen mukaisia. Komissio on tämän vuoksi ilmoittanut laativansa valtiontuen arviointia varten peruseriaatteet, joita hankkeessa on noudatettava, jotta sille voidaan myöntää tukea ESIR-rahastosta. Jos hanke täyttää asetetut vaatimukset ja sille myönne-tään tukea ESIR-rahastosta, komissio on ilmoittanut, että kaikki hankkeelle myönnettävä kansallinen täydentävä tuki arvioidaan käyttämällä yksinkertais-tettua ja nopeutettua valtiontuen arviointimenette-lyä, jossa komissio varmistaa enää ainoastaan sen, että julkinen tuki on oikeasuhteista (toisin sanoen ettei se johda liiallisiin korvauksiin). Komissio on lisäksi ilmoittanut antavansa lisäohjeistusta perus-periaatteista varmistaakseen, että julkiset varat käytetään tehokkaasti. Komissio sitoutuu tämän perusteella

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	noudattamaan yksinkertaistettua menettelyä yhdenmukaisella tavalla, jos valtiontukilainsäädäntöä voidaan soveltaa infrastruktuurin rahoittamiseen.

Perustelu

On vältettävä ESIR-rahastoista tuettujen investointihankkeiden ja jäsenvaltioiden tai alueiden osarahoittamien infrastruktuurihankkeiden epätasa-arvoista kohtelua. On varmistettava samat hyväksymisaikataulut ja -menettelyt, jos valtiontukilainsäädäntöä ei voida soveltaa ehdoitta.

Muutosehdotus 13

Johdanto-osan 25 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(25) EIP:n olisi säännöllisesti tarkasteltava ESIR-rahastosta tuettuja toimia arvioidakseen niiden tarkoituksenmukaisuutta, tuloksia ja vaikutuksia sekä määrittääkseen tekijöitä, joiden pohjalta tulevia toimia voitaisiin parantaa. Tällaisilla arvioinneilla on tarkoitus edistää vastuuvollisuutta ja kestävyden analysointia.	(25) EIP:n ja komission olisi säännöllisesti tarkasteltava ESIR-rahastosta tuettuja toimia arvioidakseen niiden tarkoituksenmukaisuutta, tuloksia, vaikutuksia sekä niiden johdonmukaisuutta ja yhteensovittamista unionin muiden politiikkojen ja välineiden kanssa, erityisesti Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tuen kanssa , ja määrittääkseen tekijöitä, joiden pohjalta tulevia toimia voitaisiin parantaa. Tällaisilla arvioinneilla on tarkoitus edistää vastuuvollisuutta ja kestävyden analysointia.

Muutosehdotus 14

Johdanto-osan (uusi) 25 a kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	(25 a) Ohjauskomitea valvoo ESIR-rahaston rahoituspolitiikkaa. ESIR-rahasto toimittaa sille puolen vuoden välein yhteenvedon toimistaan. Ohjauskomitea antaa lausunnon ja suosituksia tukikehityksen perusteista, investointien temaattisesta ja maantieteellisestä jakautumisesta sekä investointien täydentävyydestä ja niiden vaikutuksista yhteiskuntaan ja ympäristöön. Ohjauskomiteassa on yhtä monta edustajaa AK:sta ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta (ETSK).

Perustelu

Talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoilla sekä alueellisilla viranomaisilla on parhaat edellytykset arvioida rahoitettujen investointien todellista vaikutusta.

Muutosehdotus 15

Johdanto-osan 26 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(26) ESIR-rahaston kautta toteutettavien rahoitustoimien lisäksi olisi perustettava Euroopan investointineuvontakeskus. Tämän keskuksen olisi tarjottava tehostettua tukea hankkeiden suunnittelua ja valmistelua varten kaikkialla unionissa hyödyntämällä komission, EIP:n, kansallisten kehityspankkien	(26) ESIR-rahaston kautta toteutettavien rahoitustoimien lisäksi olisi perustettava Euroopan investointineuvontakeskus. Tämän keskuksen olisi tarjottava tehostettua tukea hankkeiden suunnittelua ja valmistelua varten kaikkialla unionissa hyödyntämällä komission, EIP:n, kansallisten kehityspankkien

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaisten asiantuntemusta. Investointineuvontakeskuksen olisi toimittava unionissa keskitettynä yhteyspisteenä, johon investointeja koskevaan tekniseen apuun liittyvät kysymykset voidaan ohjata.</p>	<p>ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaisten asiantuntemusta. Investointineuvontakeskuksen olisi toimittava unionissa keskitettynä yhteyspisteenä, johon investointeja koskevaan tekniseen apuun liittyvät kysymykset voidaan ohjata. Investointineuvontakeskuksen pitäisi antaa kaikille unionin jäsenvaltioille ja alueille mahdollisuus hyötyä ilmaisesta asiantuntemuksesta, jotta voidaan taata oikeudenmukaisuus ESIR-rahoituksen saamisessa. Alueet voisivat ehdottaa investointineuvontakeskukselle kohdennettuja aloitteita, jotta aluetasolla tai alueiden rajat ylittävällä tasolla voidaan koordinoita teknistä apua ja optimoida näin käytettävissä oleva rahoitus.</p>

Muutosehdotus 16

Johdanto-osan 29 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>(29) Unionin talousarviosta maksettavan rahoitusosuuden osittaiseksi rahoittamiseksi olisi vähennettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1291/2013⁽¹⁾ perustetun tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman Horisontti 2020 (2014–2020) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1316/2013⁽²⁾ perustetun Verkkojen Eurooppa -välineen määrärahoja. Edellä mainittujen ohjelmien tavoitteet eivät ole samat kuin ESIR-rahaston tavoitteet. Takuurahaston rahoittamiseksi tehtävällä molempien ohjelmien määrärahojen vähentämisellä odotetaan kuitenkin voitavan varmistaa, että investointeja saadaan tietyillä näiden ohjelmien kohdealoilla enemmän kuin nykyisillä ohjelmilla pystyttäisiin hankkimaan. ESIR-rahastolla on tarkoitus hyödyntää EU:n takuun vipuvaikutusta rahoitusvaikutusten moninkertaistamiseksi näiden ohjelmien kattamalla, tutkimukseen, kehittämiseen, innovointiin, liikenteeseen, televiestintään ja energiainfrastruktuuriin liittyvillä aloilla verrattuna niihin vaikutuksiin, jotka olisi saatu aikaan, jos kyseiset varat olisi käytetty suunnitelmien mukaisesti Horisontti 2020 -puiteohjelmasta ja Verkkojen Eurooppa -välineestä myönnettyinä avustuksina. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että osa kyseisiin ohjelmiin osoitetusta rahoituksesta suunnataan uudelleen ja käytetään ESIR-rahaston rahoittamiseen.</p>	<p>(29) Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät vaiheittain unionin talousarviosta maksettavan rahoitusosuuden vuotuisen talousarviomenettelyn puitteissa vuoteen 2020 asti. Erityisesti varainhoitovuoden lopussa käyttämättä olevat EU:n talousarvion määrärahat olisi siirrettävä järjestelmällisesti takuurahastoon. Tätä varten budjettivallan käyttäjän olisi hyödynnettävä tarvittaessa kaikkia saatavilla olevia joustomekanismeja ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 1311/2013 muita asiaankuuluvia säännöksiä.</p>
<p>⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1291/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta "Horisontti 2020" (2014–2020) ja päätöksen N:o 1982/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 104).</p>	
<p>⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1316/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 913/2010 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 680/2007 ja (EY) N:o 67/2010 kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 129).</p>	

Muutosehdotus 17

Johdanto-osan (uusi) 29 a kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>(29 a) <i>Horisontti 2020 -ohjelmaan ja Verkkojen Eurooppa -välineeseen käytettävissä olevien määrärahojen vähentäminen pitäisi toteuttaa vasta sen jälkeen, kun kaikki joustomahdollisuudet EU:n talousarviossa on hyödynnetty.</i></p> <p><i>Jos Horisontti 2020 -ohjelman määrärahojen vähentäminen on välttämätöntä, se on järjestettävä niin, että ohjelman täysimittainen toteuttaminen ei vaarannu eikä perustutkimuksen erityistä merkitystä kyseenalaisteta. Siinä tapauksessa otsakkeesta "Riskirahoituksen saataavuus" olisi varattava erikseen osuus ESIR-rahaston rahoitukseen. Mikäli Horisontti 2020 -ohjelman varojen käyttö rahaston puitteissa on väistämätöntä, niitä olisi käytettävä niiden alkuperäiseen tarkoitukseen ja korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla olisi oltava mahdollisuus osallistua.</i></p> <p><i>Verkkujen Eurooppa -välineessä käytettävissä olevien määrärahojen vähentäminen ei vaikuta millään tavoin koheesiorahastosta siirrettyjen varojen määrään, joka on tarkoitettu koheesiorahastotukeen oikeutettujen jäsenvaltioiden liikenhankkeille.</i></p>

Perustelu

Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitetut tutkimus- ja innovointihankkeet antavat jo nykyisin suoran ja tärkeän panoksen Euroopan innovointi- ja kilpailukykyyn, ja siksi tätä hyvin vakiintunutta ohjelmaa ei saisi heikentää. Mikäli ESIR-rahaston rahoittamista Horisontti 2020 -ohjelman varoilla ei voida välttää, kriteerien avulla on varmistettava, että ESIR-rahastolla vahvistetaan Euroopan innovointipotentiaalia.

Muutosehdotus 18

Johdanto-osan 31 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>(31) Unionissa on merkittävä määrä mahdollisesti toteutuskelpoisia hankkeita, jotka eivät tällä hetkellä saa rahoitusta niihin liittyvän epävarmuuden ja läpinäkyvyyden puutteen vuoksi. Tämä johtuu usein siitä, etteivät yksityiset sijoittajat tiedä hankkeista tai niillä ei ole riittävästi tietoa investointiin liittyvien riskien arvioimiseksi. Komission ja EIP:n olisi jäsenvaltioiden tuella edistettävä tällä hetkellä ja tulevaisuudessa investointikohteiksi unionissa soveltuvista hankkeista muodostuvan läpinäkyvän hankejatkumon luomista. Tämän hankejatkumon avulla on tarkoitus varmistaa, että investointihankkeista julkistetaan jäsennellyä tietoa säännöllisesti sen varmistamiseksi, että sijoittajilla on käytössään luotettavaa tietoa investointipäätöksiensä perustaksi.</p>	<p>(31) Unionissa on merkittävä määrä mahdollisesti toteutuskelpoisia hankkeita, jotka eivät tällä hetkellä saa rahoitusta niihin liittyvän epävarmuuden ja läpinäkyvyyden puutteen vuoksi. Tämä johtuu usein siitä, etteivät yksityiset sijoittajat tiedä hankkeista tai niillä ei ole riittävästi tietoa investointiin liittyvien riskien arvioimiseksi. Komission ja EIP:n olisi jäsenvaltioiden ja niiden paikallis- ja alueviranomaisten tuella edistettävä tällä hetkellä ja tulevaisuudessa investointikohteiksi unionissa soveltuvista hankkeista muodostuvan läpinäkyvän hankejatkumon luomista. Tämän hankejatkumon avulla on tarkoitus varmistaa, että investointihankkeista julkistetaan jäsennellyä tietoa säännöllisesti sen varmistamiseksi, että sijoittajilla on käytössään luotettavaa tietoa investointipäätöksiensä perustaksi.</p>

Muutosehdotus 19

Johdanto-osan (uusi) 31 a kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	(31 a) <i>Kun hankkeita lisätään hankejatkumoon näkyvyyden vuoksi, olisi hankkeiden taloudellista elinkelpoisuutta koskevien tietojen lisäksi annettava tietoja siitä, noudatetaanko niissä yhteiskuntaa ja ympäristöä koskevia vaatimuksia ja alueellisten kehittämisstrategioiden tavoitteita. Puolen vuoden välein tehtävä yhteenveto toimitaan ohjauskomitealle.</i>

Muutosehdotus 20

Johdanto-osan 32 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(32) Jäsenvaltiot ovat lisäksi aloittaneet kansallisella tasolla työn, jonka tavoitteena on kansallisesti merkittävistä hankkeista muodostuvien hankejatkumoiden laatiminen ja niistä tiedottaminen. Komission ja EIP:n tuottamien tietojen olisi sisällettävä linkit mukana oleviin kansallisiin hankejatkumoihin.	(32) Jäsenvaltiot ovat lisäksi aloittaneet kansallisella tasolla työn, jonka tavoitteena on kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti merkittävistä hankkeista muodostuvien hankejatkumoiden laatiminen ja niistä tiedottaminen. Työtä on tehty myös rajatylittävissä hankkeissa yhteistyössä eri jäsenvaltioiden välillä. Lisäksi jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Komission ja EIP:n tuottamien tietojen olisi sisällettävä linkit mukana oleviin kansallisiin ja rajatylittäviin hankejatkumoihin. Alue- ja paikallisviranomaiset, mukaan lukien alueelliset innovointifoorumit, aluekehitysvirastot sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaiset, ovat ratkaisevan tärkeä tietolähde, kun on kyse nykyisistä ja tulevista investointimahdollisuuksista.

Perustelu

On olennaisen tärkeää, että alue- ja paikallistaso osallistuu hankejatkumoiden käynnistämiseen.

On tärkeää tuoda esille, että jäsenvaltiot ovat ryhtyneet keskinäiseen koordinointiin esittääkseen suuria rajatylittäviä hankkeita ESIR-rahaston puitteissa.

Muutosehdotus 21

Johdanto-osan 34 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(34) Jotta vastuuvollisuus suhteessa Euroopan kansalaisiin voitaisiin varmistaa, EIP:n olisi raportoitava säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle ESIR-rahaston toiminnan edistymisestä ja vaikutuksista.	(34) Jotta vastuuvollisuus suhteessa Euroopan kansalaisiin voitaisiin varmistaa, komission ja EIP:n olisi raportoitava säännöllisesti Euroopan alueiden komitealle , Euroopan parlamentille ja neuvostolle ESIR-rahaston toiminnan edistymisestä ja vaikutuksista sekä sen täydentävyydestä EU:n muiden politiikanalojen ja välineiden kanssa.

Perustelu

Alue- ja paikallisviranomaiset ovat lähellä Euroopan kansalaisia, mikä parantaa vastuullisuutta.

Muutosehdotus 22

1 artiklan (uusi) 1 a kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>1 a. Komissio ja Euroopan investointipankki (EIP) varmistavat, että ESIR-rahastosta myönnetty tuki on unionin muihin politiikkoihin ja välineisiin nähden johdonmukaista ja täydentävää.</i>

Muutosehdotus 23

1 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltiot voivat liittyä ESIR-sopimukseen. ESIR-sopimukseen voivat liittyä myös muut kolmannet osapuolet, kuten kansalliset kehityspankit, jäsenvaltioiden omistuksessa tai määräysvallassa olevat julkiset yhteisöt sekä yksityisen sektorin toimijat, jos ESIR-rahaston nykyiset rahoittajat hyväksyvät näiden liittymisen.	Jäsenvaltiot voivat liittyä ESIR-sopimukseen. ESIR-sopimukseen voivat liittyä myös muut kolmannet osapuolet, kuten kansalliset kehityspankit, <i>alueelliset kehityspankit</i> , jäsenvaltioiden omistuksessa tai määräysvallassa olevat julkiset yhteisöt, <i>alue- ja paikallisviranomaiset, alueiden alaisuudessa toimivat kehitysvirastot</i> sekä yksityisen sektorin toimijat, jos ESIR-rahaston nykyiset rahoittajat hyväksyvät näiden liittymisen.

Perustelu

Lainsäädäntöehdotukseen olisi lisättävä alue- ja paikallisviranomaisten mahdollisuus liittyä ESIR-sopimukseen.

Mainitaan alueiden osallistuminen näiden uusien välineiden hallinnoitiin.

Muutosehdotus 24

(Uusi) 1 a artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Tässä asetuksessa sovelletaan seuraavaa määritelmää:</i> <i>(1) ”Kansallisilla kehityspankeilla tai -laitoksilla” tarkoitetaan oikeussubjekteja, jotka harjoittavat ammattimaista rahoitustoimintaa ja joille jäsenvaltiot ovat keskus-, alueellisella tai paikallisella tasolla antaneet julkiseksi tehtäväksi toteuttaa ei-kaupallisia julkisia kehittämis- tai edistämistoimia markkinoiden toimintapuutteisiin puuttumiseksi.</i>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	(2) ”Investointijärjestelyllä” tarkoitetaan yhteisrahoitus- tai riskinjakomekanismia tai muuta rahoitustukijärjestelyä, jonka avulla rahoitetaan hanketta tai hankeryhmää. Investointijärjestely voi olla alueellinen, kansallinen, rajatylittävä tai alakohtainen ja sen tavoitteena on varmistaa johdonmukaisuus paikallisten ja alueellisten investointistrategioiden ja tarvittaessa Euroopan rakenne- ja investointirahastojen toimenpideohjelmien kanssa.

Perustelu

Rahoituksen tosiasiallinen täydentävyys syntyy siitä, että hankkeiden ehdottamisessa, tukemisessa ja yhteisrahoittamisessa tukeudutaan paikallisten tai ammatillisten toimijoiden verkostoihin, jotka ovat paremmin tietoisia mahdollisuuksista ja pystyvät näin arvioimaan paremmin riskit. On myös voitava ottaa huomioon pienempiä hankkeita kokonaisuuksina, kunhan ne noudattavat rahaston hyväksymää sijoituspolitiikkaa.

Muutosehdotus 25

2 artiklan 2 kohdan 2 alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tavoitteensa saavuttamiseksi investointineuvontakeskus hyödyntää EIP:n, komission, kansallisten kehityspankkien ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaisten asiantuntemusta .	Tavoitteensa saavuttamiseksi investointineuvontakeskus hyödyntää seuraavien tahojen asiantuntemusta : — EIP; — komissio; — kansalliset kehityspankit; — alueelliset kehityspankit ja/tai -virastot ; — Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaiset. Erityisesti alueet voivat pyytää Euroopan investointineuvontakeskukselta teknistä apua aluetason tai alueiden välisen tason aloitteiden loppuunsaattamiseen.

Perustelu

Alueellisen tason asiantuntemus on turvattava Euroopan investointineuvontakeskuksessa.

Alueiden, joilla on kattava kuva omilla alueillaan tarvittavista investoinneista, olisi itsenäisesti tai yhteistyössä muiden alueiden kanssa voitava hyödyntää suoraan teknistä apua, jotta voidaan optimoida aloitteet ja niihin käytettävissä olevat resurssit.

Muutosehdotus 26

3 artiklan 5 kohdan (uusi) 1 a alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Investointikomitean on otettava huomioon unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite.

Muutosehdotus 27

4 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4 artikla EU:n takuu Unioni antaa EIP:lle takuun tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia, unionissa toteutettavia rahoitus- ja investointitoimia varten, jäljempänä "EU:n takuu". EU:n takuu annetaan vaadittaessa toimeenpantavana takuuna, ja se kattaa 6 artiklassa tarkoitetut välineet.	4 artikla EU:n takuu Unioni antaa peruuttamattoman ja ehdottoman takuun tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia, unionissa toteutettavia rahoitus- ja investointitoimia varten, jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välinen rajatylittävä yhteistyö mukaan luettuna , jäljempänä "EU:n takuu". EU:n takuu annetaan vaadittaessa toimeenpantavana takuuna, ja se kattaa 6 artiklassa tarkoitetut välineet.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 28

5 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. EU:n takuu myönnetään 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun investointikomitean hyväksymiä EIP:n rahoitus- ja investointitoimia varten ja sellaista EIR:lle annettavaa rahoitusta varten, joka on tarkoitettu 7 artiklan 2 kohdan mukaisten EIP:n rahoitus- ja investointitoimien toteuttamiseen. Kyseisten toimien on oltava unionin politiikan mukaisia, ja niillä on tuettava jotakin seuraavassa mainituista yleisistä tavoitteista:	2. EU:n takuu myönnetään 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun investointikomitean hyväksymiä EIP:n rahoitus- ja investointitoimia varten ja sellaista EIR:lle annettavaa rahoitusta varten, joka on tarkoitettu 7 artiklan 2 kohdan mukaisten EIP:n rahoitus- ja investointitoimien toteuttamiseen. ESIR-rahaston toimet kohdennetaan hankkeisiin, joilla voidaan varmistaa nykyisten toimien täydentäminen. Komissio, EIP ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että kaikissa ESIR-rahastosta tukea saavissa investoinneissa otetaan huomioon niiden alakohtainen vaikutus paikallisella ja alueellisella tasolla taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen. Kyseisten toimien on oltava unionin politiikan mukaisia, ja niillä on tuettava jotakin seuraavassa mainituista yleisistä tavoitteista:
(a) infrastruktuurin kehittäminen, myös liikenteen alalla ja erityisesti teollisissa keskuksissa ; energia, etenkin energiaverkkojen yhteenliittäminen; ja digitaalinen infrastruktuuri;	(a) katastrofeja kestävä n infrastruktuurin kehittäminen liikenteen alalla; energia, etenkin energiaverkkojen yhteenliittäminen; ja digitaalinen infrastruktuuri;
(b) investoinnit koulutukseen, terveyteen, tutkimukseen ja kehittämiseen, tieto- ja viestintätekniikkaan sekä innovointiin;	(b) investoinnit koulutukseen, terveyteen, tutkimukseen ja kehittämiseen, julkisten palvelujen digitalisoimiseen, digitaalisiin käyttötarkoituksiin sekä innovointiin;
(c) uusiutuvan energian käytön sekä energia- ja resurssitehokkuuden lisääminen;	(c) uusiutuvan energian käytön sekä energia- ja resurssitehokkuuden lisääminen;
(d) ympäristöön, luonnonvaroihin, kaupunkikehitykseen ja sosiaalialoihin liittyvät infrastruktuurihankkeet;	(d) ympäristöön, luonnonvaroihin, kaupunkikehitykseen ja sosiaalialoihin liittyvät infrastruktuurihankkeet;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>(e) 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille yrityksille suunnattu rahoitustuki, joka kattaa myös riskirahoituksen käyttöpääomaa varten.</p> <p>Lisäksi EU:n takuu myönnetään EIP:n kautta sellaisten erityisten investointijärjestelyjen ja kansallisten kehityspankkien tukemista varten, jotka investoivat tämän asetuksen vaatimukset täyttäviin toimiin. Tällaisessa tapauksessa johtokunta määrittää tukikelpoisia investointijärjestelyjä koskevat toimintaperiaatteet.</p>	<p>(e) 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille yrityksille suunnattu rahoitustuki, joka kattaa myös riskirahoituksen käyttöpääomaa varten.</p> <p>Lisäksi EU:n takuu myönnetään EIP:n kautta sellaisten erityisten investointijärjestelyjen ja kansallisten ja/tai alueellisten kehityspankkien tukemista varten, jotka investoivat tämän asetuksen vaatimukset täyttäviin toimiin. Tällaisessa tapauksessa johtokunta määrittää tukikelpoisia investointijärjestelyjä koskevat toimintaperiaatteet.</p>

Muutosehdotus 29

9 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Komissio ja EIP edistävät jäsenvaltioiden tuella nykyisistä ja mahdollisista tulevista investointihankkeista muodostuvan läpinäkyvän jatkumon luomista unionissa. Hankejatkumolla ei rajoiteta 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti tuettaviksi valittavia lopullisia hankkeita.</p>	<p>Komissio ja EIP edistävät jäsenvaltioiden ja alueiden tuella ja tiiviissä yhteistyössä ja kumppanuudessa alue- ja paikallisviranomaisten kanssa nykyisistä ja mahdollisista tulevista investointihankkeista muodostuvan läpinäkyvän jatkumon luomista unionissa. Jatkumo tarjoaa tietoa hankkeiden taloudellisesta elinkelpoisuudesta, niiden vaikutuksista kestävän kehityksen kannalta ja alueellisten kehittämisstrategioiden tavoitteiden noudattamisesta. Hankejatkumolla ei rajoiteta 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti tuettaviksi valittavia lopullisia hankkeita.</p>

Muutosehdotus 30

9 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Komissio ja EIP tuottavat, päivittävät ja jakavat säännöllisesti ja jäsennellysti tietoa nykyisistä ja tulevista investoinneista, joilla tuetaan merkittävällä tavalla EU:n politiikan tavoitteiden saavuttamista.</p>	<p>Komissio ja EIP tuottavat, päivittävät ja jakavat säännöllisesti ja jäsennellysti tietoa nykyisistä ja tulevista investoinneista, joilla tuetaan merkittävällä tavalla taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvän EU:n politiikan tavoitteiden saavuttamista.</p>

Muutosehdotus 31

9 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltiot tuottavat, päivittävät ja jakavat säännöllisesti ja jäsennellysti tietoa nykyisistä ja tulevista investointihankkeista alueellaan.</p>	<p>Jäsenvaltiot tuottavat, päivittävät ja jakavat säännöllisesti ja jäsennellysti yhdessä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tietoa nykyisistä ja tulevista investointihankkeista alueellaan.</p>

Muutosehdotus 32

10 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>EIP laatii, tarvittaessa yhteistyössä EIR:n kanssa, puolivuositain komissiolle kertomuksen tämän asetuksen mukaisista rahoitus- ja investointitoimistaan. Tämän kertomuksen on sisällettävä arvio EU:n takuun käytön edellytysten täyttymisestä ja 2 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetuista keskeisistä tulosindikaattoreista. Kertomuksen on lisäksi sisällettävä tilasto-, rahoitus- ja kirjanpitolietoja kaikista EIP:n rahoitus- ja investointitoimista toimikohtaisesti ja kootusti esitettynä.</p>	<p>EIP laatii, tarvittaessa yhteistyössä EIR:n kanssa, puolivuositain komissiolle kertomuksen tämän asetuksen mukaisista rahoitus- ja investointitoimistaan. Tämän kertomuksen on sisällettävä arvio EU:n takuun käytön edellytysten täyttymisestä ja 2 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetuista keskeisistä tulosindikaattoreista. Kertomuksen on lisäksi sisällettävä tilasto-, rahoitus- ja kirjanpitolietoja kaikista EIP:n rahoitus- ja investointitoimista toimikohtaisesti sekä tietoa niiden yhteiskunnallisista ja ympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Siinä eritellään hankkeet, joihin on saatu tukea sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastoista että ESIR-rahastosta, ja kustakin lähteestä saadun tuen kokonaismäärä. Yhteenveto tästä kertomuksesta on toimitettava ohjauskomitealle lausuntoa varten (ks. muutosehdotus 14).</p>

Muutosehdotus 33

10 artiklan 6 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Komissio toimittaa viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 30 päivänä Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle vuosikertomuksen takuurahaston tilanteesta ja hoidosta edellisenä kalenterivuonna.</p>	<p>Komissio toimittaa viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 30 päivänä Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan alueiden komitealle ja tilintarkastustuomioistuimelle vuosikertomuksen takuurahaston tilanteesta ja hoidosta edellisenä kalenterivuonna. Kertomus on julkistettava.</p>

Perustelu

Muutosehdotuksella varmistetaan parempi vastuuvollisuus EU:n kansalaisiin nähden ottamalla paikallis- ja alueviranomaiset mukaan prosessiin.

Muutosehdotus 34

12 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>EIP arvioi ESIR-rahaston toimintaa viimeistään <i>[lisätään päivämäärä: 18 kuukautta tämän asetuksen voimaantulosta]</i>. EIP toimittaa arviointinsa Euroopan parlamentille, neuvostolla ja komissiolle.</p>	<p>EIP arvioi ESIR-rahaston toimintaa viimeistään <i>[lisätään päivämäärä: 18 kuukautta tämän asetuksen voimaantulosta]</i>. EIP toimittaa arviointinsa Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja Euroopan alueiden komitealle.</p>

Perustelu

EIP:n ESIR-rahastoa koskevan arvion tulisi olla myös paikallis- ja alueviranomaisten saatavilla.

Muutosehdotus 35

12 artiklan 1 kohdan toinen alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio arvioi EU:n takuun käyttöä ja takuurahaston toimintaa, myös 8 artiklan 9 kohdan mukaisen rahoituksen käyttöä, viimeistään [lisätään päivämäärä: 18 kuukautta tämän asetuksen voimaantulosta]. Komissio toimittaa arviointinsa Euroopan parlamentille ja neuvostolle.	Komissio arvioi EU:n takuun käyttöä ja takuurahaston toimintaa, myös 8 artiklan 9 kohdan mukaisen rahoituksen käyttöä, viimeistään [lisätään päivämäärä: 18 kuukautta tämän asetuksen voimaantulosta]. Komissio toimittaa arviointinsa Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Monivuotisen rahoituskehyksen väliarvioinnin yhteydessä tulisi esittää asianmukaisia ehdotuksia, joilla ohjataan takuuseen kaikki saatavilla oleva rahoitus sellaisista ohjelmista, jotka eivät kuulu tämän asetuksen johdanto-osan 18 ja 19 kappaleen soveltamisalaa.

Perustelu

Komission olisi selvitettävä erilaisia rahoitusvaihtoehtoja Verkkojen Eurooppa -välineen ja Horisontti 2020 -ohjelman lisäksi.

Muutosehdotus 36

12 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
EIP ja EIR toimittavat säännöllisesti Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle kaikki riippumattomat arviointikertomuksensa, joissa arvioidaan tämän asetuksen mukaisilla EIP:n ja EIR:n erityistoimilla saavutettuja käytännön tuloksia.	EIP ja EIR toimittavat säännöllisesti Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja Euroopan alueiden komitealle kaikki riippumattomat arviointikertomuksensa, joissa arvioidaan tämän asetuksen mukaisilla EIP:n ja EIR:n erityistoimilla saavutettuja käytännön tuloksia.

Perustelu

ESIR-rahastoa koskevien riippumattomien arviointikertomusten tulisi olla paikallis- ja alueviranomaisten saatavilla.

Muutosehdotus 37

12 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio antaa [lisätään päivämäärä: kolme vuotta tämän asetuksen voimaantulosta] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta ja mahdolliset asiaan kuuluvat ehdotukset.	Komissio antaa [lisätään päivämäärä: kolme vuotta tämän asetuksen voimaantulosta] Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan alueiden komitealle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta, mukaan lukien arvio ESIR-rahaston lisäarvosta ja sen täydentävyydestä olemassa oleviin EU:n rahoitusvälineisiin nähden , ja mahdolliset asiaan kuuluvat ehdotukset.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 38

18 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Muutetaan asetus (EU) N:o 1291/2013 seuraavasti:</p> <p>1) Korvataan 6 artiklan 1, 2 ja 3 kohta seuraavasti:</p> <p>”1. Horisontti 2020 -puiteohjelman täytäntöönpanoa varten varatut rahoituspuitteet ovat nykyhintoina 74 328,3 miljoonaa euroa, josta enintään 71 966,9 miljoonaa euroa osoitetaan SEUT-sopimuksen XIX osaston soveltamisalaan kuuluviin toimiin.</p> <p>Euroopan parlamentti ja neuvosto myöntävät vuotuiset määrärahat monivuotisen rahoituskehysten rajoissa.</p> <p>2. SEUT-sopimuksen XIX osaston soveltamisalaan kuuluviin toimiin osoitettu määrä jaetaan tämän asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa määriteltyjen painopistealueiden kesken seuraavasti:</p> <p>a) Huipputaso, 23 897,0 miljoonaa euroa nykyhintoina;</p> <p>b) Teollisuuden johtoasema, 16 430,5 miljoonaa euroa nykyhintoina;</p> <p>c) Yhteiskunnalliset haasteet, 28 560,7 miljoonaa euroa nykyhintoina.</p> <p>Horisontti 2020 -puiteohjelmasta 5 artiklan 3 kohdassa esitetyille erityistavoitteille ja Yhteisen tutkimuskeskuksen muille kuin ydinalan suorille toimille osoitettavan unionin kokonaisrahoituksen enimmäismäärä on seuraava:</p> <p>i) Huippuosaamisen levittäminen ja laajempi osallistuminen, 782,3 miljoonaa euroa nykyhintoina;</p> <p>ii) Tiede yhteiskunnassa ja yhteiskuntaa varten, 443,8 miljoonaa euroa nykyhintoina;</p> <p>iii) Yhteisen tutkimuskeskuksen muut kuin ydinalan suorat toimet, 1 852,6 miljoonaa euroa nykyhintoina.</p> <p>Rahoituksen ohjeellinen jakautuminen 5 artiklan 2 ja 3 kohdassa esitettyjen painopistealueiden ja erityistavoitteiden kesken esitetään liitteessä II.</p> <p>3. Horisontti 2020 -puiteohjelmasta EIT:lle annettavan rahoituksen enimmäismäärä on 2 361,4 miljoonaa euroa käypinä hintoina siten kuin liitteessä II esitetään.”</p> <p>2) Korvataan liite II tämän asetuksen liitteellä I.</p>	

Perustelu

Tämä muutosehdotus on yhdenmukainen käsillä olevan lausuntoluonnoksen poliittisten suositusten kohdan 4 kanssa sekä Bullmannin ja Fernandesin laatiman Euroopan parlamentin mietintöluonnoksen tarkistuksen 75 kanssa.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti komission ehdottamaan Euroopan investointiohjelmaan ja ESIR-asetukseen, joilla on tarkoitus lisätä investointeja unionissa.
2. korostaa, että Euroopan strategisten investointien rahasto on vain yksi osa investointiohjelmaa. Ohjelman menestyminen edellyttää myös hankejatkumoa, investointineuvontakeskusta ja rakenneuudistuksia, joilla on myönteinen sosioekonominen vaikutus ja jotka parantavat osaltaan hallinnollisia valmiuksia. Komitea kehottaa Euroopan komissiota tarkentamaan niiden rakenneuudistusten rajat, joita se haluaa edistää unionin tasolla toissijaisuusperiaatetta noudattaen, 13. tammikuuta 2015 antamansa tiedonannon ”Vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvät jouston mahdollisimman tehokas hyödyntäminen”(COM(2015) 12 final) jatkoksi.
3. panee merkille, että investointiohjelman mekanismi perustuu pääasiassa siihen, että takuurahastosta osoitetaan varoja kattamaan riskialttiimpia rahoituksia.
4. on huolissaan siitä, että 16 miljardin euron takuu saadaan kohdentamalla uudelleen määrärahoja, jotka oli alun perin tarkoitettu Verkkojen Eurooppa -välineeseen ja Horisontti 2020 -puiteohjelmaan, kiinnittää komission huomion tuhoisiin seurauksiin, joita siten koituu käynnissä oleville hankkeille, jotka kuuluvat kuitenkin EU:n painopisteisiin, ja panee merkille, että lainoilla tai takauksilla ei voida riittävästi tukea useita perustutkimushankkeita eikä kansainvälisesti maineikkaita tutkimuslaitoksia.
5. vaatii näin ollen, että investointiohjelmaa rahoitetaan ensisijaisesti EU:n talousarviosta käyttämättä jääneillä varoilla, jotka olisi muutoin täytynyt palauttaa jäsenvaltioille. Horisontti 2020 -ohjelmaan ja Verkkojen Eurooppa -välineeseen käytettävissä olevien määrärahojen vähentäminen pitäisi toteuttaa vasta sen jälkeen, kun kaikki joustomahdollisuudet EU:n talousarviossa on hyödynnetty.
6. kehottaa Euroopan komissiota tutkimaan monivuotisen rahoituskehyyksen väliarvioinnin yhteydessä mahdollisuuksia suunnata unionin talousarviosta käytettävissä olevia varoja uudelleen EU:n takuuta varten muista ohjelmista kuin Horisontti 2020 -ohjelmasta ja Verkkojen Eurooppa -välineestä.
7. pitää tärkeänä varmistaa, että hankkeet ovat korkealaatuisia ja että myös paikalliset pienimuotoiset hankkeet voivat hyötyä ESIR-rahastosta. Tämän vuoksi paikallisviranomaisille annettava tekninen tuki ja neuvonta on äärimmäisen tärkeää.
8. toivoo voivansa osallistua täysipainoisesti Euroopan investointiohjelman seurantaan ja täytäntöönpanoon. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat keskeisiä toimijoita pyrittäessä tunnistamaan, suunnittelemaan ja tukemaan niiden alueella toteutettavia lisäinvestointeja. ESIR-rahaston yhdenmukaistaminen paikallisten ja alueellisten investointistrategioiden ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen toimenpideohjelmien kanssa on tästä syystä olennaisen tärkeää. Paikallis- ja alueviranomaisten, jäsenvaltioiden ja kansallisten ja/tai alueellisten kehityspankkien ja -laitosten sitouttaminen konkreettisesti ESIR-rahaston onnistumiseen edellyttää ensisijaisena välineenä maantieteellistä tai aihekohtaista rahoitusfoorumia, jota varten olisi täsmennettävä delegointitaso ja rahoitusjärjestelyt.
9. toteaa, että investointiohjelman osalta on ryhdyttävä merkittäviin ponnisteluihin, jotta voidaan ratkaista useita eri haasteita. On varmistettava, että rahaston rakenne on yritystävällinen siten, että se houkuttelee yksityisiä varoja. On huolehdittava siitä, että hankejatkumon kehittyessä investointiohjelmaan kuuluvaa Euroopan strategisten investointien rahastoa (ESIR) ei nähdä EU:n tukena kannattamattomille kansallisille hankkeille. On varmistettava, että ESIR-rahastoa koordinoidaan Horisontti 2020 -ohjelman kaltaisten nykyisten, myös tutkimukseen ja innovointiin tarkoitettujen rahastojen kanssa.
10. huomauttaa, että näiden haasteiden ratkaisemiseksi nykyisellä ohjelmakaudella (2014–2017) on keskityttävä enemmän tulosten saavuttamiseen – tähän voidaan päästä tekemällä yhteistyötä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa. Jotta voidaan varmistaa, että ESIR-rahastoon valitut hankkeet tuottavat tavoitellut paikalliset tulokset, hankkeiden valitsemisesta vastaavan investointikomitean on oltava avoin myös paikallisille ja alueellisille kuulemisille. Tulosten saavuttamiseen keskittyvä lähestymistapa edellyttää myös EU:n rahastojen käytön lisäämistä siten, että parannetaan erilaisten käytettävissä olevien EU:n rahastojen välistä synergiaa ja rahastojen käyttäjystävällisyyttä.

11. katsoo, että investointiohjelman onnistuminen edellyttää myös, ettei vakaus- ja kasvusopimus haittaa yhteisrahoitusta. Tästä syystä AK vaatii kansallisen yhteisrahoituksen jättämistä pois vakaus- ja kasvusopimuksen laskelmista riippumatta siitä, millainen on jäsenvaltioiden tilanne vakaus- ja kasvusopimuksen suhteen. Tämä pyyntö liittyy AK:n laajempaan kehotukseen jättää EU:n rakennerahastojen kansallinen osarahoitus vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen ulkopuolelle.
12. korostaa, että ESIR-rahastosta tehtävien infrastruktuuri-investointien on oltava katastrofeja kestäviä. Välitön toiminta on paljon kustannustehokkaampaa kuin vaarallisten rakennusten uudistaminen jälkikäteen ⁽¹⁾.
13. ehdottaa myös investointiohjelman asianmukaisen seurannan varmistamiseksi, että perustetaan ETSK:n ja AK:n jäsenistä koostuva ohjauskomitea, jotta Euroopan komissiolle voidaan antaa suosituksia rahaston investointipolitiikasta.
14. kehottaa jäsenvaltioita osallistamaan paikallis- ja alueviranomaiset tiiviisti hankejakumoiden laatimiseen ja edistämiseen, jotta voidaan parantaa ESIR-rahaston hyvää hallintotapaa.
15. kehottaa komissiota ja Euroopan investointipankkia laatimaan yhteistyössä alueiden komitean kanssa valintaperusteet hankkeille ja menettelyt seurantaan varten. Näin korostetaan, että nopeus ei saa mennä hankkeiden laadun edelle.
16. kehottaa komissiota ja Euroopan investointipankkia ottamaan alueiden komitean mukaan tarkkailijaksi johtokuntaan ja investointikomiteaan.
17. huomauttaa, että asetusehdotus koskee joko aloja, jotka kuuluvat Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan, tai aloja, joilla Euroopan unionilla on toimivalta tukea, koordinoita tai täydentää jäsenvaltioiden toimia ⁽²⁾. Koska päätavoitteena on edistää piirteiltään selvästi rajatylittävien investointien uudelleen käynnistämistä Euroopan tasolla, komitea katsoo, että asetusehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen. Suhteellisuusperiaatteen osalta alueiden komitea katsoo, että asetusehdotus on asianmukainen säädöstyypiksi, koska rahoitusta koskevien säännösten on oltava suoraan sovellettavissa kaikissa jäsenvaltioissa.
18. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten olisi saatava kertomus ESIR-rahaston arvioinnista ja toiminnasta ja osallistuttava ohjelman parantamiseen, sillä ne pystyvät parhaiten tunnistamaan ongelmat ja ehdottamaan ratkaisuja kentällä vallitsevien erilaisten tilanteiden mukaisesti.
19. korostaa, että on tärkeää ottaa huomioon ympäristö ja luonnonvarat EU:n takuun käyttöä koskevissa säännöissä. Ehdotetussa asetuksessa esitettyyn soveltamisalaan ja siinä mainittuihin yleisiin tavoitteisiin pitäisi lisätä ilmaston suojeleminen ja kestävä kehitys.
20. korostaa pitävänsä erittäin tärkeänä, että ESIR-rahaston investointisuuntaviivoissa varmistetaan, että rahasto on myös pienimuotoisten ja erityisesti työpaikkojen luomista ja talouskasvua edistävien sekä alueellisiin eroihin puuttuvien hankkeiden käytettävissä ja että rahaston hallintorakenteissa tunnustetaan, että joillakin alueilla pienimuotoiset hankkeet voivat vastata strategisia investointeja, koska näillä hankkeilla voi olla huomattava vipuvaikutus.

Bryssel 16. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Ks. AK:n lausunto CdR 2014/02646.

⁽²⁾ 172 artikla (Euroopan laajuiset verkot), 173 artikla (teollisuus), 175 artiklan kolmas kohta (taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus) ja 182 artiklan 1 kohta (tutkimus ja teknologinen kehittäminen sekä avaruusala).

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI